

LES CONSTRUCCIONS ATRIBUTIVES,
LOCATIVES, EXISTENCIALS I POSSESSIVES
EN ESPANYOL I EN ROMANÈS: DESCRIPCIÓ I
ADQUISICIÓ DE SEGONES LLENGÜES

Laura Garganta Saurí

Treball de recerca dirigit pels Drs. Lluïsa
Gràcia Solé i F. Xavier Lamuela Garcia

Màster en Llengües, Moviments de Població i Construcció Social
Itinerari de Variació Lingüística i Diversitat Social
Universitat de Girona
Setembre de 2008

AGRAÏMENTS

Ara que ja he acabat la tesina, arriba per fi el moment de donar les gràcies a totes aquelles persones que, directament o indirectament, m'han ajudat a aconseguir-ho.

En primer lloc, volia donar les gràcies als meus directors, la Lluïsa Gràcia i en Xavier Lamuela, perquè sense ells aquesta tesina no hauria estat possible. He tingut la sort de tenir uns directors extraordinaris, que m'han ajudat sempre que ho he necessitat, m'han donat consells de gran valor i m'han animat a continuar endavant.

També volia agrair als membres del grup de Lèxic i Gramàtica i del GALI tot el seu suport. Especialment, estic molt agraïda a en Francesc Roca per la seva ajuda. També mereixen un lloc molt especial en aquests agraïments tots els becaris i ex becaris del GALI: la Berta, en Pau i en Robert, que són maquiíssims i sempre estan disposats a ajudar a tothom; en Dani, a qui trobem molt a faltar pel GALI; en Filippo, amb les seves bromes; la Myriam, a qui he d'agrair especialment la seva ajuda d'última hora; la resta de les nostres "nenes": la Laia, la Mercè, l'Anna, la Irene, l'Andrea... i tots els que em deixo (hem sigut tants que això es convertiria en una llista interminable)! Gràcies a tots!

Així mateix, també volia donar les gràcies a les companyes del màster per totes les bones estones que hem passat juntes, a dins de classe i a fora: la Carla, la Marian, l'Edith i la Maria, a la qual he d'agrair especialment la seva ajuda des de Bulgària!

Ja fora de l'àmbit de la universitat, vull donar les gràcies als meus pares, en Josep i la Fina, i al meu germà, en Pep, perquè són la millor família que podia desitjar! Com sempre, m'han cuidat i m'han fet riure i m'han ajudat amb tot el que han pogut... A més d'aguantar les meves nombroses "crisis" al llarg de la tesina, cosa que té molt de mèrit!

I ara m'he de posar en "plan internacional" i canviar d'idiomes per agrair a en Bram, el meu xicot, el seu suport incondicional. The day has come! Thank you for actually getting me started with my minor thesis, you made me wake up and go for it (whatever the reason behind it!). I don't know what I'd have done without your love and support, or without all the fun we've had. *Mercikes* en ik hou van jou! Jij bent het beste wat mij ooit is overkomen.

Per acabar, vull donar les gràcies a tots els meus amics (especialment a l'Eli, que és un sol, i a la Sanja i a la Montse, que m'entenen), pel seu suport i les bones estones que hem passat, i a la resta de la meva família, sobretot a la meva cosina Maria, pels ànims.

Agraïments	ii
Índex	iv
Signes, Símbols i Abreviatures	vii

ÍNDEX

I. INTRODUCCIÓ	1
1.1. PRESENTACIÓ	1
1.2. OBJECTIUS	3
1.3. METODOLOGIA	4
1.3.1. Mostra	4
1.3.2. Procediment	6
1.4. PARTS DE L'ESTUDI	7
II. LES RELACIONS ENTRE LES CONSTRUCCIONS ATRIBUTIVES, LOCATIVES, EXISTENCIALS I POSSESSIVES	9
2.1. Benveniste (1960): “Être et avoir dans leurs fonctions linguistiques”	9
2.2. Lyons (1968): “Existential, locative and possessive constructions”	11
2.3. Clark (1978): “Locational: Existential, Locative, and Possessive Constructions”	13
2.4. Freeze (1992): “Existentials and Other Locatives”	16
2.5. Les atributives com a quart membre del paradigma	22
III. L'ADQUISICIÓ DE SEGONES LLENGÜES	27
3.1. Evolució dels models teòrics en l'estudi de l'ASL	27
3.2. La influència de la L1 en l'ASL	30
3.3. Estudis relacionats amb l'adquisició de les estructures atributives, locatives, existencials i possessives en L2	33
3.3.1. Estudis sobre l'adquisició de les oracions possessives en holandès L2	33
3.3.2. Estudis sobre l'adquisició de <i>ser</i> i <i>estar</i> en espanyol L2	37

IV. DESCRIPCIÓ DE LES CONSTRUCCIONS ATRIBUTIVES, LOCATIVES, EXISTENCIALS I POSSESSIVES EN ESPANYOL	47
4.1. LES ORACIONS ATRIBUTIVES EN ESPANYOL	47
4.1.1. Oracions atributives de caracterització	49
4.1.2. Oracions atributives d'identificació	51
4.1.2.1. Oracions atributives d'identificació d'ordre recte	52
4.1.2.2. Oracions atributives d'identificació inverses o especificatives	53
4.1.3. Les oracions amb <i>estar</i>	54
4.1.4. Ser i estar	55
4.1.4.1. Distincions tradicionals	56
4.1.4.2. Predicats d'individus i predicats d'estats	56
4.1.4.3. Estats acotats i no acotats (Marín 2004)	57
4.1.4.4. Visió de norma general i visió de norma individual (Falk 1979)	60
4.1.4.5. Propietats distribucionals de <i>ser</i> i d' <i>estar</i>	62
4.1.4.5.1. Sintagmes nominals	62
4.1.4.5.2. Sintagmes adjectius.....	62
4.1.4.5.3. Sintagmes preposicionals i adverbis	65
4.2. LES ORACIONS LOCATIVES EN ESPANYOL	66
4.3. LES ORACIONS EXISTENCIALS EN ESPANYOL	67
4.4. LES ORACIONS POSSESSIVES EN ESPANYOL	72
V. DESCRIPCIÓ DE LES CONSTRUCCIONS ATRIBUTIVES, LOCATIVES, EXISTENCIALS I POSSESSIVES EN ROMANÈS	73
5.1. LES ORACIONS ATRIBUTIVES EN ROMANÈS	73
5.2. LES ORACIONS LOCATIVES EN ROMANÈS	75
5.3. LES ORACIONS EXISTENCIALS EN ROMANÈS	76
5.4. LES ORACIONS POSSESSIVES EN ROMANÈS	77
VI. ANÀLISI DE LES ENTREVISTES	80
6.1. INTRODUCCIÓ	80
6.2. PRESENTACIÓ DE LES DADES	80

6.3. ANÀLISI DE LES DADES.....	83
6.3.1. Les construccions atributives	83
6.3.2. Les construccions locatives	88
6.3.3. Les construccions existencials	90
6.3.4. Les construccions possessives	95
6.3.5. Altres errors	96
6.4. CONCLUSIONS	98
VII. CONCLUSIONS GENERALS	101
VIII. BIBLIOGRAFIA	105
ÍNDEX DE LENGÜES	112
ANNEXOS	
ANNEX 1: MANUAL DE CODIFICACIÓ	113
ANNEX 2: EXEMPLE D'ENTREVISTA TRANSCRITA I CODIFICADA	122
ANNEX 3: LLISTAT COMPLET D'ERRORS	137

SIGNES, SÍMBOLS I ABREVIATURES

∅ = posició buida

3 = tercera persona

ABS = absolutiu

ALEP = atributives, locatives, existencials i possessives

ART = article

ASL = adquisició de segones llengües

ATRI = atributives

AUX = auxiliar

CONC = concordança

CONJ = conjunció

COP = còpula

DAT = datiu

DET = determinat

ESP = especificador

EXIS = existencials

FLEX = flexió

G-D = genitiu-datiu

GEN = genitiu

L1 = primera llengua

L2 = segona llengua

LOC = locatiu / localització

LOCAT = locatives

MASC = masculí

MECR = Marc Europeu Comú de Referència

O = objecte

OBL = oblic

PE = predicats d'estats

PI = predicats d'individus

POSS = possessives

PREP / P = preposició

PRES = present

PRON = pronom personal

S = subjecte

SG = singular

SN = sintagma nominal

SP = sintagma preposicional

TPS = temps

V = verb

I. INTRODUCCIÓ

1.1. PRESENTACIÓ

En aquest treball ens proposem d'analitzar les característiques de les construccions atributives, locatives, existencials i possessives (abreujadament, ALEP) de cinc llengües romàniques: el català, l'espanyol, el romanès, el portuguès i l'italià, i l'adquisició d'aquestes construccions en català i en espanyol L2 per part de parlants que tenen el romanès, el portuguès o l'italià com a L1. El treball de recerca se centrarà en l'estudi de l'espanyol i del romanès i, a la tesi, ampliarem l'estudi amb la resta de llengües.

El motiu pel qual hem decidit d'estudiar aquestes quatre construccions conjuntament és perquè, com veurem a l'apartat II, aquestes quatre construccions estan estretament relacionades en les llengües del món, molt més del que ens podria semblar en un primer moment des del punt de vista de parlants de català o de castellà.

En el cas de les atributives, estudiarem les oracions construïdes amb els verbs *ser* i *estar* amb atribut adjectiu o participi (1a i 1b), nom sense determinant (1c), SP (1d) o SN determinat amb un determinant definit o indefinit (1e i 1f):

(1)	a.	En Josep és alt	José es alto
	b.	En Marc està cansat	Marcos está cansado
	c.	En Joan és advocat	Juan es abogado
	d.	La Clara és de Barcelona	Clara es de Barcelona
	e.	En Joan és el metge	Juan es el médico
	f.	En David és un amic	David es un amigo

Pel que fa a les locatives, ens centrarem en les oracions construïdes amb els verbs *ser* i *estar-se*¹ en català i *estar* i *quedarse* en castellà, en què s'afirma la localització d'un

¹ Incloem els verbs *estar-se* i *quedarse*, encara que es tracti de verbs amb contingut lèxic i que per tant no podem considerar còpules, perquè en català la forma *estar-se* gairebé coincideix formalment amb la còpula *estar* i perquè creiem que el comportament de les llengües romàniques estudiades en aquest tipus d'oracions serà rellevant per al nostre estudi. Així, en italià i romanès, com veurem més endavant, aquest cas (en què subratllem el caràcter duratiu i de permanència) és l'únic en què poden aparèixer els verbs *stare* i *a sta*, respectivament.

subjecte determinat en un lloc o la seva permanència en aquest lloc:

- (2) a. L'Anna és al Marroc Ana está en Marruecos
b. La Mar serà a casa tot el dia Mar estará en casa todo el día
c. La Mar s'estarà a casa tot el dia Mar se quedará en casa todo el día

Quant a les existencials, tindrem en compte les oracions amb els verbs *haver-hi* i *haber* en què s'afirma l'existència d'una entitat i sovint se la situa en un lloc determinat (3a). Aquesta entitat en espanyol sol ser un SN indefinit o un nom escaït i, quan el SN és definit, se sol construir amb el verb *estar*. En canvi, en català la construcció amb *haver-hi* permet que el SN sigui definit (3b). En català, quan el SN és referencial o específic, hi poden aparèixer tant el verb *haver-hi* com el verb *ser-hi* (3c) (Rigau 1988: 52):

- (3) a. (Al carrer) hi ha dos cotxes (En la calle) hay dos coches
b. Hi ha la teva mare? *¿Hay tu madre?/¿Está tu madre?
c. L'alcalde no hi és / No hi ha l'alcalde

Finalment, en el cas de les possessives, estudiarem les oracions amb el verb *tenir / tener* en què s'expressa una relació de possessió, alienable o inalienable, entre dues entitats físiques (4a i 4b) o entre una entitat física i una d'abstracta² (4c). També inclourem aquelles oracions possessives en què hi ha una predicació secundària de tipus atributiu (4d) o locatiu (4e):

- (4) a. La Joana té un cotxe Juana tiene un coche
b. La casa té finestres La casa tiene ventanas
c. En Robert té son Roberto tiene sueño
d. Té els ulls blaus Tiene los ojos azules
e. Té la mare a Romania Tiene a su madre en Rumanía

D'altra banda, l'estudi d'aquestes construccions des del punt de vista de l'adquisició de segones llengües també ens sembla interessant en un moment en què els moviments de

² En llengües com el català i el castellà, la "possessió" de sensacions, impressions, estats d'ànim, etc. s'expressa a través d'oracions possessives, però no és així en totes les llengües. Per exemple, en anglès, aquest tipus d'oracions són atributives: *Bob is hungry, sleepy* etc.

població són d'allò més habitual i a Catalunya s'hi senten més llengües que mai. En aquest context, han aparegut nous reptes per als professors de segones llengües, ja que moltes vegades desconeixen la L1 dels seus alumnes i, per tant, desconeixen també l'origen d'alguns dels errors o de les característiques de les interllengües dels seus alumnes.

A més, aquest estudi s'insereix en l'àmbit d'un dels temes més estudiats dins de l'adquisició de l'espanyol com a L2, l'adquisició dels verbs *ser* i *estar*, però des d'una perspectiva lleugerament diferent, ja que considerem que els verbs *haver-hi* i *tenir* hi estan molt relacionats i també es veuen implicats en els errors dels aprenents a l'hora de produir oracions atributives, locatives, etc.

1.2. OBJECTIUS

Per a aquest treball de recerca, els nostres objectius seran els següents³:

- Presentar les construccions atributives, locatives, existencials i possessives de l'espanyol i del romanès.
- Estudiar l'adquisició d'aquestes construccions en espanyol L2 per part de parlants que tenen el romanès com a L1.
- Més concretament, pel que fa a l'adquisició, els nostres objectius se centraran a observar la influència de la L1 i la de les estratègies generals de simplificació (d'omissió del verb, en primer lloc, i de sobregeneralització del verb menys marcat, en segon lloc) en el procés d'adquisició de la L2.
- Per últim, també ens proposem d'observar si l'estreta relació entre les construccions ALEP es fa evident d'alguna forma en el procés d'adquisició.

³ Per a la tesi, els objectius seran els mateixos però ampliarem les llengües estudiades amb el català, l'italià i el portuguès.

1.3. METODOLOGIA

1.3.1. Mostra

La mostra està formada per sis aprenents de català i sis aprenents d'espanyol de cadascuna de les L1. D'aquests sis aprenents, tres tenen un nivell A2 en la L2 i els altres tres tenen un nivell B1, segons els nivells establerts pel Marc Europeu Comú de Referència (MECR) per a l'aprenentatge, ensenyament i avaluació de les llengües a Europa: A1 (inicial), A2 (bàsic), B1 (llindar), B2 (avançat), C1 (domini funcional) i C2 (domini expert)⁴.

En aquest estudi, només hem avaluat el nivell dels informants pel que fa a la interacció oral i a l'expressió oral, ja que les nostres dades provenen d'entrevistes orals, i no podem avaluar d'altres habilitats com la comprensió escrita, l'escriptura, etc., que d'altra banda tampoc no entren dins dels nostres objectius. La descripció dels nivells dels nostres informants segons el MECR és la següent:

- Per al nivell A2 d'interacció oral, el MECR estableix que l'aprenent ha de poder comunicar-se en tasques senzilles i habituals que requereixen un intercanvi simple i directe d'informació sobre activitats i temes quotidians. També ha de ser capaç de realitzar intercanvis socials molt breus, tot i que en general no pugui mantenir la conversa per ell mateix. Pel que fa a l'expressió oral, l'aprenent ha de ser capaç d'utilitzar una sèrie d'expressions i de frases per descriure amb termes senzills la seva família i d'altres persones, les seves condicions de vida, els seus estudis, la seva feina actual o l'última que va tenir.
- Per al nivell B1 d'interacció oral, l'aprenent ha de poder participar en gairebé totes les situacions que se li presenten quan es troba en un lloc on es parla la llengua, i també poder participar espontàniament en una conversa que tracti temes quotidians o d'interès personal (per exemple, família, aficions, feina, viatges i temes actuals). Quant a l'expressió oral, ha de poder descriure amb frases senzilles experiències i fets, somnis, esperances i ambicions; ha de poder

⁴ Per a més informació sobre el MECR, es pot consultar la seva traducció en castellà a: http://cvc.cervantes.es/obref/marco/cvc_mer.pdf

explicar i justificar breument les seves opinions i els seus projectes i ha de ser capaç de narrar una història, la trama d'un llibre o d'una pel·lícula i descriure les seves reaccions.

Tots els nostres informants són adults (amb edats compreses entre els 17 i els 45 anys), que resideixen a la província de Girona i que, per tant, estan exposats tant al català com a l'espanyol. La majoria han estat localitzats a través d'Escoles d'Adults o del Consorci per a la Normalització Lingüística. Malgrat això, els informants de la mostra no han rebut formació explícita per a l'aprenentatge de totes dues L2; es tracta de persones que estan seguint cursos de català, però que, en canvi, han après l'espanyol de manera no formal.

Pel que fa a la forma de la mostra, considerem que és una mostra adequada per als nostres objectius, ja que en aquest treball ens proposem de dur a terme una anàlisi de tipus qualitatiu. Per això, hem reunit una mostra molt homogènia (persones d'una mateixa franja d'edat, amb un nivell d'estudis similar, etc.), perquè ens permeti de recollir tipus d'errors representatius de cada grup de parlants de les diverses L1. El fet que la mostra no sigui especialment extensa, així, no és important per a aquest estudi, ja que no pretenem realitzar un estudi quantitatiu ni una anàlisi de tipus estadístic.

Per a aquest treball de recerca comptem amb una mostra de sis aprenents romanesos d'espanyol, amb la divisió per nivells esmentada anteriorment. A continuació, presentem un llistat dels nostres informants, amb algunes dades rellevants per al nostre estudi:

Informant	Edat	Sexe	Temps d'estada a Catalunya	Estudis	Estudis en L2	Nivell L2 (MECR)	Altres L2 ⁵
ROS3	28	D	2 anys	Secundaris	no formals	B1	hongarès, anglès
ROS4	22	H	2 anys	Secundaris	no formals	B1	francès, anglès
ROS5	20	H	1 any i 8 mesos	Secundaris	no formals	A2	anglès, alemany
ROS8	37	D	2 anys i mig	Secundaris	no formals	A2	--
ROS9	21	D	8 mesos	Secundaris	no formals	A2	--
ROS10	21	D	7 mesos	Estudiant universitària de 1er cicle	no formals	B1	francès, anglès

1.3.2. Procediment

El procediment que hem seguit per aconseguir les dades ha consistit en la gravació, transcripció i codificació d'una sèrie d'entrevistes semiestructurades. Aquestes entrevistes consten de dues parts: a la primera, es tracten tota una sèrie de temes de caràcter general, com per exemple la família, la feina, l'arribada a Catalunya, les tradicions i receptes de cuina del país d'origen o aficions com llibres, pel·lícules i esports i, a la segona, es busca que els entrevistats construeixin una narració a partir de la descripció de les làmines del conte *Frog, where are you?* de Mayer (1969). D'aquesta manera, a la primera part de l'entrevista, s'intenta que la producció oral sigui el màxim d'espontània possible i que els entrevistats parlin de temes que coneixen o que els interessin, mentre que a la segona es busca la producció d'un discurs narratiu. Aquesta segona part és comuna a totes les entrevistes, ja que totes les persones entrevistades han de parlar exactament del mateix. La durada d'aquestes entrevistes oscil·la entre els 20 i els 30 minuts.

⁵ A més de conèixer aquestes L2, cal destacar que tots els informants estaven fent cursos de català en el moment de l'entrevista, tot i que en alguns casos els acabaven de començar.

Aquestes entrevistes han estat transcrites mitjançant el sistema de transcripció CHAT (*Codes for Human Analysis of Transcript*) del CHILDES PROJECT (MacWinney 2000)⁶. Un cop transcrites, les entrevistes han estat codificades⁷, de manera que mitjançant les diverses línies de codificació, hem anat marcant i analitzant totes les construccions atributives, locatives, existencials i possessives correctes i incorrectes que han produït els informants, així com també totes les elisions correctes i incorrectes que hem detectat en aquestes construccions. A partir d'aquestes codificacions, el programa CLAN, també del CHILDES PROJECT, ens ha permès de realitzar una sèrie de cerques molt útils per a l'anàlisi de les dades.

Totes les entrevistes provenen dels projectes del grup de Lèxic i Gramàtica de la Universitat de Girona, concretament del que va ser subvencionat pel Ministerio de Ciencia y Tecnología, “La tipología lingüística y el proceso de aprendizaje del catalán y del español por las comunidades inmigradas. Análisis e interpretación de errores morfosintácticos” (BFF2003-04043) i del que en aquests moments és vigent, del Ministerio de Educación y Ciencia, “Lenguas e inmigración: la diversidad tipológica en la morfosintaxis y en el léxico y su influencia en el aprendizaje del catalán y del español” (HUM2006-07217).

1.4. PARTS DE L'ESTUDI

Aquest estudi consta de vuit parts i de tres annexos. La primera part, la *Introducció*, inclou una presentació general del treball, un llistat dels nostres objectius, la descripció de la mostra i de la metodologia que hem seguit i aquesta presentació de les parts de l'estudi.

La segona part, titulada *Les relacions entre les construccions atributives, locatives, existencials i possessives*, se centra en la defensa de l'estudi d'aquests quatre tipus de construccions de manera conjunta, a partir de l'estreta relació que mantenen des de diversos punts de vista. En primer lloc, trobem una presentació dels estudis de diversos autors d'èpoques i models diferents (Benveniste 1960; Lyons 1967; Clark 1978; Freeze

⁶ Per a més informació sobre el CHILDES PROJECT es pot consultar: <http://chilides.psy.cmu.edu/>

⁷ Segons el Manual de Codificació que presentem a l'Annex 1.

1992), que es van centrar sobretot en les relacions entre les construccions locatives, existencials i possessives i, a continuació, presentem una proposta d'inclusió de les construccions atributives dins d'aquest paradigma.

La tercera part, *L'adquisició de segones llengües*, inclou una presentació general de l'evolució dels diversos models teòrics en l'estudi de l'adquisició de segones llengües, un subapartat dedicat exclusivament a la influència de la L1 en aquest procés i una presentació de diversos estudis relacionats amb l'adquisició de les construccions ALEP en una L2.

El quart i el cinquè apartats, titulats respectivament *Descripció de les construccions atributives, locatives, existencials i possessives en espanyol* i *Descripció de les construccions atributives, locatives, existencials i possessives en romanès*, inclouen una breu descripció de les característiques de cadascuna d'aquestes construccions en les dues llengües estudiades.

El sisè apartat, *Anàlisi de les entrevistes*, ofereix una presentació de les dades recollides sobre la producció correcta i incorrecta d'oracions atributives, locatives, existencials i possessives dels nostres informants i una anàlisi dels errors detectats per tipus de construccions.

El setè apartat correspon a les conclusions generals del nostre estudi i, el vuitè, al recull de les referències bibliogràfiques que hem consultat.

Finalment, aquest treball inclou tres annexos. En el primer annex, trobem el Manual de Codificació que hem fet servir per a codificar les entrevistes d'aquest estudi. En el segon annex, oferim un exemple d'una entrevista del corpus transcrita i codificada. Per acabar, en el tercer annex, presentem un llistat complet dels errors produïts pels nostres informants.

II. LES RELACIONS ENTRE LES CONSTRUCCIONS ATRIBUTIVES, LOCATIVES, EXISTENCIALS I POSSESSIVES

Com ja hem avançat a la presentació d'aquest treball, el motiu pel qual hem decidit d'estudiar aquests quatre tipus de construccions conjuntament és perquè mantenen una estreta relació, tant des del punt de vista semàntic com des del punt de vista sintàctic i tant sincrònicament com diacrònicament. Aquesta estreta relació ha estat estudiada per molts autors d'èpoques i models diferents (Benveniste 1960; Lyons 1967; Clark 1978; Freeze 1992), sobretot pel que fa a les construccions locatives, existencials i possessives, i en alguns casos (Freeze 1992) fins i tot s'ha proposat una mateixa estructura subjacent per a aquestes construccions. A continuació, presentarem, en primer lloc, les aportacions fetes per cadascun d'aquests autors i, en segon lloc, defensarem la inclusió de les construccions atributives en aquest paradigma.

2.1. Benveniste (1960): “Être et avoir dans leurs fonctions linguistiques”

Benveniste i Lyons van ser dels primers autors a reflexionar sobre les relacions que mantenen aquestes construccions en les diverses llengües del món. Més concretament, Benveniste (1960) es va centrar en els verbs *être* i *avoir*, els dos verbs que apareixen en aquestes construccions en francès. En el cas d'*être*, va establir la distinció entre la còpula, que predica la identitat entre dos termes nominals, i el verb *être* amb el significat d'‘existir’ i va fer referència a les diverses possibilitats que existeixen en les llengües del món en tots dos casos.

En el cas de la còpula, en moltes llengües no apareix cap verb explícit (com a exemples dona el semític antic, el rus o l'hongarès), mentre que en d'altres llengües trobem un pronom en funció de còpula (l'arameu o algunes llengües iranianes). Així, podem comprovar que a les llengües del món hi ha una variació important a l'hora de construir les oracions atributives (vg. també Pustet 2003). Pel que fa a l'expressió de l'existència, algunes llengües compten amb una forma verbal diferent de la còpula: per exemple, el llatí tardà, en què *esse* assumeix el paper de la còpula i *existere* o *extare* expressen la noció d'existència o l'irlandès, en què l'oposició d'*is* i *tá* manté la distinció entre les dues nocions. Però en la majoria de llengües indoeuropees es va produir la

generalització de *es- tant amb la funció de còpula com amb la funció d'existència. És el cas del francès, que compta amb el verb *être* en un cas i en l'altre. En aquest cas, el que només expressava una relació gramatical, va rebre també un valor lèxic i *être* va esdevenir un lexema, susceptible tant d'enunciar l'existència com d'afirmar la identitat.

Pel que fa al verb *avoir*, Benveniste el va analitzar en la seva funció d'auxiliar i de verb actiu. Com a auxiliars, en francès, *être* i *avoir* presenten una simetria i un ús complementari. En canvi, com a verbs lliures, aparentment són molt diferents, ja que la construcció d'*être* és predicativa, mentre que *avoir* presenta una construcció típica dels verbs transitius (malgrat que no es puguin construir passives amb el verb *avoir*). En realitat, però, Benveniste demostra que *avoir* no és cap verb transitiu, ja que no enuncia cap procés, i que, per tant, la construcció amb *avoir* és només formalment transitiva.

En les llengües del món, de fet, *avoir* és un verb molt poc habitual i en les mateixes llengües indoeuropees és una adquisició tardana. En la majoria de llengües (el turc, el kurd, etc.) hi ha una clara predominança del tipus *mihi est* per sobre del tipus *habeo* i si hi ha una evolució es dona de *mihi est* a *habeo*, com va passar amb el llatí. En el cas de les construccions amb *mihi est*, l'objecte posseït és el subjecte i el posseïdor va en datiu. Quan passem a *habeo*, la construcció s'inverteix i el posseïdor passa a ser el subjecte i l'objecte posseït, el complement directe, però la seva relació no pot esdevenir transitiva: “Quand la construction devient *habeo pecuniam*, ce rapport ne peut devenir “transitif”; le “ego” posé maintenant comme sujet n'est pas pour autant l'agent d'un procès: il est le siège d'un état, dans une construction syntaxique qui imite seulement l'énoncé d'un procès.” (Benveniste, 1960: 197).

Així, en realitat, *avoir* és un verb d'estat, igual que *être*, però el que els diferencia és que, malgrat que tots dos indiquen estat, no indiquen el mateix tipus d'estat: “*Être* est l'état de l'étant, de celui qui est quelque chose; *avoir* est l'état de l'ayant, de celui à qui quelque chose est. La différence apparaît ainsi. Entre les deux termes qu'il joint, *être* établit un rapport intrinsèque d'identité: c'est l'état consubstantiel. Au contraire, les deux termes joints par *avoir* demeurent distincts; entre ceux-ci le rapport est extrinsèque et se définit comme pertinentiel; c'est le rapport du possédé au possesseur.” (Benveniste, 1960: 198).

Benveniste, així, posa de manifest les connexions que existeixen entre les oracions atributives i les oracions possessives, que són més evidents en les llengües en què les oracions possessives segueixen el model de *mihi est*. En les llengües que segueixen el model d'*habeo*, en canvi, les semblances entre aquestes dues construccions queden, d'entrada, més velades.

2.2. Lyons (1968): “Existential, locative and possessive constructions”

Lyons (1968), per la seva banda, parla de la similitud entre les oracions existencials i les locatives en anglès i en moltes altres llengües, tant pel que fa al seu significat com a la seva estructura i apunta que “one might suspect that they have the same deep-structure analysis.” (Lyons 1968: 390). Lyons destaca que les existencials tenen típicament un subjecte indefinit⁸ i que això permet que puguin ser tractades, en l'anàlisi de la seva estructura profunda, com a locatives indefinides. Així, formula la hipòtesi que les construccions existencials i locatives de cada llengua deriven de la mateixa font, la locativa. També assenyala que una prova de la connexió entre les construccions existencials i les locatives la trobem en l'ús del que originàriament era un adverbí locatiu en les oracions existencials d'un nombre important de llengües europees: en anglès *there* (*there is / there are*), en francès *y* (*il y a*), en italià *ci* (*c'è, ci sono*), en alemany *da* (*ist da*).

Pel que fa a les oracions possessives, Lyons tracta les construccions del tipus *The book is John's* i *John has a book* i destaca el paral·lelisme estructural entre construccions locatives i possessives: *The book is John's* i *The book is on the table*. També assenyala, com Benveniste, que hi ha poques llengües que comptin amb oracions possessives amb *have*, és a dir, oracions en què el posseïdor és el subjecte en l'estructura superficial i en què l'objecte posseït és l'objecte, i que fins i tot en les llengües indoeuropees aquestes oracions tenen un desenvolupament tardà i restringit. Destaca que, en llatí, oracions com *Johannes habet librum* ('En Joan té un llibre' o 'En Joan té el llibre') són un desenvolupament tardà d'*Est Johanni liber* ('El llibre és d'en Joan') i, segons l'autor, les dues oracions possessives de l'anglès s'han de relacionar entre si com les del llatí.

⁸ En català, però, les existencials sovint admeten un SN definit, que en la llengua col·loquial habitualment és el subjecte: *Allà hi han les taules que et deia*.

Com que **A book is John's* s'ha d'excloure per no gramatical, es pot suposar que per mitjà d'una transformació obligatòria⁹ es converteix en *John has a book*. Així, sosté que els verbs *have* i *be* són formes alternatives que són introduïdes transformacionalment segons si el tema de la frase és el posseït, que requereix *be*, com en anglès *The book is John's*, o el posseïdor, que requereix *have*: *John has a book*. L'argument de Lyons es basa en l'assumpció que tant *have* com *be* són “dummy verbs” introduïts per tal d'aportar les marques de temps, aspecte i persona a l'estructura superficial. Per tant, les llengües amb possessives amb *have* i possessives amb *be* només són superficialment diferents de la majoria de llengües que només tenen possessives amb *be*.

Lyons relaciona aquesta proposta amb una de semblant per a les locatives amb un SN indefinit, ja que, malgrat que *A book is on the table*, ‘Un llibre és sobre la taula’, és una oració acceptable en anglès, és menys habitual que *There is a book on the table*, ‘Hi ha un llibre sobre la taula’. A més, cal tenir en compte que l'expletiu *there* no apareix mai a les oracions locatives amb un subjecte definit (*The book is on the table*), i que sí que apareix a les existencials, que ja hem vist que estaven relacionades amb les locatives amb un SN indefinit. Per tant, diu Lyons: “Once we take into account the distinction between definite and indefinite subjects, we see that there is some parallelism between existential, locative and possessive sentences in English. This parallelism is even more striking in certain other languages.” (Lyons 1968: 393).

Lyons també demostra que les oracions locatives, possessives i existencials s'interrelacionen en una gran varietat de llengües i posa els exemples del xinès, el rus i el turc. En xinès, segons l'autor, hi ha dos “verbs *ser*”, *zài* i *shì*, i un “verb *tenir*”, *yǒu*, però la seva distribució és diferent de la de *be* i *have* en anglès. Malgrat les diferències d'estructura superficial, les construccions xineses i angleses es poden relacionar. La transformació anglesa amb *have* opera sobre estructures indefinides possessives per a portar el “posseïdor” a la seva posició en l'estructura superficial. En xinès, existeix una transformació semblant amb *yǒu*, que opera en oracions possessives i existencials. En el cas d'oracions possessives i locatives (*The book is mine* i *The book is on the table*) la sintaxi de l'anglès genera la còpula *be*; en xinès es genera *shì* per a les possessives (*Shū*

⁹ L'anàlisi de Lyons segueix el model de la Gramàtica Generativa dels primers anys (l'anomenada Teoria estàndard de Chomsky 1965).

shì wǒ-de ‘llibre ser mi-de’) i *zài* per a les locatives (*Shū zài zhūo-shàng* ‘llibre ser taula-sobre’).

Pel que fa al rus, aquestes quatre oracions en present es construeixen sense cap verb explícit; en canvi, quan estan modalment i temporalment marcades, per exemple en passat i futur, tenen el mateix “verb ser” (*byt*) i les versions negatives de les possessives i de les locatives indefinides coincideixen a tenir l’“existencial” negatiu (*net*, amb genitiu “partitiu”). En turc, les oracions possessives i existencials són les que presenten una relació mútua més evident pel que fa a les seves semblances d’estructura superficial. Finalment, l’autor també destaca que hi ha moltes llengües en què la construcció possessiva que correspon a *I have a book* és estructuralment idèntica a una locativa (per exemple, en gaèlic, suahili i hindi).

2.3. Clark (1978): “Locational, Existential, Locative, and Possessive Constructions”

Clark (1978) també estudia les construccions existencials, locatives i possessives (*There is a book on the table*, *The book is on the table*, *Tom has a book* (possessiva 1), *The book is Tom’s* (possessiva 2)), comparades en una mostra de trenta llengües, i les agrupa sota el nom de “locational constructions”, ja que totes aquestes construccions descriuen la localització d’un objecte, ja sigui en un espai físic o en la possessió d’algú. L’autora arriba a la conclusió que aquestes construccions sembla que estiguin sistemàticament relacionades dins de cada llengua pel que fa a l’ordre de mots, als verbs usats i a la seva natura locativa.

En el cas de l’ordre de mots, en la majoria de llengües de la mostra hi ha una alternança regular entre l’ordre Locatiu Nom en les existencials (on el Nom és [–definit]) i Nom Locatiu en locatives (on el Nom és [+definit]). A les possessives, però, aquesta alternança no hi sol ser, malgrat que l’objecte posseït és [+definit] en una construcció i [–definit] en l’altra. L’ordre més comú en totes dues possessives és Posseïdor Posseït, equivalent a l’ordre Locatiu Nom, tot i que algunes llengües també tenen l’ordre contrari, normalment amb un canvi de verb, ex. *En Joan té un llibre* i *El llibre és d’en Joan*. Aquesta manca d’alternança es podria explicar pel fet que el posseïdor és [+animat], fet que podria pesar més que el fet de ser definit.

L'autora intenta explicar aquestes diferències d'ordre de mots mitjançant dues regles discursives generals, que determinen l'ordre de mots de cada construcció segons la definitud del nom no locatiu (*book*) i el tret [+/- animat] del nom locatiu (*table* o *Tom*). Aquestes dues regles serien les següents:

- I. Els noms [+definit] precedeixen els [-definit]¹⁰
- II. Els noms [+animats] precedeixen els [-animats]¹¹

La primera regla s'aplicaria als casos en què hi hagués un nom [+definit] i un de [-definit]. És el cas de les existencials en la majoria de llengües de la mostra:

Loc	+	Nom
[+definit]		[-definit]

Si tots dos noms fossin [+definit], llavors s'aplicaria la segona regla. L'ordre de mots de les locatives sovint dependria d'aquesta segona regla, ja que habitualment tots dos noms són [+definit]. El nom, malgrat tot, no sempre és [+animat], però igualment l'ordre de mots gairebé sempre és Nom Locatiu:

Nom	+	Loc
[+definit +animat]		[+definit -animat]

Les mateixes dues regles es poden aplicar a les construccions possessives. La possessiva 1 només necessita la primera regla, la mateixa que s'aplica a l'existencial:

¹⁰ Tot i que l'autora no hi fa referència, aquesta primera regla es pot relacionar amb les alternances d'ordre provocades per l'organització informativa dins de l'oració. Els noms [+definit] solen ser noms que ja han aparegut en el discurs i que per tant són el *tema* de l'oració. En canvi, els noms [-definit] solen ser el *rema*; és a dir, acostumen a denotar referents nous. El tema sol aparèixer al principi de l'oració i, per tant, sol precedir el rema.

¹¹ Aquesta segona proposta es pot relacionar amb l'anomenada *jerarquia de l'animacitat* (Greenberg 1957; Dixon 1979; Silverstein 1976), una jerarquia integrada per tres paràmetres diferents: la jerarquia de persona, la jerarquia nominal i la jerarquia d'animacitat pròpiament dita. Todolí (1998: 124) esquematitza la interacció d'aquests tres paràmetres jeràrquics de la manera següent: 1a persona > 2a persona > pronom de 3a persona > nom propi de persona > nom comú de persona definit > nom comú de persona específic > nom comú de persona inespecífic > nom inanimat, on el signe > indica que l'element de l'esquerra és jeràrquicament més alt (és a dir, més animat i més definit) que el de la dreta.

Posseïdor	+	Posseït
[+definit]		[-definit]

La possessiva 2, com la locativa, té dos noms definits i per tant necessita la regla 2:

Posseïdor	+	Posseït
[+definit +animat]		[+definit –animat]

L'autora assenyala que algunes característiques particulars de les llengües poden invalidar aquestes regles generals del discurs.

Pel que fa als verbs usats, tot i que no hi trobem un patró tan clar com el de l'ordre de mots, també reflecteixen les relacions entre aquestes construccions i les relacionen per parelles. D'una banda, segons les llengües, podem aparellar les existencials i les locatives, que poden compartir la mateixa forma verbal (per exemple, en anglès o en alemany) i la possessiva 1 i la possessiva 2, que al seu torn també poden compartir el mateix verb, per exemple en ioruba. De l'altra, podem aparellar existencials i possessives 1 (irlandès, xinès, esquimal, francès) i locatives i possessives 2 (albanès, irlandès, francès). A més, amb l'excepció del japonès, en les llengües de la mostra la majoria de verbs usats en aquestes construccions apareixen també com a còpules o verbs auxiliars.

Finalment, quant a la seva natura locativa, tant el nom locatiu de les existencials i les locatives, com el posseïdor de les possessives tenen certes propietats locatives. En moltes llengües, aquest fet és representat formalment mitjançant una marca de cas locatiu o pel fet d'anar acompanyats d'una preposició o d'una posposició. En molts casos, el posseïdor de les construccions possessives es tracta explícitament com un locatiu. Sovint apareix en cas datiu o genitiu, dos casos que en moltes llengües són els que s'utilitzen per expressar també relacions locatives. El posseïdor, per tant, té una funció similar, i sovint idèntica, a la del nom locatiu de les existencials i les locatives. A

més, l'autora també destaca les partícules locatives que apareixen en les existencials d'algunes llengües: *hay*¹², *c'è*, *there is*, *il y a*, etc.

Clark subratlla la forta uniformitat que mantenen les quatre construccions que estudia en les diverses llengües de la mostra. Assenyala també que una configuració d'aquesta mena, de quatre estructures que mostren tantes similituds entre llengües, difícilment pot ser accidental i conclou que: "The typology of locational constructions, therefore, may well be a universal one" (Clark 1978: 119).

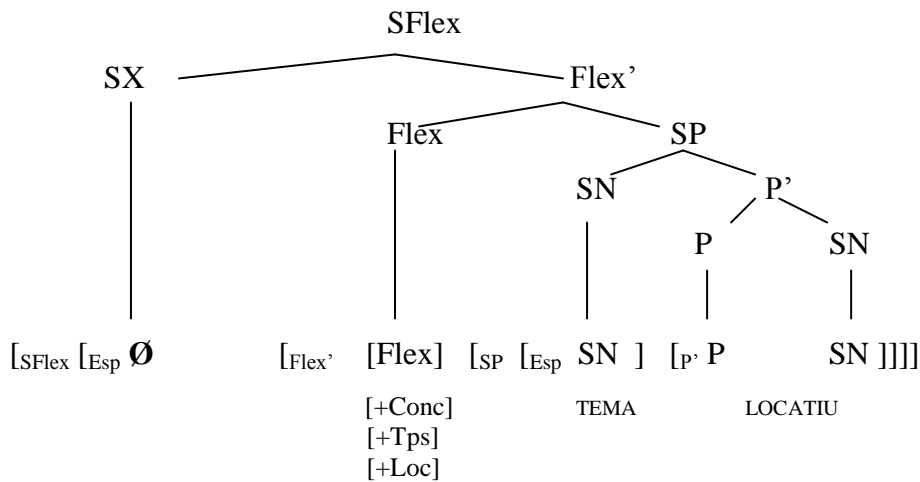
2.4. Freeze (1992): "Existentials and Other Locatives"

Freeze (1992) proposa una teoria que uneix el que ell anomena "paradigma locatiu universal" (format per les locatives, les existencials i les possessives) mitjançant una única estructura subjacent, en què una preposició és el nucli d'un predicat (SP)¹³. A les existencials i possessives, l'argument locatiu es desplaça a la posició buida de subjecte i es considera que les còpules no són elements lèxics, sinó la realització d'un tret locatiu de flexió. Basa la justificació de la seva anàlisi unitària en el fet que "formal differences among the three kinds of locative predications, crosslinguistically, are very restricted and highly predictable. This predictability is best explained by the hypothesis that they share the same underlying structure, a hypothesis that accounts naturally for languages in which all members of the locative paradigm are identical in structure, as well as for languages in which the existential and 'have' forms are alike but contrast with the predicative locative" (Freeze 1992: 554). L'estructura subjacent comuna proposada per Freeze (1992: 558, adaptat) és la següent:

¹² El cas del castellà *hay* (*ha* + *y* (< llat. *IBI*)) és força diferent de la resta de casos citats, ja que malgrat que aquesta forma verbal manté incorporada l'antiga partícula locativa *y*, equivalent a *y* en francès o *hi* en català, aquesta partícula ja no existeix en l'espanyol contemporani.

¹³ Freeze (1992) basa la seva anàlisi en una versió del model de la Teoria de la Recció i el Lligam de la Gramàtica Generativa.

(5)

En el cas de les existencials, Freeze afirma que, segons les seves dades, hi ha dos tipus d'estructures existencials: les existencials amb un subjecte locatiu¹⁴ i les existencials amb proforma. L'estructura més comuna és la de l'existencial amb un argument locatiu en posició de subjecte i, en canvi, l'estructura amb una proforma existencial, com el *there* de l'anglès, és molt menys habitual.

Algunes de les llengües que construeixen l'existencial amb un subjecte locatiu són el rus, l'hindi, el chamorro, el tagal o el finès. Aquestes llengües construeixen la locativa amb exactament els mateixos constituents però amb l'ordre invers, de manera que es produeix l'alternança d'ordre de mots entre existencials i locatives que ja havia assenyalat Clark (1978). Aquesta diferència d'ordre, segons l'autor, és altament predictable: si el tema és definit, és el subjecte, però si és indefinit, el subjecte és el locatiu. Així, per exemple, en hindi, el tema és el subjecte de la locativa i el locatiu és el subjecte de l'existencial:

(6) Hindi (Freeze 1992: 555)

- a. mǎĩ hindustaan-měẽ thaa (Tema Locatiu V)
jo Índia-a COP.sg.MASC.PASSAT
 'Jo era a l'Índia'

¹⁴ Cal tenir en compte que l'autor no usa els termes "subjecte locatiu" i "subjecte tema" des del punt de vista de l'estructura superficial, sinó que fa referència a la posició dels arguments temàtics LOCALITZACIÓ i TEMA en l'estructura subjacent. En el cas de les oracions existencials i possessives, l'argument locatiu es trasllada a la posició de subjecte; d'aquí que l'autor parli de "subjecte locatiu". En canvi, a les oracions locatives, és el tema el que es trasllada a la posició de subjecte.

- b. kamree-mēē aadmii hai (Locatiu Tema V)
habitació-dins home COP.3sg.MASC.PRES
‘Hi ha un home dins l’habitació’

Altres llengües, en comptes d’una alternança de l’ordre dels constituents, presenten una proforma en l’existencial que distingeix la construcció existencial de la locativa. Aquesta proforma apareix en les llengües romàniques, germàniques, l’àrab, i algunes llengües austronèsiques. L’existencial amb proforma, en termes d’estructura, no és més que una variant de la mateixa estructura subjacent que l’autor proposa per a existencials i locatives. La majoria d’aquestes proformes són lèxicament locatives: en francès *y*, en català *hi*, en espanyol *–y*¹⁵ i en italià *ci*; però en les llengües germàniques, només l’anglès *there* és lèxicament locatiu.

(7) Català

- a. El cotxe és al carrer (Tema V Locatiu)
b. **Hi** ha un cotxe al carrer¹⁶ (Proforma V Tema Locatiu)

Pel que fa a les possessives, afirma que constitueixen el tercer membre del paradigma locatiu i que també deriven de la mateixa estructura subjacent que la locativa i l’existencial. Assenyala que hi ha similituds innegables entre l’existencial i la possessiva, ja que en moltes llengües comparteixen els mateixos constituents i en el mateix ordre (hindi, tagal, yucatec, rus, finès):

(8) Hindi (Freeze 1992: 576)

- a. **kamree-mēē** aadmii hai
habitació.OBL-dins home COP.3sg.MASC.PRES
‘Hi ha un home dins l’habitació’
- b. **larkee-kee** paas kuttaa hai
noi.OBL-GEN proximitat gos COP.3sg.MASC.PRES
‘El noi té un gos’ (literalment ‘Amb el noi hi ha un gos’)

¹⁵ Vg. nota 12.

¹⁶ Els canvis a nivell informatiu dins de l’oració fan que l’oració *Al carrer hi ha un cotxe* també sigui possible.

Així, en aquestes llengües, el paradigma locatiu només té dues estructures superficials: l'estructura locativa amb un subjecte tema i l'existencial/possessiva amb un subjecte locatiu. D'altra banda, en algunes llengües com el tongalès les possessives presenten la mateixa estructura amb proforma de les existencials:

(9) Tongalès¹⁷ (Freeze 1992: 579, 580)

a. 'oku 'i ai 'ae nofo'anga 'i he poopao
 TEMPS PREP 3sg ART.ABS seient PREP ART canoa
 'Hi ha un seient a la canoa'

b. 'oku 'i ai 'ae faanau 'a Sione
 TEMPS PREP 3sg ART.ABS nens ABS Joan
 'En Joan té nens'

Aquest fet seria difícil d'explicar si no fos per l'anàlisi que l'autor proposa¹⁸.

Atesa la similitud sintàctica entre existencials i possessives també es poden predir similituds morfològiques. De fet, en moltes llengües, l'existencial i la possessiva comparteixen la mateixa còpula, que al mateix temps es diferencia de la de les locatives i d'altres construccions copulars. Ex. xinès *yǒu*, francès *avoir*, portuguès *ter*. Aquest fet no només és evident sincrònicament, sinó que l'autor utilitza el cas de les llengües romàniques per il·lustrar el fet que la convergència històrica a vegades permet de recuperar les semblances originals. El cas del francès seria el més conservador, amb *avoir* per a existencials i possessives. En les llengües ibèriques, aquest verb (*haver-hi* en català, *haver* en portuguès i *haber* en espanyol) es va mantenir en les existencials però va ser substituït pel verb *tenir/ter/tener* en les possessives. En portuguès brasiler, però, *ter* s'ha generalitzat també a les existencials¹⁹.

L'autor, doncs, estableix que, en diverses llengües no relacionades, la possessiva comparteix una estructura subjacent amb l'existencial i la locativa i, per donar encara

¹⁷ La proforma apareix marcada en negreta.

¹⁸ Trobem un cas semblant en l'italià col·loquial: *C'è un cane*, 'Hi ha un gos', *Ci'ha un cane*, 'Té un gos'.

¹⁹ Actualment, en el portuguès del Brasil hi ha una preferència per l'ús de *ter* existencial en la llengua oral. Aquest verb va aparèixer en el 63% de les existencials trobades en una mostra del corpus oral dels anys 70 Projeto NURC-RJ (Rio de Janeiro). En una mostra dels anys 90, el percentatge d'ús de *ter* havia pujat fins al 76% (Bratkievich 2006: 3-4).

més suport a aquesta hipòtesi, subratlla que el subjecte de la possessiva és universalment una localització i aporta proves com el fet que en algunes llengües (rus, hindi) és l'objecte d'una adposició locativa o que, en d'altres, com en finès, està en cas locatiu. Doncs bé, si tenim en compte les similituds sintàctiques i morfològiques entre les possessives i les existencials i el fet que els subjectes de les possessives són localitzacions, ens podem preguntar per què la possessiva no és simplement una existencial en totes les llengües. La resposta, segons l'autor, té a veure amb el tret [+/-humà] del subjecte locatiu, ja que els arguments [+humà] reben un tractament sintàctic especial en algunes llengües.

En el paradigma locatiu de l'anglès, per exemple, trobem dues asimetries interessants. Primer, en les possessives, la natura de la relació possessiva és diferent segons el valor [+/-humà] del subjecte i, segon, hi ha una preferència per localitzacions [+humanes] pel subjecte de la possessiva i [-humanes] pel subjecte de l'existencial.

Quan el subjecte de la possessiva és [-humà], el tema ha de ser de possessió inalienable, per exemple: *The tree has branches*, però **The tree has a nest*. Els temes alienables en aquest cas són agramaticals, i només poden ser gramaticals si van acompanyats d'un sintagma preposicional que contingui un pronom anafòric de la localització: *The tree has a nest in it* (que equivaldria a *There is a nest in the tree*). Quan el subjecte és [+humà], el tema pot ser alienable o inalienable: *The boy has a needle*, *The boy has a cousin / a nose*. A més, una localització [+humana] prefereix la possessiva a l'existencial: *There is a needle on the boy* no té el mateix significat que *The boy has a needle*. Això demostraria que és el tret [+humà] de l'argument locatiu el que determina que la possessiva sigui triada entre totes les construccions del paradigma.

En el cas de les locatives, una localització [+humana] és agramatical: **A book is with/at/by Lupe / A mongoose is on the shelf*. Amb les existencials passa el mateix: **There is a book with/at/by Lupe / There is a mongoose on the shelf*. La possessiva, amb un subjecte [+humà], és l'única gramatical: *Lupe has a book / *The shelf has a mongoose*.

De fet, en algunes llengües, com el rus o l'hindi, l'oració s'interpretarà com a possessiva o com a existencial segons si el subjecte és [+humà] o [-humà]:

- (10) Rus (Freeze 1992: 584)
- a. Na stole byla kniga
sobre taula.LOC COP. llibre.NOM
'Hi havia un llibre sobre la taula'
- b. U menja byla sestra
a 1sg.GEN COP. germana.NOM
'Jo tenia una germana'

Finalment, l'anàlisi unitària de l'autor prediu que hi hauria d'haver llengües amb la mateixa estructura superficial per a totes tres construccions del paradigma, reflectint l'estructura subjacent comuna. Una d'aquestes llengües és el gaèlic escocès. En aquesta llengua la còpula també és la mateixa en tots tres casos:

- (11) Gaèlic escocès (Freeze: 580, 581)
- a. Tha a' mhin anns a' phoit
COP. la civada en el pot
'La civada és al pot'
- b. Tha min anns a' phoit
COP. civada en el pot
'Hi ha civada al pot' (literalment 'Civada és al pot')
- c. Tha peann aig Mairi
COP. bolígraf a Mairi
'La Mairi té un bolígraf' (literalment 'Un bolígraf és a la Mairi')

A més del gaèlic, moltes altres llengües presenten la mateixa còpula en totes les construccions del paradigma locatiu, per exemple: en palauà, *ŋa*; en tongalès \emptyset ; en hindi, *hoona*; en japonès, *i-/ar-*; en kekchi, *wan*; en yucatec, *yaan*; en quitxé, *k'o*; en pokomchí, *(wi)lik'*; en finès, *on*; en hongarès, *van* COP.3sg.PRES; en vietnamita, *có*.

2.5. Les atributives com a quart membre del paradigma

Sembla clar, doncs, gràcies a totes les dades que hem presentat, que les construccions locatives, existencials i possessives estan estretament relacionades semànticament, ja que en tots els casos s'expressa la localització d'una entitat, i que també estan relacionades sintàcticament. Ara bé, cap dels autors esmentats fa referència directa al fet que les construccions atributives es puguin incloure com a quart membre del paradigma. Malgrat tot, el component locatiu que uneix locatives, existencials i possessives també es pot trobar a les atributives. Encara que sigui el cas menys clar, l'atribut es pot considerar el lloc abstracte en què es localitza el subjecte. D'aquesta manera, s'expressa la situació o la localització del subjecte en un estat o en una categoria, en comptes de la seva localització en un lloc físic. Així, per exemple, a *En Joan està malalt* o *En Joan és intel·ligent*, en Joan se situaria en l'àmbit de la malaltia o de la intel·ligència (Gràcia, Crous i Garganta 2008). A més, aquesta proposta també rebria un suport sintàctic, ja que llengües com el gal·lès o el dialonké presenten la mateixa estructura per a totes quatre construccions (SN subjecte SP predicat):

(12) Gal·lès (King 1996: 26, 53, 53, 62)

a.	Mae Sioned yn ddeallus	ATRIBUTIVA
	AUX. Sioned a intel·ligent	
	‘En Sioned és intel·ligent’	
b.	Mae’r caws yn oergell	LOCATIVA
	AUX-DET. formatge a nevera	
	‘El formatge és a la nevera’	
c.	Mae caws yn oergell	EXISTENCIAL
	AUX. formatge a nevera	
	‘Hi ha formatge a la nevera’	
d.	Mae car ‘da Michael	POSSESSIVA
	AUX. cotxe amb Michael	
	‘En Michael té un cotxe’	

- (13) Dialonké (Lüpke 2005: 132-133; Creissels 1991: 422, 443)
- a. Gine nan **a ra** ATRIBUTIVA (IDENT.)
 dona REMA 3sg amb
 ‘És una dona’
- b. Biniir -εε **taabal –na fari** LOCATIVA
 ampolla –DEF. taula –DEF. sobre
 ‘L’ampolla és sobre la taula’
- c. See nda **yi gemεε bumma** EXISTENCIAL
 serp un aquest pedra sota
 ‘Hi ha una serp sota aquesta pedra’
- d. Kamεε **qɔɔεε ma** POSSESSIVA
 la.gana l’estranger sobre
 ‘L’estranger té gana’

Semànticament, les quatre construccions estudiades es podrien relacionar de la manera següent: l’atribució temporal i la permanent estarien relacionades perquè en tots dos casos s’atribueix una propietat o un estat, temporal o permanent, a una entitat. L’atribució es relacionaria amb la localització perquè les propietats es poden entendre com el “lloc” (estat o categoria) en el qual es localitza l’entitat. La localització es relacionaria amb la possessió, ja que el posseïdor pot concebre’s com el lloc en què es localitza l’objecte posseït. La localització, a més, es relacionaria amb l’existència perquè si es pot localitzar una cosa és perquè existeix. D’altra banda, si la possessió és un tipus de localització, llavors l’existència també està relacionada amb la possessió, ja que si un objecte és d’algú implica que existeix.

Rude (1978) va relacionar l’atribució, i d’altres predicats no verbals, amb la possessió, la localització i l’existència. Aquest autor va estudiar els diversos tipus de predicats no verbals en una trentena de llengües i va observar que alguns dels significats de les còpules “seemed to be structured along a continuum. The structuring was such that any one copular morpheme in these languages was polysemous only contiguously on a

common scale of meaning. That is, no morpheme had meanings that were discontinuous on the continuum.” (Rude 1978: 202-203). D’aquesta manera, va arribar a la conclusió que els diversos tipus de construccions copulatives poden disposar-se en un *continuum* circular com el següent, seguint la direcció de les agulles del rellotge²⁰:

- (14)
	adquisició	
producció		possessió
equació		localització
	atrib.perm. atrib.temp.	

Aquest *continuum* defineix una sèrie de relacions d’adjacència entre els diversos tipus de predicats no verbals. Com afirma Moreno (1991), que recull aquesta proposta de Rude, la hipòtesi de l’adjacència ens porta al resultat següent:

- (15) *Ley universal sobre las significaciones de la cópula*

Si una lengua posee una construcción predicativa no verbal con varios de los significados enumerados en el *continuum*, estos significados deberán ser contiguos en tal *continuum* (Moreno 1991: 564).

Segons aquest principi, mai no trobarem una llengua en què, per exemple, una construcció predicativa tingui els significats de producció, possessió i localització sense que també tingui el d’adquisició, ja que sense aquest darrer es trencaria el principi d’adjacència.

Moreno observa que, en espanyol, els usos quasicopulatiu d’*hacer*, un verb típic de la producció, inclouen també l’equació i l’adquisició. Així, el seu ús en *Dos y dos hacen cuatro* y *Juan hace de rey en esta obra* és molt proper a l’ús equatiu: *Dos y dos es igual a cuatro* y *Juan es el rey*. La proximitat entre els usos de producció i d’adquisició, per la seva banda, la podem observar en l’exemple *No hace amigos*, que equivaldria a *No adquiere amigos*. Així doncs, veiem que en espanyol es veu confirmada l’adjacència d’aquests tres tipus de construccions. Després d’aquests tres tipus, i seguint el sentit de

²⁰ Cal subratllar que aquest esquema, amb la seva formulació actual, no es podria aplicar al català, ja que aquesta llengua usa el verb *ser* per a la localització, el verb *estar* per a l’atribució temporal i el verb *ser* per a l’atribució permanent, de manera que en aquesta llengua es trencaria el continuum.

les agulles del rellotge, podem observar que la contigüïtat entre adquisició i possessió és també natural ja que allò que s'adquireix, generalment es posseeix. La possessió, alhora, és contigua a la localització, també de forma natural, ja que es pot considerar que l'objecte posseït està localitzat en el posseïdor. A continuació, veiem que la localització és adjacent a l'atribució temporal, fet que Moreno defensa afirmant que “Las propiedades temporales se pueden concebir como entidades que habitan temporalmente en individuos, es decir, que están localizadas en ellos.” (Moreno 1991: 565)²¹. A més, en castellà, en tots dos casos, apareix la còpula *estar*: *Juan está en la cocina*, *Juan está enfermo*. Per últim, l'atribució temporal i la permanent també estan òbviament relacionades (*Juan está enfermo*, *Juan es inteligente*), així com l'atribució permanent i l'equació (*Juan es médico*, *Juan es el médico*).

En espanyol, com assenyala Moreno, trobem els usos de la còpula següents: *ser* pot aparèixer en la possessió, la localització, l'atribució temporal, l'atribució permanent i l'equació; *estar* en la localització i l'atribució temporal i *hacer* en l'equació, la producció i l'adquisició.

Rude afirma que, si el seu *continuum* no es veu refutat, i al contrari, es veu confirmat per un gran nombre de llengües, “what we would have is a natural class of grammatical categories all of which share a feature” i suggereix que aquest tret comú sigui “a feature of meaning that I might call *existence*” (Rude 1978: 207). Així, cada categoria del *continuum* compartiria aquest tret existencial.

²¹ Així doncs, segons Moreno, a les oracions atributives es pot dir que les propietats es “localitzen” en els individus. En aquest treball i també a Gràcia, Crous i Garganta (2008) defensem que, al contrari, l'individu es localitza en l'estat definit per les propietats, ja que només així es pot explicar el cas del gal·lès, que cita el mateix Moreno (1991: 568): “[...] hay lenguas en las que la predicación no verbal o atribución sigue unas pautas inequívocamente locativas. El ejemplo más espectacular de esto nos lo proporciona el galés, una de las lenguas celtas. Veamos algunos ejemplos:

- (16) a. Mae Tom yn dda
 AUX. en bueno
 ‘Tom es bueno’
 b. Mae Tom yn dawel
 AUX. en tranquilo
 ‘Tom es tranquilo’
 c. Mae'r coffi yn boeth
 AUX. el café en caliente
 ‘El café está caliente’ ”

En tot cas, val la pena subratllar que totes dues postures destaquen el component locatiu de les construccions atributives.

Si ens centrem en les construccions que estudiarem en aquest treball, veiem que efectivament en tots els casos es tracta de predicats que expressen un estat en el qual sempre participa una entitat, de la qual s'afirma l'existència explícitament o bé es pressuposa. En tots els casos també, d'aquesta entitat es predica alguna qualitat (permanent o temporal), en el cas de les atributives, o bé la seva localització, en locatives i possessives, ja sigui en sentit literal (en l'espai) o figurat (en el temps o en un posseïdor).

III. L'ADQUISICIÓ DE SEGONES LENGÜES

Com hem vist, a part de subratllar la relació que existeix entre aquestes construccions, els autors esmentats destaquen també que hi ha grans diferències –com a mínim superficials– entre les llengües del món a l'hora de construir aquestes oracions. Així, hi ha llengües en què aquestes oracions no es construeixen mai amb un verb explícit (dialonké) o llengües en què només apareix un verb en determinades circumstàncies o construccions (rus, àrab, xinès). En d'altres llengües, en canvi, hi apareix sempre un verb, però trobem una gran diversitat pel que fa al nombre de verbs possibles: algunes llengües compten amb un sol verb (japonès, hindi, hongarès), d'altres amb dos (francès, italià, romanès, anglès) i d'altres amb quatre (català, espanyol, portuguès). Veiem, doncs, que el cas del català, l'espanyol i el portuguès, que compten amb els verbs *ser*, *estar*, *haver-hi* i *tenir* per a aquestes construccions, és el cas més marcat. Per aquesta raó, i tenint en compte les diferències entre llengües que hem vist, és previsible que els aprenents del català i de l'espanyol com a L2 tinguin problemes per a adquirir aquestes construccions. També podem suposar que aquestes dificultats no es limitaran només a la distinció entre *ser* i *estar*, sinó que en el procés d'aprenentatge d'aquestes construccions també s'hi veuran implicats els verbs *haver-hi* i *tenir*.

Doncs bé, com hem dit, l'objectiu principal de la nostra tesi serà el d'estudiar l'adquisició d'aquestes construccions en català i espanyol com a L2, concretament per part de parlants que tenen el romanès, l'italià i el portuguès com a L1. Ara bé, en aquest treball de recerca ens centrarem en els aprenents romanesos d'espanyol L2. Amb aquest objectiu, doncs, i abans d'oferir una descripció gramatical de les construccions ALEP d'aquestes dues llengües, abordarem les qüestions de l'evolució dels models teòrics en l'estudi de l'adquisició de segones llengües (abreujadament, ASL), del paper de la L1 en l'ASL i també presentarem una sèrie d'estudis anteriors relacionats amb el tema de l'adquisició de les estructures atributives, locatives, existencials i possessives en una L2.

3.1. Evolució dels models teòrics en l'estudi de l'ASL

L'estudi de l'aprenentatge o adquisició d'una L2 ha passat per diverses etapes i canvis de model des dels seus inicis fins a l'actualitat: l'Anàlisi Contrastiva, l'Anàlisi d'Errors,

l'Anàlisi de l'Actuació i l'Anàlisi del Discurs. Cadascun d'aquests models ha aportat noves perspectives a l'estudi de l'ASL i ha anat complementant els models anteriors. Una de les qüestions bàsiques en aquest camp d'investigació ha estat, i encara és, la del paper de la influència de la L1 en l'ASL.

El primer model que va sorgir, entre els anys quaranta i seixanta del segle XX, és el de l'Anàlisi Contrastiva, amb autors com Fries, Weinreich i Lado. Aquest tipus d'anàlisi considerava que la L1 tenia un paper fonamental en l'adquisició d'una segona llengua. Així, si la L1 i la L2 eren semblants es considerava que l'aprenentatge era més fàcil perquè es produïa una transferència positiva. En canvi, si les dues llengües eren diferents, es produiria una influència negativa o interferència de la L1. Es considerava, doncs, que les interferències i els errors dels aprenents es podien predir mitjançant la comparació sistemàtica i contrastiva de les dues llengües.

La hipòtesi de l'Anàlisi Contrastiva, però, aviat es va veure refutada quan es va sotmetre a tests empírics, ja que molts dels errors que havia previst no es produïen i, en canvi, se'n produïen d'altres que no havien estat previstos. A conseqüència d'això, els investigadors van donar menys importància a la interferència de la L1 en l'ASL i en tot cas van fer servir la influència de la L1 com una explicació *a posteriori* d'alguns dels errors observats en els aprenents. D'altres errors no es podien explicar per la influència de la L1 i, en veure que moltes vegades es tractava d'errors evolutius semblants als d'un nen que adquireix la seva L1, aviat es va aplicar la teoria de l'adquisició lingüística de Chomsky i es va considerar que l'ASL també era un procés de formació de regles que s'interioritzaven mitjançant un procés de formació i comprovació d'hipòtesis. Es va desenvolupar un nou model en els anys setanta, el de l'Anàlisi d'Errors, amb autors com Corder, en què es considerava que el paper de la L1 no era l'únic factor que influïa en l'aprenentatge d'una L2. La concepció de l'error també va canviar i es va començar a reconèixer la seva importància per a estudiar el procés d'aprenentatge lingüístic i com a indicador de l'estat en què es troba l'aprenent en la seva evolució en la L2. En aquests anys, també va aparèixer el concepte d'*interllengua* de Selinker, que fa referència al sistema lingüístic que l'aprenent va construint a partir de l'input lingüístic rebut. Es tracta d'una mena de continuum entre la L1 i la L2, en què l'aprenent juga un paper actiu amb l'input que va rebent, generant hipòtesis, comprovant-les i modificant-les sempre que sigui necessari i avançant cap al domini de la L2.

El concepte d'interllengua s'ha mantingut fins a l'actualitat, però el model basat en l'anàlisi d'errors es va acabar abandonant, ja que se centrava només en els errors i no en la producció correcta dels aprenents o en les construccions que els parlants evitaven²², de manera que es donava només una visió parcial del procés. Així, es va arribar a l'Anàlisi de l'Actuació, que proposava d'estudiar tota l'actuació dels aprenents i no només els seus errors. Dins d'aquest model, trobem l'estudi de les seqüències d'aprenentatge: l'estudi de les seqüències de desenvolupament o els passos que porten a l'adquisició d'una estructura particular, que es considera que són comunes a tots els aprenents d'una determinada L2, independentment de la seva L1. Un dels estudis més famosos és l'estudi de morfemes de Dulay i Burt²³, que van afirmar que havien trobat un mateix ordre d'adquisició d'alguns morfemes de l'anglès L2 en nens xinesos i espanyols. A partir d'aquest tipus d'estudis es va considerar que existien "pruebas para afirmar que el desarrollo de la interlengua está regido, al menos en parte, por universales lingüísticos [...]. Las alteraciones por influencia de la L1 pueden retrasar el comienzo de una secuencia, retrasar o acelerar su paso por ella o incluso añadirle subetapas, pero al parecer nunca implican ni la omisión de etapas ni cambios en la secuenciación de éstas." (Larsen-Freeman i Long 1994: 93).

Les crítiques al model de l'Anàlisi de l'Actuació i a les seqüències de desenvolupament es van basar en el fet que aquests estudis se centraven de manera excessiva en la perspectiva de la L2, ja que estudiaven la interllengua com una versió incompleta de la llengua meta, en lloc de com una llengua amb un funcionament independent. A més, només tenien en compte l'actuació del parlant, i no l'input rebut, que moltes vegades és important per entendre la seva actuació. El reconeixement d'aquest fet va portar a un nou model: l'Anàlisi del Discurs, que estudia la llengua des d'una perspectiva discursiva i permet d'investigar les relacions entre l'input que prové del parlant natiu i les formes de la interllengua de l'aprenent i també la contribució de la interacció conversacional en l'ASL.

²² S'ha afirmat sovint en l'estudi de l'ASL que els parlants de xinès o japonès cometien pocs errors a l'hora de construir oracions relatives en llengües com l'anglès perquè eviten d'utilitzar oracions de relatiu (Schachter 1974).

²³ Cook (1993) recull i fa una valoració crítica d'alguns dels treballs més coneguts en l'estudi de les seqüències de desenvolupament en l'ASL, principalment pel que fa a l'adquisició de morfemes i de la negació.

3.2. La influència de la L1 en l'ASL

Les hipòtesis de l'Anàlisi Contrastiva, com hem vist, es van veure refutades, però malgrat tot és evident que la influència de la L1 existeix. Avui en dia els estudis se centren a saber quan i de quina manera²⁴ es produeix aquesta influència.

Tenint en compte els estudis de les seqüències de desenvolupament, Zobl (1982) (citada: Larsen-Freeman i Long 1994: 96) va identificar dos tipus d'influència de la L1 en l'ASL: així, la L1 pot influir en la velocitat amb què se supera una determinada seqüència de desenvolupament i en la quantitat d'estructures que presenten aquestes seqüències. Segons aquest autor, la influència de la L1 no altera les seqüències normals de desenvolupament, però sí que pot modificar el ritme amb què l'aprenent les supera, ja sigui alentint o accelerant el procés, o afegint-hi subetapes. El temps que triguen els aprenents a superar una determinada seqüència depèn en gran mesura de si la construcció tractada és semblant a la de la seva L1 o no. En els casos en què ho sigui, els aprenents poden trigar més a superar-la que els aprenents que no la tenen a la seva L1, perquè tendiran a sobregeneralitzar l'ús d'una determinada forma –que funciona de la mateixa manera que en la seva L1– a d'altres construccions que ja no funcionin de la mateixa manera. Així, la influència de la L1 pot prolongar l'ús erroni d'una forma de la interllengua que s'assembli a una estructura de la L1 i arribar a produir fossilització d'errors. Per exemple, els parlants de turc –llengua d'ordre SOV tant amb verbs simples com compostos– que aprenen holandès –llengua d'ordre SVO amb verbs simples i SOV amb verbs compostos– triguen més a superar la seqüència de desenvolupament del verb al final de l'oració perquè generalitzen aquesta forma als contextos en què l'ordre hauria de ser SVO. En canvi, l'ordre SVO de l'àrab marroquí amb els temps compostos permet als parlants d'àrab superar abans aquesta etapa en què el verb apareix sempre al final (Larsen-Freeman 1994: 97). D'altra banda, quan la L2 té una categoria nova, que en la L1 de l'aprenent no existeix, el pas per la seqüència de desenvolupament corresponent s'alenteix. Així, el domini per als castellanoparlants del pronom *en* en català i francès, sense equivalent en la seva L1, apareix tardanament.

²⁴ La influència de la L1 es fa evident en diversos fenòmens: el manlleu, la interferència, la transferència (positiva o negativa), les omissions, les generalitzacions, etc.

Pel que fa a la qüestió de quan es produeix la influència de la L1, Larsen-Freeman i Long (1994: 99), basant-se en els estudis de diversos autors, afirmen que l'opinió més generalitzada és que els trets lingüísticament no marcats²⁵ de la L1 tendeixen a la transferència, però que els marcats no segueixen la mateixa tendència. És a dir, els trets lingüísticament no marcats de la L1 es transfereixen més fàcilment que els marcats. La hipòtesi de la marca diferencial d'Eckman (1977, 1985) (citada a: Larsen-Freeman i Long 1994: 100) conté tres prediccions:

1. Seran més difícils aquelles parts de la L2 que són més marcades que les de la L1 (per exemple, el gènere en català L2 en el cas dels anglòfons, ja que la seva llengua no presenta la categoria "gènere").
2. El grau de dificultat és proporcional al grau de marcació.
3. Aquelles parts de la L2 diferents de la L1 però no marcades, no presentaran dificultats (per exemple, l'absència de gènere en anglès per als aprenents catalanoparlants).

En aquest treball, assumirem que, tot i que existeixen universals que guien l'adquisició d'una L2, la L1 també influeix en aquest procés (Larsen-Freeman i Long 1994). Els universals poden explicar les semblances entre els processos d'adquisició independentment de les llengües implicades; és a dir, poden explicar els punts en comú que trobem entre aprenents de L1 diferents. D'altra banda, les propietats tipològiques de la L1 i les de la L2 permeten d'explicar les diferències entre els aprenents de L1 diferents, ja que si no hi hagués cap influència de la L1, la producció correcta i incorrecta de tots els grups seria molt similar. El nostre objectiu serà veure fins a quin punt i de quina manera poden influir les diferències tipològiques entre la llengua d'origen i la de destí en l'adquisició de les construccions atributives, locatives,

²⁵ La idea de marcació es defineix en general en termes de complexitat, de la raresa relativa d'un ús, o de la desviació d'allò més bàsic, característic o habitual d'una llengua. En una oposició binària, el terme no marcat és el terme que és més freqüent i menys complex estructuralment i el terme marcat és el terme menys freqüent i més complex estructuralment. Així, la forma no marcada seria la forma més senzilla o bàsica. Aquesta idea es pot aplicar a les llengües de manera individual o bé per comparació amb altres llengües, en els casos en què la presència d'un tret lingüístic determina la presència d'un altre tret. Per exemple, les llengües que tenen oclusives sonores també en tenen de sordes, mentre que algunes llengües que tenen oclusives sordes, no en tenen de sonores. Això vol dir que la forma marcada és la sonora i la sorda la no marcada (Larsen-Freeman i Long 1994: 99-100).

existencials i possessives de la L2 i també quines propietats universals podem observar en el procés.

La nostra hipòtesi, doncs, és que en les primeres fases del procés, podrem trobar similituds entre les produccions de tots els aprenents, sobretot pel que fa a l'elisió de les còpules *i*, un cop superada aquesta etapa, en la sobregeneralització del verb *ser* (el verb més neutre, menys marcat i el primer que s'aprèn), dues estratègies de simplificació habituals en les primeres fases del procés d'adquisició. Segons la hipòtesi de l'Anàlisi Contrastiva, els aprenents romanesos, italians o portuguesos no haurien de tenir problemes a l'hora d'utilitzar un verb, deixant ara de banda el problema de triar l'adequat, en les construccions estudiades en català i en espanyol, ja que, a diferència d'altres llengües, totes tres llengües tenen un verb explícit en aquestes construccions. Malgrat tot, els estudis basats en l'Anàlisi d'Errors van demostrar que tots els aprenents de qualsevol L2 tendeixen a elidir les còpules en les etapes inicials de l'aprenentatge, independentment de la seva L1 i de si aquesta compta amb aquest tipus d'elements o no. Així, per exemple, tant els parlants d'espanyol, com els de xinès, elideixen la còpula *be* quan aprenen anglès. Ara bé, com hem vist anteriorment, les característiques de la L1 sí que tindran una influència en la velocitat amb que se superin aquestes estratègies de simplificació inicial.

En fases posteriors, però, hauríem de poder observar diferències entre els grups i els tipus d'errors produïts haurien de reflectir les diferències gramaticals entre les L1 i les L2. L'interès de la tria del romanès, l'italià i el portuguès com a L1 dels aprenents rau precisament en el fet que són tres llengües que funcionen de manera diferent entre elles i respecte a les L2, però que també tenen punts en comú. Així, si prenem l'exemple dels verbs usats en aquestes construccions, el romanès és la llengua que es diferencia més del català i del castellà perquè usa la còpula *a fi*, 'ser', en construccions atributives, existencials i locatives i per a la "possessió" de sensacions i *a avea*, 'tenir', per a la resta de les possessives. L'italià és un cas semblant al del romanès, perquè usa la còpula *essere* en atributives i locatives, però usa *esserci* per a les existencials i *avere* per als dos tipus de possessives. El portuguès és la llengua més semblant al català i al castellà, com a mínim pel que fa al nombre de verbs: *ser* i *estar* per a atributives i locatives, *haver* i *ter* per a les existencials i *ter* per a les possessives. Al llarg de la tesi, descriurem amb

més detall les propietats gramaticals d'aquestes construccions en cadascuna de les llengües estudiades.

3.3. *Estudis relacionats amb l'adquisició de les estructures atributives, locatives, existencials i possessives en L2*

Troblem pocs estudis sobre l'adquisició de les estructures atributives, locatives, existencials i possessives en una L2. En general, els estudis més nombrosos són els que fan referència a l'elisió de *be* i *have* (com a còpules i com a auxiliars) i a la posició d'aquests elements en les seqüències d'aprenentatge de l'anglès com a L2.

Tot seguit, presentarem alguns dels treballs més interessants i més directament relacionats amb el tema de la nostra investigació. Començarem amb els estudis de van de Craats (2002) i van de Craats, van Hout i Corver (2002) sobre l'adquisició de les oracions possessives en holandès L2, ja que aporten una perspectiva i uns exemples molt interessants sobre com es desenvolupen les fases d'adquisició d'aquestes estructures i sobre el paper fonamental que hi té la L1. A continuació, presentarem una sèrie d'estudis sobre l'adquisició de *ser* i *estar* en espanyol L2 (VanPatten 1985, 1987; Guntermann 1992; Ryan i Lafford 1992; Fernández 1997; Geeslin i Guijarro-Fuentes 2005, 2006), ja que són els que estan més directament relacionats amb el tema d'aquest treball.

3.3.1. *Estudis sobre l'adquisició de les oracions possessives en holandès L2*

Entre els treballs més recents, relacionats amb el tema del nostre estudi, podem destacar els de van de Craats (2002) i van de Craats, van Hout i Corver (2002) sobre l'adquisició de les oracions possessives de l'holandès per part de quatre aprenents monolingües turcs i quatre aprenents monolingües parlants d'àrab marroquí. Els exemples extrets de la producció d'aquests parlants mostren com, en els estadis més inicials de la L2, i sobretot en parlants monolingües que no han rebut una formació específica en L2, es produeix una conservació del coneixement sintàctic, morfològic i lèxic de la L1. Això permet als autors defensar la seva Hipòtesi de la Conservació. Segons aquesta hipòtesi,

la gramàtica de la L1 constitueix el punt de partida del procés d'adquisició d'una L2, ja que l'accés a la Gramàtica Universal i la possibilitat de dur a terme canvis tan radicals com canvis en els paràmetres²⁶ només s'activa després d'un temps d'exposició considerable a l'input de la L2. Així, la Hipòtesi de la Conservació fa referència a “this approach in which ‘transfer’ (or better: conservation) is more emphasized than access to UG [Universal Grammar].” (van de Craats 2002: 42). Des d'aquesta hipòtesi, s'assumeix que “the following aspects of linguistic knowledge are conserved: the complete syntactic structure of the L1; parameter settings of the L1; L1 morphology (not the morphemes themselves but the morphological realization rules); formal features and semantic-conceptual values of lexical items, and pragmatic knowledge of information-related grammatical encodings as topic and focus.” (van de Craats 2002: 42).

Malgrat tot, la producció dels parlants en L2 no pot mostrar des del primer moment totes les propietats de la L1 a causa de les fortes limitacions en el vocabulari de la L2. Per això, en les dades dels parlants s'observa que, inicialment, s'elideixen els elements funcionals (morfemes lliures i lligats), fet que no es pot explicar per la influència de la L1, ja que el turc i l'àrab marroquí són llengües amb una morfologia rica i compten amb còpules (encara que no apareguin en tots els casos). En aquest estadi, tant els aprenents turcs com els marroquins produeixen expressions que consisteixen en dos sintagmes nominals, per exemple, *Ik klein winkel*, ‘Jo botiga petita’. Aquestes frases són característiques de les primeres produccions dels aprenents, tant en l'adquisició de la L1 com en l'adquisició de la L2 (van de Craats, van Hout i Corver 2002: 158).

Segons la Hipòtesi de la Conservació, cal analitzar aquestes dades inicials en base a l'estructura sintàctica completa de la L1, ja que aquesta estructura es manifestarà en estadis una mica més avançats, quan ja s'ha adquirit més vocabulari i es comencen a

²⁶ El *Diccionari Ballesta de gramàtica generativa* de Villalba (2004: 123) defineix *paràmetre* de la manera següent: «Especificació de les variacions que presenta una llengua natural o un grup de llengües naturals respecte a un fenomen gramatical determinat. La teoria de la gramàtica universal es basa en un nombre de principis que restringeixen fortament la classe de les gramàtiques adquiribles i en constreixen la forma. No obstant això, la gramàtica universal ha de permetre una certa variació entre llengües, que es recull en el concepte de paràmetre. Així doncs, la gramàtica universal consta d'una sèrie de paràmetres que han de fixar els seus valors d'acord amb l'experiència del parlant-oïdor i que donen lloc a les diferents llengües naturals. La tria del valor d'un paràmetre pot tenir conseqüències notables en la forma final de la gramàtica, ja que els paràmetres van associats a conjunts de propietats que esdevenen típics d'una classe de llengües, com per exemple el paràmetre del subjecte nul.»

utilitzar morfemes. Si la gramàtica de la L1 es manifesta en aquest estadi més avançat, és de suposar, diuen els autors, que la gramàtica de la L1 també era present en els estadis immediatament precedents, quan les construccions possessives estaven formades només per dos sintagmes nominals (van de Craats, van Hout i Corver 2002: 160). Així, les produccions dels parlants marroquins i turcs són similars en els primers estadis només des d'un punt de vista superficial, ja que, segons la Hipòtesi de la Conservació, les estructures subjacents són diferents: les frases dels aprenents marroquins tenen una estructura basada en l'àrab marroquí, mentre que les frases similars dels aprenents turcs tenen una estructura del turc (van de Craats, van Hout i Corver 2002: 165). El que ocorre en aquest estadi és que “L2 learners have not yet found an equivalent of the L1 phonological matrix to map on the formal features of the L1. That is to say that they map the formal feature bundle on an empty (O) phonological matrix.” (van de Craats, van Hout i Corver 2002: 148). Així, els elements funcionals de la L1 apareixen en la L2 com una categoria fonèticament buida, que s'omplirà a mesura que es vagi adquirint més vocabulari. Els primers elements funcionals que apareixen són elements fonològics ja presos de la L2 però que mantenen encara tots els trets semàntics, formals, etc. dels elements corresponents de la L1.

Així doncs, per a tots dos grups, les primeres produccions (del tipus *Ik klein winkel*) són iguals, així com també ho seran les últimes, quan arribin a produir les frases de la L2 correctament (*Ik heb een klein winkel*, ‘Tinc una botiga petita’). Totes les fases d'entremig, però, són diferents per als dos grups, perquè reflecteixen ja clarament la influència de la gramàtica de la L1. La semblança de les primeres produccions es pot explicar per la manca de vocabulari, que fa que l'estructura de la L1 quedi amagada, ja que l'ordre Possessor Objecte Possessiu sense cap element morfològic no pot revelar l'estructura de la L1. L'estructura de la L1 es manifesta quan comencen a aparèixer els elements morfològics. En aquest moment apareixen les propietats de la L1 per a tots dos grups abans d'aconseguir dominar l'estructura de la L2.

Un exemple molt clar d'aquest procés el trobem en les dades d'una parlant d'àrab marroquí presentades a van de Craats (2002: 44), que mostren quines etapes segueix en l'adquisició de la forma lèxica de la L2 *heeft* (la 3a persona singular del verb *hebben*, ‘tenir’). Els exemples són els següents:

- (17) a. Ik Ø klein winkel (mesos: 1-27)
jo petita botiga
‘Jo botiga petita (Tinc una botiga petita)’
- b. Ik met klein winkel (mesos: 3-18)
jo amb petita botiga
‘Jo amb botiga petita (Tinc una botiga petita)’
- c. Ik heeft 47 jaar²⁷ (mesos: 9-25)
jo tenir-3sg 47 any
‘Jo té 47 anys (Tinc 47 anys)’

Primer, cal assenyalar que en àrab marroquí no existeix un verb *tenir* i la possessió s’expressa amb una construcció locativa del tipus: *Jo, amb mi un llibre* (‘Tinc un llibre’). A (17a) aquesta estructura encara no és evident, ja que la parlant comença expressant la possessió amb una categoria fonològicament buida, que pren el lloc de la preposició de l’àrab marroquí *ʿend*, ‘amb’. Es tracta de la primera fase, en què, com havíem dit, trobem una absència d’elements funcionals. Aviat, però, aquesta parlant passa a la fase següent (17b), en què usa la preposició holandesa *met*, ‘amb’, que és sinònima de la preposició marroquina *ʿend*, calcant l’estructura de la seva L1 (amb l’excepció del clític pronominal que apareix després de la preposició en àrab marroquí). Així doncs, els elements funcionals comencen a aparèixer però es tracta d’elements de la L2 que encara responen al funcionament dels elements corresponents de la L1. Més endavant, la mateixa parlant comença a fer servir la forma *heeft* (17c), la tercera persona del singular del verb *hebben*, ‘tenir’. Tot sembla indicar, però, que aquest verb s’està fent servir amb un sentit purament preposicional, ja que s’usa com a forma invariable per a totes les persones gramaticals i, a més, la informant va anar alternant les formes

²⁷ En àrab marroquí l’edat s’expressa amb una construcció possessiva, però en holandès s’expressa amb el verb *zijn*, ‘ser’:

- (18) Ik ben 26 jaar
jo sóc 26 any
‘Tinc 26 anys’

Així, l’ús de *hebben* a (17c) seria un cas de conservació de la L1.

met i *heeft* durant un any²⁸. Finalment, l'última fase, la de major dificultat, consisteix en la recategorització de *heeft* de preposició a verb, quan els parlants descobreixen que els trets formals associats a aquestes dues matrius fonològiques no són equivalents i gradualment els trets preposicionals [-N, -V] que s'havien associat a *heeft* (pres com a equivalent de *εend*) es modifiquen i esdevenen [Preposició+temps+concordança]²⁹.

3.3.2. Estudis sobre l'adquisició de *ser* i *estar* en espanyol L2

Pel que fa als estudis sobre les llengües que tractarem en aquest treball, el tema més estudiat és el de la distribució dels usos de *ser* i *estar* en espanyol com a L2 (VanPatten 1985, 1987; Guntermann 1992 –que inclou també algunes referències al verb *haber*–; Ryan i Lafford 1992; Fernández 1997; Geeslin i Guijarro-Fuentes 2005, 2006). Només coneixem un estudi en què s'hagin analitzat conjuntament els quatre tipus de construccions estudiades (Gràcia, Crous i Garganta 2008). En aquest estudi, s'analitza l'adquisició d'aquestes construccions en català i en espanyol L2 per part de parlants que tenen l'àrab marroquí, el xinès i el romanès com a L1.

Els primers estudis que es van dur a terme sobre l'adquisició de *ser* i *estar* van intentar descobrir quines eren les seqüències de desenvolupament que seguien els aprenents a l'hora d'adquirir aquestes dues còpules en espanyol. VanPatten (1985, 1987) va demostrar que els aprenents passen per cinc estadis en el procés d'adquisició de les funcions d'aquestes dues còpules. Els estudis que es van dur a terme més endavant van confirmar que les seqüències en el procés d'adquisició eren similars també per als aprenents que estudiaven o treballaven en un país de parla hispana (Ryan i Lafford, 1992; Guntermann, 1992). En general, es va arribar a la conclusió que els aprenents ometen la còpula en els primers estadis d'aprenentatge i després tendeixen a sobregeneralitzar *ser* a la majoria de contextos. Més endavant, els aprenents comencen a fer servir *estar* de manera progressiva. D'aquests estudis també es desprèn que les estructures més difícils d'aprendre són l'ús d'*estar* a les locatives i el seu ús a les atributives, tot i que els estudis difereixen sobre quina d'aquestes funcions s'adquireix

²⁸ Una interpretació alternativa és que la parlant pugui estar utilitzant la forma *heeft* com a verb i que es tracti tan sols d'un error de flexió, un tipus d'error corrent en els processos d'aprenentatge d'una L2.

²⁹ Els autors consideren, seguint el model de Freeze (1992), que el verb *hebben* no és més que una còpula amb una preposició incorporada.

primer. Segons VanPatten, la locativa és la que s'adquireix primer; en canvi, per a Ryan i Lafford i Guntermann, s'adquireix primer el seu ús a les atributives.

VanPatten (1985) va dur a terme un estudi longitudinal amb sis estudiants d'espanyol com a L2 de nivell principiant, durant un període de nou mesos en una universitat americana. En primer lloc, es va adonar que hi havia una gran disparitat en l'adquisició de les dues còpules, ja que, a finals de curs, l'ús correcte de *ser* es trobava, segons les seves dades, al voltant del 90%³⁰, mentre que l'ús correcte d'*estar* es trobava pels voltants o per sota del 50%. Això, segons l'autor, suggereix que els aprenents “may acquire one verb before the other: in this instance that would mean that *ser* is acquired before *estar*” (VanPatten 1985: 400). A més, aquest estudi li va permetre de descobrir un cert ordre d'adquisició de les còpules *ser* i *estar*. En primer lloc, va observar que es produïa una sobregeneralització de l'ús de *ser* en contextos en què hauria d'aparèixer *estar*: “The learner first selects one copula to perform a majority of the functions of both copulas. That verb is usually ‘ser’.” (VanPatten 1985: 401). A continuació, va estudiar l'adquisició de les dues funcions d'*estar* que apareixien amb prou freqüència a les dades com per a poder ser analitzades: l'ús d'*estar* a les locatives i el seu ús a les copulatives amb atribut adjectiu. Els resultats semblen indicar que l'ús locatiu s'adquireix abans que l'ús atributiu, tot i que la diferència no és gaire gran i en cap cas no s'arriba al 90% d'usos correctes (VanPatten 1985: 402). El segon estadi, doncs, seria el següent: “Consistent appearance of *estar* with locative expressions. *Ser* and *estar* still in competition for other syntactic/semantic functions.” (VanPatten 1985: 403). Segons l'autor, és normal que s'adquireixi primer l'ús locatiu abans que la seva combinació amb adjectius, ja que els adjectius són l'única categoria sintàctica que pot aparèixer amb totes dues còpules en l'input que els aprenents reben el primer any de classe, i cal que els aprenents adquireixin primer la distinció entre tipus d'adjectius abans no puguin aprendre quina és la còpula específica per a cada tipus. Com que a les dades no hi apareixen altres construccions, l'autor atura l'anàlisi aquí i enuncia l'últim estadi: “Consistent appearance of *estar* with adjectives of condition” (VanPatten 1995: 403).

En un estudi posterior, de 1987, VanPatten va complementar el corpus de l'estudi anterior amb els resultats d'un test i amb les seves pròpies observacions després del

³⁰ VanPatten i d'altres autors assumeixen que una forma es pot considerar que ja ha estat adquirida si s'usa correctament en un 90% dels casos.

primer estudi. Aquestes noves consideracions van portar VanPatten a ampliar els estadis d'adquisició fins a cinc estadis: elisió de la còpula; sobregeneralització de *ser* a contextos en què es requereix *estar*; ús d'*estar* en les construccions *estar* + *gerundi*; ús d'*estar* a les locatives i ús d'*estar* amb atribut adjectiu.

VanPatten suggereix una explicació per a aquests estadis. En primer lloc, considera que en els primers estadis podem observar una estratègia de simplificació: primer, l'elisió, i, després, la sobregeneralització de *ser*. El fet que es triï *ser* en lloc d'*estar* és a causa de la freqüència amb què apareix a l'input que es dirigeix a un estudiant de primer any. Segons VanPatten, quan dues estructures gramaticals tenen el mateix valor comunicatiu (és a dir, quan són igual d'importants per a poder comprendre una determinada proposició), llavors la freqüència d'aparició a l'input és la que determina quina estructura s'adquirirà primer. En el cas de *ser* i *estar*, afirma que es pot considerar que tenen un mateix valor comunicatiu, ja que tots dos són còpules i només en molt pocs casos pot passar que no s'entengui una frase si s'usa un verb en lloc de l'altre. Així, el fet que *ser* sigui més freqüent que *estar* en l'input dirigit als aprenents, implicaria que *ser* s'adquirís primer (VanPatten 1985: 404).

L'autor també tracta la qüestió de la possible influència de la L1. Per a fer això, es basa en la definició d'interferència d'Andersen (1983), que afirma que les diferències entre la L1 i la L2 no suposen necessàriament àrees de dificultat per a l'aprenent, sinó que més aviat és quan hi ha similituds entre la L1 i la llengua que s'està aprenent que es poden produir interferències. La hipòtesi d'Andersen s'anomena "The Transfer to Somewhere Principle" i afirma que "A grammatical form or structure will occur consistently and to a significant extent in the interlanguage as a result of transfer *if and only if* (1) natural acquisitional processes are consistent with the L1 structure *or* (2) there already exists within the L2 input the potential for (mis-)generalization from the input to produce the same form or structure" (Andersen 1983: 192). En el cas d'aquest estudi, podríem esperar que hi hagués una transferència de l'anglès pel que fa a l'ús d'una sola còpula només si els processos naturals d'adquisició de l'espanyol permetessin la infiltració d'aquesta estructura. Com s'ha discutit abans, l'estratègia de simplificació i la freqüència d'aparició a l'input portarien l'aprenent d'espanyol a reduir l'ús de la còpula a un sol verb, *ser*, en els primers estadis de desenvolupament de la L2. Si aquest és el cas, llavors les condicions d'Andersen es compleixen: la transferència de l'ús d'una sola

còpula de l'anglès es veu reforçada pels processos naturals. Així, l'autor considera que hi ha tres factors que influeixen en l'adquisició de la còpula en espanyol L2: la simplificació, la freqüència d'aparició i la transferència (VanPatten 1985: 405). Una altra conclusió a què arriba és que, després d'un any de classe a la universitat, aquests aprenents estaven encara lluny d'haver adquirit correctament els usos de *ser* i *estar*, de manera que sembla que “the usages of *ser* and *estar* are acquired quite slowly, [...] but in a somewhat stable and predictable order.” (VanPatten 1985: 405).

Per la seva banda, Ryan i Lafford (1992) van voler comprovar si els estadis de VanPatten també es podien aplicar a estudiants del mateix nivell però que es trobaven fent un curs a Granada i, per tant, en un entorn de parla hispana³¹. En aquest estudi, es van trobar les seqüències següents: elisió de la còpula; ús de *ser* en lloc d'*estar* en contextos locatius i atributius; elisió de la còpula *estar* en contextos atributius; ús d'*estar* en les construccions *estar* + *gerundi*; substitució dels errors per elisió de còpula per errors en què s'usa *estar* en lloc de *ser*; *estar* substitueix la còpula zero en contextos atributius; ús d'*estar* en contextos atributius; *estar* substitueix *ser* en contextos locatius (Ryan i Lafford 1992: 718). En general, aquests estadis coincideixen amb els de VanPatten (1985, 1987). Una de les diferències la trobem en el fet que, segons les dades d'aquests autors, l'ús copulatiu d'*estar* + adjectiu s'adquireix abans que el seu ús en les locatives, però en cap dels dos casos els informants no van arribar a produir el 90% de casos correctes, de manera que resulta difícil de determinar quin dels dos usos s'arriba a dominar primer.

Guntermann (1992) va analitzar l'adquisició dels verbs *ser*, *estar* i *haber* per part de nou voluntaris dels Cossos de Pau que es trobaven a Amèrica Central. Aquests voluntaris van ser entrevistats després d'haver realitzat un curs d'espanyol a la mateixa zona on havien anat a treballar i després d'un any de viure a la zona. Partien de nivells diferents i van arribar també a nivells diferents i per tant es tracta d'un grup més heterogeni que els de VanPatten i Ryan i Lafford. Aquest estudi coincideix amb els dos estudis anteriors en

³¹ Tant l'estudi de Ryan i Lafford (1992) com el de Guntermann (1992) comparen els seus resultats amb els de VanPatten (1985, 1987), sense fer referència, però, als possibles problemes que pot suposar el fet de comparar l'aprenentatge d'estudiants que aprenen variants de l'espanyol diferents: els estudiants de VanPatten aprenien espanyol als EUA, els de Ryan i Lafford, a Espanya i els de Guntermann, a Amèrica Central. Tampoc no podem estar segurs que mesuressin els nivells de L2 de la mateixa manera.

els fets que primer trobem una fase d'elisió³² i que llavors es produeix una sobregeneralització de *ser* (que també apareix a les existencials en lloc d'*haber*³³). Els usos més comuns de *ser* apareixen molt aviat en les produccions dels parlants, mentre que els seus usos d'*estar* es van adquirint de forma progressiva. Segons les dades d'aquest estudi, l'ús d'*estar* locatiu apareix en els nivells més baixos, l'ús en contextos atributius no apareix fins al nivell intermedi, i la construcció *estar+gerundi* no es comença a usar de forma habitual fins al nivell avançat. Ara bé, dels tres usos, el que es fa servir amb més correcció és el d'*estar+gerundi*, llavors ve l'ús a les atributives, i finalment a les locatives³⁴. Per tant l'ordre d'aparició no està relacionat amb l'ordre d'adquisició: les estructures d'*estar+gerundi* s'adquiririen primer, i a continuació s'adquiririen els usos atributius i finalment els locatius, donant suport així a Ryan i Lafford (1992).

Fernández (1997) coincideix a dir que les úniques estructures que suposen una dificultat real són l'ús copulatiu de *ser* o *estar* + adjectiu, i l'ús predicatiu per a indicar lloc. Segons l'autora, les dificultats amb la primera estructura afecten tots els grups (4 grups, amb el francès, l'alemany, l'àrab i el japonès com a L1) i les dificultats amb la segona només afecten el grup àrab i el francès. L'estructura *ser* o *estar* + adjectiu és la que presenta un major nombre d'errors i la més difícil d'adquirir. Per ordre de dificultat, el grup francès és el que presenta més problemes, seguit dels grups àrab, japonès i alemany.

Un estudi d'especial interès per al nostre treball és el de Geeslin i Guijarro-Fuentes (2006), en què s'estudia la distribució dels usos de *ser* i *estar* amb atribut adjectiu en espanyol i portuguès i l'adquisició d'aquests usos en espanyol L2 per part de parlants que tenen el portuguès com a L1. Amb aquest objectiu, els autors van sotmetre tres grups de parlants a una mateixa prova en què havien de triar entre les còpules *ser* i *estar*

³² Per a Guntermann (1992), però, no es tractaria d'una fase tan curta com afirmava VanPatten, ja que segueix trobant un nombre important d'errors d'elisió en els nivells intermedis. A nivell avançat, desapareixerien els errors d'omissió però encara n'hi hauria de confusió i ja no es produeixen errors amb *haber*.

³³ Pel que fa a aquest verb, l'autor destaca que va ser substituït per *ser* o *estar* 11 vegades i que mai no es va produir el procés contrari: *haber* no va substituir en cap cas ni *ser* ni *estar*.

³⁴ La substitució de *ser* per *estar* no va desaparèixer fins al nivell avançat-superior per als contextos atributius i fins al superior per a les locatives.

o bé assenyalar si totes dues eren possibles en un conjunt de frases³⁵. El primer grup estava format per parlants nadius d'espanyol (d'Espanya), el segon estava format per parlants nadius de portuguès (de Brasil i de Portugal)³⁶ i el tercer grup estava format per parlants brasilers i portuguesos amb un nivell avançat d'espanyol L2 i residents a Espanya. Aquests tres grups es van establir per tal de poder comparar el portuguès i l'espanyol i veure fins a quin punt és semblant o diferent la distribució que es fa en cada llengua de les dues còpules. Al mateix temps, també permetien comparar el grup d'aprenents d'espanyol L2 amb el grup de parlants nadius d'espanyol, per veure si assolien el mateix nivell que els nadius, i amb el grup de parlants nadius de portuguès, per a poder estudiar possibles interferències.

Amb les dades obtingudes es va analitzar tant la freqüència d'aparició de les còpules, com els factors que permeten explicar la tria d'una determinada còpula. Els autors consideren que la tria de la còpula està marcada per múltiples factors, ja que els intents anteriors d'explicar aquesta tria a partir d'una sola variable binària van ser infructuosos (Geeslin i Guijarro-Fuentes 2006: 63). Així, aquest estudi té en compte la interacció de diverses variables de tipus semàntic, pragmàtic i sintàctic que poden predir la tria de la còpula, ja que un sol factor no seria suficient. Es tracta de les variables següents (Geeslin i Guijarro-Fuentes 2006: 82, 83):

- Tipus de predicat: fa referència al contrast entre predicats d'individus, que representen propietats estables (*Elena es simpática*), i predicats d'estat, que representen propietats transitòries (*Hoy, Elena está enferma*).
- Susceptibilitat al canvi: són [+susceptibles] les propietats del referent que poden variar (*El niño es pequeño*) i [-susceptibles] les que no poden canviar (*El coche es pequeño*).
- Animacitat del referent: el referent pot ser animat (*Inés es bonita*) o no animat (*El anillo es bonito*).

³⁵ Cada frase (28 en total) estava contextualitzada gràcies a un relat que englobava tota la tasca, de manera que el context establia una única interpretació possible en cada cas.

³⁶ Els autors afirmen que van realitzar una sèrie d'anàlisis estadístiques per assegurar-se que fos oportú d'incloure parlants de dos països diferents en una mateixa anàlisi i que aquestes anàlisis van confirmar que el país d'origen no suposava diferències dins del grup d'espanyol L2 o del grup de portuguès L1 (Geeslin i Guijarro-Fuentes 2006: 77).

- Marc de referència: distingeix contextos en què el referent és comparat amb ell mateix en un altre moment en el temps (marc individual de referència: *El niño está alto*) i contextos en què la comparació es fa amb altres elements (*El niño es listo*).
- Experiència amb el referent: pot ser indirecta (*Dicen que la gente en Santa Fe es muy amable*), directa (*Mi amigo Juan es desagradable*) o immediata (*Esta sopa está muy buena*).
- Classe de l'adjectiu: els adjectius es poden classificar en diverses classes semàntiques (mida, color, estatus...) i sembla que algunes d'aquestes classes tenen més tendència a permetre la seva combinació amb *estar*, de manera que “some semantic groups showed a greater participation in the process of language change than others.” (Geeslin i Guijarro-Fuentes 2006: 67).
- Possibilitat de combinació amb les còpules: alguns adjectius es poden combinar només amb *estar*, com *lleno*; d'altres, només amb *ser*, com *humano*, i d'altres adjectius es poden combinar amb totes dues còpules, com *alegre*.

Cadascuna d'aquestes variables va ser examinada per determinar si permetia predir la tria de la còpula en espanyol i portuguès. Els autors destaquen que “native speakers may choose to highlight different features of the context and, thus, do not always agree on the best copula choice for a single context.” (Geeslin i Guijarro-Fuentes 2005: 70).

Pel que fa als resultats de l'estudi, si analitzem la freqüència d'aparició de cada còpula, veiem que el grup d'espanyol L1 va seleccionar amb menys freqüència *estar* que els altres dos grups. Concretament, aquest grup va seleccionar *ser* en un 51,7% dels casos, *estar* en un 43,8% i totes dues còpules en un 4,5% dels casos. El grup d'espanyol L2 va seleccionar *ser* en un 36,7% dels casos, *estar* en un 59,1% i totes dues còpules en un 4,2% dels casos. Finalment, el grup de portuguès L1 va seleccionar *ser* en un 37,3% dels casos, *estar* en un 57,1% i totes dues còpules en un 5,5% dels casos (Geeslin i Guijarro-Fuentes 2006: 85).

L'anàlisi estadística va determinar que la freqüència en la tria de la còpula del grup d'espanyol L1 i del d'espanyol L2 era significativament diferent; així com també ho era la diferència entre el grup d'espanyol L1 i el de portuguès L1. En canvi, no hi havia

diferències significatives entre el grup espanyol L2 i portuguès L1. Així, si només ens fixéssim en la freqüència, podríem pensar que la tria de la còpula en els parlants d'espanyol L2 és una simple transferència de la seva L1, però la resta d'anàlisis dutes a terme pels autors demostren que la situació és força més complexa (Geeslin i Guijarro-Fuentes 2006: 86).

Així, les dades també es van codificar i analitzar d'acord amb les set variables vistes anteriorment. L'anàlisi de regressió va seleccionar quatre variables significatives per als grups d'espanyol L1 i portuguès L1 i cinc variables per al grup d'espanyol L2. Les altres variables van ser excloses perquè no tenien prou capacitat predictiva. Els dos grups de parlants nadius s'assemblen perquè comparteixen les mateixes variables (tipus de predicat, susceptibilitat al canvi, classe d'adjectiu i possibilitat de combinació amb còpules) però difereixen en el nivell d'importància que té cadascuna. En canvi, el grup d'espanyol L2 es diferencia dels altres dos grups: hi comparteix tres variables (tipus de predicat, susceptibilitat al canvi i classe d'adjectiu) però és l'únic que presenta les variables d'experiència amb el referent i animacitat (Geeslin i Guijarro-Fuentes 2006: 89).

Aquest estudi, doncs, mostra que hi ha semblances i diferències en la tria de la còpula en espanyol i en portuguès. Els factors que prediuen la tria de la còpula són els mateixos per a tots dos grups, però aquests factors no són igual de significatius. En canvi, la freqüència amb què es tria cada còpula és força diferent entre totes dues llengües. Els parlants nadius de portuguès L1 trien *estar* més sovint que no pas els parlants nadius d'espanyol. Així, malgrat que els mateixos factors prediuen la tria d'*estar* en totes dues llengües, la freqüència amb què es tria *estar* no és la mateixa. Segons els autors, “the fact that *estar* is chosen more frequently in Portuguese is somewhat expected, given that it is further along in the process of extending *estar* to new syntactic structures (Hengeveld, 1991).” (Geeslin i Guijarro-Fuentes 2006: 90).

En principi, sembla que si els mateixos factors prediuen la tria de la còpula tant en espanyol com en portuguès, els aprenents haurien de tenir més avantatge a l'hora de determinar les regles bàsiques que regeixen la tria de la còpula que no pas els aprenents de L1s que no tenen aquest contrast. Malgrat tot, també es pot donar el cas que precisament a causa d'aquestes semblances els aprenents no siguin conscients de les

diferències subtils entre la L1 i la L2 i no percebin la necessitat d'ajustar les regles de la L1 quan facin servir la L2. En el cas d'aquestes dues llengües, els aprenents han d'ajustar el grau d'importància de cada factor que influeix en la tria de la còpula i la freqüència amb què se selecciona *estar* (Geeslin i Guijarro-Fuentes 2006: 90).

En el cas dels parlants d'espanyol L2 estudiats, la freqüència de tria d'*estar* és més propera a la de la seva L1 que no pas a la de la L2. Si ens fixem en els factors que influeixen en la tria de la còpula, ens trobem amb la sorpresa que, malgrat que la L1 i la L2 comparteixen els mateixos factors, el grup d'espanyol L2 compta amb factors diferents (per a aquest grup, la possibilitat de combinació dels adjectius amb les còpules no és important i, en canvi, sí que ho són l'animacitat i l'experiència amb el referent). Per tant, la gramàtica de l'aprenent de la L2 no és un reflex de la gramàtica de la L1 ni de la gramàtica de la L2³⁷ (Geeslin i Guijarro-Fuentes 2006: 91). Deixant de banda l'animacitat, que els autors consideren un tret irregular, sembla que els aprenents donen més importància als factors pragmàtics que a les restriccions lèxico-semàntiques³⁸ que fan que un adjectiu només pugui aparèixer amb una còpula o amb totes dues. El fet que els aprenents no basin la selecció de la còpula en aquestes restriccions lèxico-semàntiques pot ser un indicador d'una adquisició incompleta d'alguns dels trets dels adjectius. Els autors pensen que l'explicació podria ser la següent: "it might be the case that the learner approaches the issue of copula choice knowing that such choice is variable and that a learner must weigh the features of the context to select the appropriate copula, without excluding the small number of adjectives for which copula choice is not variable from this general selection process. Given that a full 80% of the adjectives in Spanish allow copula contrast (Mesa Alonso et al., 1993), this explanation would not be surprising." (Geeslin i Guijarro-Fuentes 2006: 92). Tot i que és possible que l'estat inicial d'adquisició es vegi accelerat per als grups que tenen una L1 semblant a la L2, "we find no evidence that L1 similarities guarantee nativelike copula choice in the L2. Instead, NNSs [non-native speakers] of Spanish appear to violate semantic

³⁷ Molts altres treballs d'ASL han arribat a conclusions similars i de fet aquesta és la premissa sobre la qual es basa l'estudi de la interllengua.

³⁸ Treballs anteriors dels mateixos autors van demostrar que en el cas de parlants de llengua anglesa que eren professors d'espanyol es produïa un efecte similar: "[...] it was the discourse features that predicted the use of *estar* that provided evidence that learner use was not native-like. In general, it was found that non-native speakers were more willing to override semantic constraints in favor of pragmatic ones. For example, non-native speakers responded to a feature such as a frame of comparison regardless of the semantic constraints on a particular adjective." (Geeslin i Guijarro-Fuentes 2005: 67).

constraints on copula choice in favor of pragmatic ones even when these same constraints exist in the L1.” (Geeslin i Guijarro-Fuentes 2006: 93).

En resum, i per tancar aquest apartat, volem subratllar que aquests estudis reforcen la idea que les estratègies de simplificació com l’elisió i la sobregeneralització de *ser* són habituals en les primeres fases del procés d’adquisició (van de Craats 2002; van de Craats, van Hout i Corver 2002; VanPatten 1985, 1987; Ryan i Lafford 1992; Guntermann 1992), que la L1 té una influència en l’aprenentatge d’una L2 (van de Craats 2002; van de Craats, van Hout i Corver 2002; VanPatten 1985, 1987), que no necessàriament les semblances entre la L1 i la L2 permeten garantir un domini de la L2 proper al d’un parlant natiu i que els aprenents d’una L2 adopten també estratègies d’ordre pragmàtic en el seu procés d’adquisició (Geeslin i Guijarro-Fuentes 2005, 2006).

IV. DESCRIPCIÓ DE LES CONSTRUCCIONS ATRIBUTIVES, LOCATIVES, EXISTENCIALS I POSSESSIVES EN ESPANYOL

4.1. LES ORACIONS ATRIBUTIVES EN ESPANYOL

A les oracions atributives, la base lèxica del predicat és una categoria nominal, anomenada “atribut”, que en espanyol sol ser un substantiu o un adjectiu, però que també pot ser un adverbi de manera o un sintagma preposicional. Els verbs que apareixen en aquest tipus de construccions són anomenats “còpules” i tradicionalment es defineixen com a verbs semànticament buits, que només aporten les especificacions de persona i nombre, temps, mode i aspecte gramaticals³⁹.

Hi ha hagut, però, força controvèrsia entre els gramàtics a l’hora de diferenciar els verbs copulatius dels verbs predicatius o lèxics. Els gramàtics tradicionals consideren, en general, que es tracta de verbs diferents semànticament: els verbs copulatius es caracteritzen pel seu contingut semàntic buit, han experimentat un procés de gramaticalització i fan referència a un estat o qualitat; els verbs predicatius, en canvi, són verbs semànticament plens i fan referència, en general, a una acció o un procés. Alguns gramàtics recorren a criteris sintàctics, com per exemple la commutació de l’atribut per la forma *lo*, que només seria possible en oracions amb verbs pròpiament copulatius (només és el cas de *ser*, *estar* i *parecer*). D’altra banda, hi ha diversos autors que qüestionen l’oposició entre verbs copulatius i verbs predicatius, perquè consideren que no hi ha una delimitació precisa entre les dues classes. Addueixen que els verbs copulatius també tenen usos no copulatius (predicatius i auxiliars) i que existeix una oposició gradual, en funció de la càrrega semàntica, entre copulatius i predicatius. També s’ha criticat l’oposició entre “qualitat o estat” i “procés”, ja que alguns verbs predicatius, com *dormir*, expressen un estat, mentre que alguns verbs dels anomenats pseudocopulatius poden servir per a expressar un procés, per exemple a *Sus cabellos se vuelven blancos* (Fernández Leborans 1999: 2362).

³⁹ En aquest treball ens centrarem en els verbs *ser* i *estar*, verbs que la majoria d’autors consideren pròpiament copulatius, i no estudiarem els anomenats verbs pseudocopulatius.

Segons Fernández Leborans (1999: 2363), les característiques dels verbs copulatius són les següents:

- El subjecte gramatical per concordança que apareix a l'oració copulativa no és el subjecte semàntic del verb, sinó que és el subjecte semàntic de l'atribut, ja que és, en realitat, el predicat lèxic que el selecciona.
- Són verbs gramaticalitzats: el seu significat lèxic originari s'ha modificat per a adquirir un valor pròpiament aspectual.
- Capaciten el predicat nominal per a dur a terme la funció de predicat oracional; una funció que en espanyol i altres llengües només poden realitzar de manera autònoma els verbs. Els verbs copulatius, a més del valor aspectual que contenen, aporten els morfemes flexius verbals imprescindibles per a l'oració (temps, mode, nombre i persona).
- Formen amb l'atribut una mena de predicat complex no dissociable, ja que no es pot prescindir de cap dels dos constituents, i el nucli lèxic és la categoria que funciona com a atribut.

Trobem també alguns autors, com Pustet (2003), que qüestionen les definicions tradicionals de còpula. Aquesta autora vol demostrar que aquestes definicions són poc consistents, sobretot quan s'observa el comportament de les còpules en les llengües del món. Per exemple, considera que no es pot afirmar que la seva funció sigui la de vincular subjecte i predicat, ja que hi ha llengües que no tenen còpules i per tant no necessiten cap element que faci aquesta funció. També rebut l'afirmació que les còpules serveixen per a aportar la flexió, adduint el cas de la còpula *shì* del xinès, que no aporta flexió perquè es tracta d'una llengua aïllant o el cas del nahuatl clàssic en què els noms es poden flexionar amb categories de morfologia verbal (Pustet 2003: 4). Finalment, també posa en qüestió que les còpules apareguin per permetre la formació d'un predicat quan certs lexemes no poden formar predicats per si sols, ja que, en llengües diferents, la compatibilitat amb la còpula d'elements equivalents és diferent⁴⁰. Per exemple, l'adjectiu anglès *tall* requereix la inserció d'una còpula quan funciona com a nucli del predicat, però l'element corresponent en mandarí no. El mateix passa amb el nom *lord*,

⁴⁰ Entenem que totes aquestes consideracions siguin necessàries si es vol arribar a una definició universal de "còpula". Ara bé, a les llengües on les còpules són necessàries i efectivament fan la funció de vincular subjecte i predicat, d'aportar la flexió, etc. és perfectament legítim dir que fan aquesta funció.

que demana una còpula en anglès, però el seu equivalent semàntic en nahuatl clàssic, en canvi, és capaç de formar predicats tot sol. Per tot això, l'autora proposa la definició següent: “A copula is a linguistic element which co-occurs with certain lexemes in certain languages when they function as predicate nucleus. A copula does not add any semantic content to the predicate phrase it is contained in” (Pustet 2003: 5). Amb aquesta definició es recull el fet que algunes llengües no presentin còpules (com el tagal) o el fet que en d'altres, com el xinès mandarí, les còpules només apareguin quan l'atribut és un nom. Malgrat tot, autors com Maienborn (2007) han criticat aquesta definició, ja que Pustet no justifica en cap moment en quins motius es basa per afirmar que les còpules siguin semànticament buides. Per a Maienborn (2007: 6), les còpules aporten un contingut lèxic, encara que no es pugui comparar amb el contingut lèxic que aporten elements com els noms, les preposicions locatives o els verbs d'acció. Segons aquesta autora, el fet que en algunes llengües un mateix element es pugui combinar amb més d'una còpula i que les diverses combinacions impliquin un canvi de significat indica que les còpules aporten una contribució semàntica.

4.1.1. Oracions atributives de caracterització

Les oracions amb *ser* copulatiu es poden classificar en dos tipus: copulatives de caracterització i copulatives d'identificació. En les copulatives de caracterització s'atribueix una qualitat o una propietat al sintagma nominal que fa de subjecte; es pot tractar, per exemple, de qualitats físiques, psíquiques, morals, de matèria, d'origen o de procedència, de possessió, o d'adscripció a una classe:

- (19) a. Silvia es rubia
- b. La casa es grande
- c. Mario es simpático
- d. Este comentario es de muy mal gusto
- e. La mesa es de madera
- f. Gabriel es de Barcelona
- g. El reloj es de María
- h. Pedro es actor

Les categories que poden funcionar com a atribut a les oracions copulatives de caracterització són les següents: sintagmes adjectius (La casa es *grande*), sintagmes nominals (Pedro es *actor*), sintagmes preposicionals (La mesa es *de madera*) i també alguns adverbis (Juan es *así*).

Els sintagmes adjectius poden estar formats per adjectius lèxics i participis adjectius. La major part dels adjectius qualificatius admeten també el verb *estar*, però els adjectius relacionals classificatius, que serveixen per a caracteritzar el subjecte per la seva pertinença a una determinada classe (expressen nacionalitat, lloc de naixement, religió, classe social...), es construeixen exclusivament amb *ser*, excepte, com assenyala Fernández Leborans (1999: 2370) en usos humorístics, irònics, etc.: *Juan está muy andaluz esta tarde*. Els adjectius modals (*posible, cierto, probable...*) no admeten la construcció amb *estar*.

En el cas dels sintagmes nominals, el més general és que es tracti de substantius sense determinació (Pedro es *abogado*). Alguns autors (Fernández Leborans 1999; Ramos 2002; Stassen 1997) consideren que els sintagmes nominals determinats –que habitualment formen l'atribut de les atributives d'identificació– també poden funcionar com a atribut de les atributives de caracterització, ja que, fora de context, podrien admetre tant la lectura de caracterització com la d'identificació. Així, consideren que, per exemple, frases com *Marta es una amiga* o *Pedro es el director de la escuela* poden ser ambigües. Aquestes frases es considerarien copulatives d'identificació només si fossin una resposta a la pregunta *¿Quién es X?* o sempre que l'interlocutor desconegui el referent del subjecte, ja que les oracions copulatives d'identificació es distingeixen de les de caracterització perquè el seu predicat nominal identifica el subjecte, en lloc d'atribuir-li una propietat. En canvi, si fossin una resposta a la pregunta *¿Qué es X?* –que només es podria formular quan l'interlocutor coneix el referent del subjecte–, aleshores l'atribut es podria interpretar més com una característica que s'atribueix al referent del subjecte que com una identificació amb aquest referent.

Nosaltres no ens detindrem ara a analitzar aquesta qüestió en detall, ja que per al tipus d'anàlisi de dades que realitzarem no es tracta d'una qüestió important. Ara bé, tot i que sembla que aquesta doble interpretació sí que pot existir en els casos de sintagmes nominals indefinits (*Juan es un médico* podria tenir una lectura d'identificació si ens

referim, per exemple, a “es un médico de los que hemos visto antes” o caracteritzadora si el que volem dir és “es un médico y no un veterinario”), quan es tracta de sintagmes nominals definits aquesta doble lectura ja no ens sembla tan evident. Ens inclinem a pensar que una oració com *Pedro es el director de la escuela* té només una lectura identificativa i que el fet que pugui respondre a la pregunta *¿Qué es Pedro?* és un fet de pragmàtica ja que, que sigui “el director de la escuela” implica que “es un director de escuela” i per això la resposta és satisfactòria.

4.1.2. Oracions atributives d'identificació

A les oracions atributives d'identificació s'estableix una relació d'identitat o d'identificació entre les dues expressions vinculades per *ser*. Aquestes oracions poden ser d'ordre recte (l'expressió referencial apareix davant de la còpula: *Pedro es el director de la escuela*; *Ese chico es el primo de María*) o d'ordre invers o especificatives (l'expressió referencial apareix darrere de la còpula: *El director de la escuela es Pedro*; *El primo de María es ese chico*). A les identificatives rectes, l'expressió postcopular identifica amb una descripció l'objecte referit per l'expressió precopular, mentre que, a les inverses, l'expressió postcopular especifica quin és el referent de la descripció de l'expressió precopular. Per tant, la identificació és descriptiva a les identificatives rectes, i referencial a les inverses.

A les oracions identificatives, les dues expressions vinculades per *ser* pertanyen, en general, a categories nominals, ja que la relació d'identificació requereix equivalència de categoria. Una de les expressions (la precopular a les rectes i la postcopular a les inverses) ha de ser plenament referencial: s'ha de referir a un individu o entitat extralingüística específica. L'altra expressió és bàsicament descriptiva, però també és dèbilment referencial, ja que, si no, no es podria garantir la interpretació de la relació com a identificació (Fernández Leborans 1999: 2384).

4.1.2.1. Oracions atributives d'identificació d'ordre recte

Les oracions atributives identificatives d'ordre recte poden presentar a la posició precopular de subjecte un nom propi o una expressió dística (també un SN amb ús fortament referencial). A la posició postcopular, podem trobar un SN definit (20a, 20c, 20e) o un SN indefinit (20b i 20d) (Fernández Leborans 1999: 2388):

- (20) a. José es mi hermano
- b. Esa chica es una compañera mía del trabajo
- c. Francisco es el alcalde del pueblo
- d. Esa chica es una bailarina que conocí en el último festival
- e. La mujer de Juan es la directora del museo

Les oracions de (20) són oracions identificatives descriptives (el tipus més comú), però podem trobar també dos subtipus particulars d'oracions identificatives rectes: les *identificatives definicionals* (*Un planeta es un cuerpo sólido celeste que gira alrededor de una estrella; Un escultor es el que hace esculturas*), en què el subjecte no indica un referent extralingüístic específic, sinó que representa una classe d'objectes, de manera que la descripció fa referència a una categoria i no a un individu concret, i les *identificatives inferencials*, en què s'identifica el contingut de l'expressió precopular amb una conseqüència, manifestació o resultat. Aquestes oracions estan constituïdes per substantius (sovint sense determinació) o per verbs no finits: *Vicio es esclavitud, (El) Vino es alegría, Querer es poder* (Fernández Leborans 1999: 2390). Es tracta d'una mena de generalitzacions universals presentades com a judicis de valor.

Les oracions identificatives descriptives poden ser respostes adequades només per a les preguntes *¿Quién es SN?* –quan el referent del SN que s'identifica és humà (o animat personificat)– o *¿Qué es SN?* –si es tracta d'un referent no humà–. Les identificatives definicionals i inferencials responen només a aquesta última pregunta.

Finalment, a diferència del que han dit molts gramàtics, Fernández Leborans (1999: 2395) considera que les identificatives rectes no són reversibles. La inversió és possible gramaticalment però el resultat que s'obté no és una paràfrasi adequada de la construcció original. Si convertim *Pedro es el presidente del club* en *El presidente del*

club es Pedro, ja no tenim una identificativa descriptiva, sinó una identificativa especificativa, ja que respon a la pregunta *¿Quién es el presidente del club?* i no a *¿Quién es Pedro?*.

4.1.2.2. Oracions atributives d'identificació inverses o especificatives

A les oracions copulatives identificatives inverses o especificatives, el parlant especifica, mitjançant l'expressió postcopular, l'objecte o entitat al qual fa referència la descripció de l'expressió precopular. El terme especificat apareix en posició inicial precopular i el terme especificador en posició postcopular: *El culpable es José Luis; El presidente del club es ese señor*.

El subjecte sol estar representat per sintagmes nominals introduïts per l'article definit, però els sintagmes nominals indefinits també hi són possibles si comporten, d'alguna manera, informació pressuposada o inferible del context o si tenen un valor distributiu o contrastiu: *Una prueba clara de ello es lo que dijiste el otro día; Una cosa que no puedo tolerar es la ingratitud* (Fernández Leborans 1999: 2399).

L'expressió postcopular de les oracions especificatives típicament és un nom propi, però també hi poden aparèixer altres categories fortament referencials: expressions dítiques (El profesor de Lengua es *aquel*), pronoms personals (El culpable eres *tú*), descripcions definides usades referencialment (El autor del libro es *mi padre*, El responsable de lo ocurrido es *el director del centro*), descripcions indefinides però amb referència específica (El ganador del premio es *un escritor alemán*, Su joya favorita es *una pulsera de oro con incrustaciones*). També les subordinades substantives, amb verb finit o no finit, poden ser expressions especificadores: El caso es *terminarlo como sea*, La cuestión es *si debemos decírselo o no* (Fernández Leborans 1999: 2400-2401).

Aquestes oracions responen a la pregunta *¿Quién es X (SN)?*, per a referents humans, i *¿Cuál es X (SN)?* per a referents humans i no humans i són reversibles només si el terme especificador s'emet amb un accent contrastiu en posició precopular: ANTONIO es el alcalde (si l'entonació és neutra, no emfàtica, seria una identificativa descriptiva).

Una construcció singular amb el verb *ser*, que no ha rebut una caracterització unànime per part dels gramàtics, és la que presenta una sola expressió situada sempre en posició postcopular. Es tracta, per exemple, de fórmules temporals com les següents:

(21) Fernández Leborans (1999: 2403):

- a. Es muy tarde
- b. Es de noche
- c. Es mediodía
- d. Son las cuatro
- e. Es la hora de comer

També es pot tractar d'altres expressions del tipus: *Soy yo, Somos nosotros, Son cosas de la vida, Es el amor, Es que está enamorado, Es que me duele la cabeza...*

Aquestes expressions han rebut diverses interpretacions (atributives, *ser* predicatiu...) però per a Fernández Leborans (1999: 2404) es tracta d'oracions especificatives: “este tipo particular de construcción no significa que “algo existe o acontece”, ni presenta individuos, entidades o estados de cosas, sino que expresa una identificación probablemente especificativa: se especifica un momento o fase temporal en un caso, o individuos, entidades o eventos en otros casos”.

4.1.3. *Les oracions amb estar*

La tradició gramatical distingeix dos usos del verb *estar*: l'ús predicatiu i l'ús atributiu (una distinció paral·lela a la que s'estableix tradicionalment per a *ser*). El fonament d'aquesta diferenciació és lexicosemàntic: el verb *estar* predicatiu es considera un verb ple, intransitiu, amb el significat general de localització, mentre que *estar* atributiu és definit com un verb buit, copulatiu, que serveix per a vincular certs predicats (atributs concebuts com a “estats acotats”) amb el seu subjecte corresponent.

Aquesta distinció s'ha defensat tradicionalment a partir d'arguments com els següents (Fernández Leborans 1999: 2423-2424):

- L’atribut que acompanya *estar* es pot commutar pel neutre *lo*, però aquesta commutació no és possible amb el complement locatiu d’*estar* predicatiu (*Pepe está triste, Lo está / Pepe está en París, *Lo está*).
- El complement d’*estar* predicatiu pot ometre’s ocasionalment i la frase continua sent acceptable, però l’atribut no es pot elidir: *-¿Está (en casa) Juan? – No, no está / ¿Está *(triste) Juan? –No, *no está.*⁴¹
- *Estar* predicatiu imposa restriccions de selecció al seu subjecte (no pot ser un nom d’esdeveniment: **La conferencia está en el piso de arriba*); en canvi, *estar* copulatiu no imposa cap restricció al seu subjecte sintàctic.

Ara bé, aquestes diferències no són proves definitives a favor de la diferenciació entre dos verbs *estar* i diversos gramàtics han defensat en els darrers anys propostes d’una única anàlisi per a *estar* (Brucart 2005)⁴². Aquests autors consideren que la distinció entre dos verbs *estar*, un d’atributiu i un de predicatiu, no es pot justificar ni des del punt de vista sintàctic ni des del punt de vista semàntic. D’aquesta manera, es considera que el verb *estar* pot admetre atributs locatius i atributs no locatius; amb els primers, permet d’expressar ‘localització’ o ‘situació física’ del subjecte i, amb els segons, diversos ‘estats’ del subjecte. Però, de fet, els atributs de localització i els atributs d’estat pertanyen a una sola classe de predicats: la dels predicats ‘d’estat’ (Fernández Leborans 1999: 2425) o, com veurem més endavant, la dels estats acotats⁴³.

4.1.4. *Ser i estar*

La distinció dels usos de *ser* i d’*estar* ha estat un tema molt estudiat en la tradició gramatical espanyola, però avui dia encara continua obert, a causa de la multiplicitat de coordenades i de valors semàntics, pragmàtics i gramaticals que s’hi veuen implicats.

⁴¹ De fet, aquest argument i l’anterior són el mateix. El que ocorre simplement és que l’espanyol no té una partícula pronominal equivalent a la del català *hi* que apareixeria en aquests casos: *En Pep és a París, Hi és; –És a casa en Joan?, – No, no hi és.*

⁴² Brucart (2005) rebut els arguments que tradicionalment s’han adduït per mantenir la distinció entre dos verbs *estar* i defensa que les construccions locatives amb *ser* i *estar* són en realitat un tipus d’atributives, que anomena “construcciones atributivas de localización”.

⁴³ No ens sembla, però, que els casos de localització geogràfica, tipus *Huesca está en Aragón* es puguin considerar acotats.

4.1.4.1. Distincions tradicionals

Tradicionalment, s'han proposat una sèrie de distincions del tipus *qualitat / estat* o *permanència / transitorietat* per a explicar els usos de *ser* i d'*estar*. Fernández Leborans (1999: 2366) considera que la distinció entre *qualitat* i *estat* és en general adequada i la defineix de la manera següent: “[...] en las oraciones con *ser* copulativo, el hablante atribuye una cualidad al sujeto independientemente de una circunstancia, de forma que la información que transmiten es válida en momentos distintos de la enunciación. Por el contrario, las oraciones con *estar* expresan estados o situaciones, necesariamente determinados por una circunstancia que no puede ser ignorada por el hablante –los predicados de estadios admiten complementos temporales y de frecuencia, contrariamente a los predicados de propiedad– y la validez de la información está circunscrita al momento de la enunciación.”

En canvi, la distinció entre “propietat inherent o permanent” (amb *ser*) i “propietat accidental o transitòria” (amb *estar*) és menys encertada, ja que és molt fàcil trobar exemples que la contradiuen, com per exemple: *ser joven* o *estar muerto*. Així, en combinació amb *ser*, trobem atributs com *pobre*, *feliz* o *joven*, que no denoten propietats permanents ni inherents: *Teresa es pobre*, *Juan es feliz*, *Clara es joven*. I atributs com *muerto*, que fan referència a un estat permanent, es construeixen amb *estar*. A més, a frases com *Pedro estuvo muy inteligente en sus declaraciones* o *Estás muy amable hoy*, com afirma Fernández Leborans (1999: 2366, 2367), no podem dir que es tracti de propietats permanents que passen a transitòries, sinó que més aviat, en aquestes oracions, s'especifica un estat temporal del subjecte. Com que es tracta de propietats que poden canviar amb el temps o que poden ser, en certa manera, controlades pel subjecte, admeten la possibilitat de definir un estat. Així, una persona pot trobar-se en un estat en què es comporta de manera intel·ligent o amable, independentment de si posseeix o no aquestes propietats de manera inherent.

4.1.4.2. Predicats d'individus i predicats d'estats

Una altra de les distincions més habituals, que permet determinar amb certa precisió els usos generals de *ser* i *estar*, es fonamenta en la diferenciació entre predicats estables,

gnòmics o d'individus (PI) i predicats episòdics, precaris o d'estats (PE)⁴⁴. Els predicats “estables” serveixen per a caracteritzar un individu com a tal: expressen propietats estables, concebudes al marge de qualsevol determinació interna en l'espai o en el temps, és a dir, sense implicació de canvi o limitacions espaciotemporals. Els predicats “episòdics”, en canvi, impliquen limitacions espaciotemporals, són sensibles al temps i a l'aspecte i fan referència a un estat. El verb *ser* només és compatible amb predicats del primer tipus (PI), estables i no delimitats, mentre que *estar* apareix exclusivament amb el segon tipus de predicats (PE), predicats delimitats per coordenades espaciotemporals⁴⁵ (Fernández Leborans 1999: 2366).

Cal destacar, com assenyalava Marín (2004: 21), el caràcter aspectual d'aquesta distinció, relativa a l'absència (individus) o existència (estats) de límits temporals interns associats a una situació. Així, en contextos delimitats temporalment, com els de (22), només són possibles els predicats d'estats:

- (22) a. *{Siempre que / cuando} María es alegre, todo le sale bien
b. {Siempre que / cuando} María está alegre, todo le sale bien

4.1.4.3. Estats acotats i no acotats (Marín 2004)

Marín (2004), que en la seva anàlisi de *ser* i *estar* inclou totes les construccions en què aquests verbs poden aparèixer (oracions atributives, passives, locatives, etc.), estudia la distribució d'aquests dos verbs a partir de les restriccions aspectuals que imposen als seus possibles complements. La seva anàlisi es basa en una classificació aspectual que distingeix tres tipus de predicats: estats (acotats i no acotats), processos i esdeveniments. Aquesta distinció entre tres menes de predicats només s'aplica, però, en el cas de *ser* / *estar* + participi. Molt breument, el verb *ser* pot seleccionar participis derivats de verbs que pertanyin a qualsevol de les tres classes aspectuals: estats no acotats (*Tu mujer es amada por otro hombre*), processos (*El perro ha sido acariciado*) i

⁴⁴ Aquesta distinció (entre *individual-level predicates* i *stage-level predicates* en terminologia anglesa) va ser introduïda per primera vegada per Carlson (1977).

⁴⁵ Per a Bruart (2005: 10), la noció fonamental és la de la delimitació espaciotemporal i assenyalava que, en espanyol, el verb *estar* “sólo exige que la propiedad que se predica esté delimitada en, por lo menos, uno de los flancos del intervalo”. Aquesta idea permet d'explicar perquè els estats que són resultat d'un canvi es construeixen amb *estar* (*Está muerto*).

esdeveniments (tant casos d'argument afectat, en què l'argument pateix canvis relatius a la seva integritat o a alguna de les propietats centrals del seu significat, per exemple a *La puerta ha sido abierta*, com en casos d'argument de trajectòria, en què l'argument no experimenta canvis rellevants durant el progrés temporal de l'acció, com a *El río ha sido cruzado*). Amb *estar* només són compatibles els estats acotats (*María está preocupada*) i els predicats d'esdeveniments d'argument afectat (*La puerta está abierta*)⁴⁶ (Marín 2004: 25-31).

Per a la resta de contextos (*ser / estar* + adjectiu, SP o adverb), s'aplica una mateixa distinció entre estats pròpiament dits (no acotats per definició), que es combinen amb *ser*, i estats acotats (que fan referència a un interval temporal), que es combinen amb *estar*. A grans trets, aquesta distinció entre “estats acotats” i “estats no acotats” es correspon amb la distinció entre predicats d'estats i predicats d'individus, però la distinció de Marín posa l'accent en la delimitació espaciotemporal i en el fet que les situacions descrites per *estar* i els seus possibles complements han de ser d'alguna manera delimitades temporalment, mentre que *ser* i els seus possibles complements són incompatibles amb l'acotació temporal.

Hi ha diverses proves que permeten a Marín (2004: 32-35) justificar aquesta distinció entre estats acotats i no acotats i que, a més, demostren que el comportament de *ser* i *estar* no constitueix un fet aïllat en el sistema gramatical de l'espanyol. Els estats acotats, a diferència dels no acotats, resulten compatibles amb formes adverbials que marquen algun tipus de delimitació temporal, com *cuando* o *siempre que* (que només tenen cabuda en contextos delimitats temporalment o que poden arribar a estar-ho), *tan pronto como* o *en cuanto* (que focalitzen clarament el límit inicial d'una situació), *una vez* o *ya* (que incideixen en el límit final de les situacions), *hace x tiempo*, etc. Alguns exemples, extrets d'aquest autor, són:

- (23) a. *Siempre que Juan detesta las acelgas, se deprime
b. Siempre que Esteban se preocupa por algo, se deprime
c. *En cuanto admire a tu hermano, me lo dices
d. En cuanto se mosquee, me lo dices

⁴⁶ Els predicats d'esdeveniments d'argument de trajectòria, però, poden construir-se perfectament amb *estar* amb l'addició d'un adverb com *ya*: *El río ya está cruzado*.

- e. *Las acelgas, preferidas ya, se consumieron
- f. Sus padres, desesperados ya, decidieron volver a su casa
- g. *Hace unos días detestó las acelgas
- h. Hace unos días se disgustó

Altres proves que permeten diferenciar els estats acotats dels no acotats són la pròpia compatibilitat amb *estar* dels estats acotats i alguns contextos en què només poden aparèixer estats acotats, com les construccions absolutes del tipus *Jordi, una vez borracho,...* en què els estats no acotats produeixen seqüències agramaticals: **Marta, una vez inteligente,...* o les clàusules introduïdes per *con*: *Con tus padres entretenidos...* / **Con el jefe temido...*

Ara bé, on es veuen més clares les diferències entre un tipus d'estat i l'altre és en el cas dels verbs que Marín (2004: 26, 35) anomena “pseudocopulatiu restrictiu”⁴⁷ (*ir, venir, andar, llevar, quedarse, continuar, encontrarse, hallarse, seguir, permanecer, mantenerse*), que es veuen afectats per restriccions similars a les d'*estar*:

- (24) a. María va / viene preocupada
- c. Carlos anda enamorado
- d. Mario lleva enfadado un par de horas
- e. Esteban se ha quedado satisfecho
- f. Ana continúa / sigue preocupada
- g. Juan se encuentra / se halla cansado

- (25) a. *María va / viene odiada
- b. *Carlos anda temido
- h. *Mario lleva detestado un par de horas
- i. *Esteban se ha quedado odiado
- j. *Ana continúa / sigue temida
- k. *Juan se encuentra / se halla detestado

⁴⁷ Els pseudocopulatiu restrictiu seleccionen únicament participis, adjectius, SP i adverbis acotats; en canvi, hi ha un altre grup, integrat per verbs com *parecer, verse, sentirse* o *mostrarse*, que es combinen tant amb estats acotats com no acotats, i per això els anomena pseudocopulatiu no restrictiu (Marín 2004: 39): *Carla parece inteligente / preocupada; Te veo capaz de cualquier cosa / deprimida; Marcos se siente inteligente / cansado; Se muestra cauto con sus palabras / enfadado.*

Finalment, també podem comparar el cas dels verbs *volverse*, que igual que *ser* es combina amb adjectius, SP i adverbis no acotats, i *ponerse*, que igual que *estar* es combina amb adjectius, SP i adverbis acotats⁴⁸:

- (26) a. Jordi se ha vuelto/*se ha puesto discreto
b. Núria se ha puesto/*se ha vuelto contenta
c. Se ha vuelto/*se ha puesto del Barça
d. Se ha puesto/*se ha vuelto de los nervios
e. Nuestras ganancias se han vuelto/*se han puesto más
f. Se puso/*se volvió delante de su mujer⁴⁹

4.1.4.4. Visió de norma general i visió de norma individual (Falk 1979)

Aquestes distincions, entre predicats d'individus i predicats d'estats o entre estats no acotats i acotats, permeten d'explicar un gran nombre de casos de *ser / estar* + adjectiu, però, com reconeixen tant Fernández Leborans (1999) com Marín (2004), per explicar determinats casos és molt útil recórrer a la diferenciació, basada en criteris pragmàtics, de Falk (1979) (citada a: Fernández Leborans 1999: 2427). Aquest autor distingeix entre una “visió de norma general” –expressada per mitjà de *ser*– i una “visió de norma individual” –expressada amb *estar*–. Amb la visió de norma general, el parlant classifica l'entitat referida per l'expressió subjecte d'acord amb una norma general, vàlida en una determinada cultura o societat, etc. En aquest cas, es produeix una comparació entre l'entitat i d'altres entitats de la mateixa classe. Amb la visió de norma individual, en canvi, el parlant classifica una entitat en relació amb una norma individual, que només es pot aplicar a aquesta entitat, de manera que la comparació es produeix entre l'estat actual de l'entitat i l'estat que es podria considerar normal o habitual en aquesta mateixa entitat. Per exemple, a *María es guapa*, el punt de referència per a la classificació del subjecte és la classe de persones que són definides generalment com a “guapes”. En

⁴⁸ Una excepció clara, en aquest cas, és la de “*volverse loco*”, ja que *loco* es construeix amb *estar*. Aquest cas es podria explicar gràcies a l'aportació de Brucart (2005: 10), segons la qual *estar* només exigeix que la propietat que es predica estigui delimitada com a mínim en un dels flancs de l'interval.

⁴⁹ Considerem que el verb *ponerse* en aquest cas és un verb de moviment i, per tant, és diferent del verb *ponerse* de la resta de casos. La prova és que en aquest context es podria substituir per *colocarse*: *Se colocó delante de su mujer*; cosa que no seria possible a (26b) i (26d): **Se colocó contenta / *Se colocó de los nervios*.

canvi, a *María está guapa*, el punt de referència és el propi individu, que es compara amb ell mateix en relació amb l'estat que li és habitual.

Aquesta interpretació pragmàtica de les construccions amb *ser* i *estar* resulta molt útil per a explicar casos com els següents, en què *ser* i *estar* poden aparèixer amb els mateixos adjectius:

- (27) a. Las naranjas son caras / Las naranjas están caras
b. José es joven / José está joven
c. El niño es alto / El niño está alto

A les construccions amb *ser*, les propietats s'assignen al subjecte en funció d'una norma general de classificació, és a dir, d'acord amb el que generalment s'entén per persones "joves" o "altes" o per objectes "cars" i, per tant, aquestes construccions impliquen una comparació entre una entitat i altres entitats de la seva mateixa classe. A les construccions amb *estar*, segons Falk, els atributs són assignats com a desviacions del que es considera normal per al subjecte; per tant, hi ha una comparació implícita entre l'estat actual de l'entitat i el seu estat normal o habitual. En tots dos casos, es tracta del mateix adjectiu i les modificacions en el significat que s'observen són responsabilitat exclusiva de la còpula.

Els adjectius que admeten aquesta alternança són generalment adjectius que denoten propietats qualitatives susceptibles de valoració, i, en construcció amb *estar*, reflecteixen apreciacions subjectives del parlant, a diferència del que ocorre en la construcció amb *ser*. Però, com diu Fernández Leborans (1999: 2428), "los usos de *estar* no pueden ser interpretados, en general, como desviaciones de la norma individual que se supone corresponde al referente del sujeto; entre otras razones, porque es perfectamente posible expresar un estado del sujeto desatendiendo sus estados regulares o 'normales'. (Incluso cuando se trata de adjetivos-predicados de cualidad, no parece que sea necesaria la referencia o comparación implícita al estado normal o habitual; así, el emisor de una oración como *María está muy guapa* puede desatender el supuesto de que "María sea –o no– guapa" o ignorar el hecho de que "María se muestre generalmente guapa o no")." Així doncs, la proposta de Falk no es pot aplicar a tots els casos de manera general, però sí que pot resultar útil per descriure, des del punt de vista

didàctic i de l'aprenentatge de l'espanyol com a segona llengua, determinats usos de *ser* i *estar* amb un mateix adjectiu.

4.1.4.5. Propietats distribucionals de *ser* i d'*estar*

4.1.4.5.1. Sintagmes nominals

Un altre dels criteris de diferenciació entre *ser* i *estar* és el que fa referència a les seves propietats distribucionals. Una de les diferències notables entre els usos d'aquests dos verbs és que els sintagmes nominals només són compatibles amb *ser*: *Juan es médico*; *Jordi es mi mejor amigo* / **Juan está médico*; **Jordi está mi mejor amigo*. Aquest fet es pot explicar perquè els substantius descriuen una entitat en termes de les seves propietats, i, per tant, posseeixen estabilitat temporal i no es poden considerar estats acotats. Fernández Leborans (1999: 2429) assenyala com a excepció el fet que alguns noms, generalment de professió, càrrec, ofici, etc., puguin aparèixer amb *estar* si van precedits de la preposició *de*: *Antonio está de camarero en un bar* i apunta que possiblement la preposició *de* actua com a marca aspectual i permet que un predicat d'individu funcioni com a predicat d'estat. Nosaltres considerem, però, que es pot tractar d'un verb *estar* diferent, que formaria una mena de perífrasi equivalent a *trabajar de* o *hacer la función de* i, per tant, aquests casos no constituïrien realment una excepció.

4.1.4.5.2. Sintagmes adjectius

L'alternança de *ser* i d'*estar* amb adjectius i participis de valor adjectiu ha estat un dels aspectes més estudiats de la gramàtica de l'espanyol, entre d'altres coses perquè la major part dels adjectius poden aparèixer amb tots dos verbs. De forma general, els adjectius que denoten estats no acotats, com *cauto*, *constante*, *cuidadoso*, *(des)cortés*, *(des)leal*, *(im)prudente*, *(in)capaz*, *(in)discreto*, *(in)justo*, *(in)mortal*, *noble*, *inteligente*, *odioso*, *sabio*, *temerario*, etc., es construeixen amb *ser*. I els adjectius que denoten estats acotats, com *absorto*, *ausente*, *borracho*, *contento*, *desnudo*, *descalzo*, *enfermo*, *harto*,

lleno, maltrecho, perplejo, presente, quieto, solo, vacío, etc., es construeixen amb *estar* (Marín 2004: 37).

Hi ha alguns adjectius, però, que tenen més d'un significat lèxic i es construeixen amb *ser* o amb *estar* segons l'accepció de què es tracti. Es tracta d'adjectius del tipus *bueno, malo, listo, decente, rojo...* que són, en realitat, adjectius polisèmics, ja que el seu significat canvia de manera substancial segons si es combinen amb una o altra còpula. Quan es combinen amb *estar*, fan referència a estats acotats. Alguns exemples són: *ser bueno* (“posseir bondat, ser bondadós”) / *estar bueno* (“sa”, “curat” o bé “tenir una bona aparença física” amb subjectes animats; “saborós” aplicat a aliments, etc.); *ser malo* (“posseir maldat, ser malvat”) / *estar malo* (“malalt”, “que té mal gust”); *ser listo* (“intel·ligent”, “hàbil”) / *estar listo* (“preparat”, “arreglat” o bé “perdut”); *ser decente* (“honest”, “virtuós”) / *estar decente* (“vestit o arreglat adequadament”), etc. En aquests casos, a més de la diferència substancial de significat, podem comprovar que es tracta d'accepcions diferents i que una de les accepcions és clarament acotada si apliquem proves com la de les construccions absolutes:

- (28) a. *María, una vez lista, aprobó el examen
b. María, una vez lista, salió de casa

D'altra banda, també cal tenir en compte que hi ha un bon nombre d'adjectius no acotats, que, en determinades circumstàncies, poden arribar a acotar-se i a construir-se, per tant, amb *estar* (Marín 2004:46). Així, la denotació típicament atemporal dels predicats no acotats pot, en certs casos, interpretar-se com a temporal. Perquè això passi és habitual que apareguin elements del tipus *hoy, últimamente*, etc. que indueixen una lectura acotada, però aquests elements tampoc no són indispensables:

- (29) a. Hoy estás muy discreto
b. Últimamente estaba muy prudente
c. ¡Qué valiente estuviste anoche!
d. No estuve muy amable con Paula
e. Clara está muy joven

Per tant, alguns adjectius no acotats que denoten qualitats físiques o sensorials (*guapo, rubio, azul...*) i psíquiques o morals (*prudente, inteligente, cariñoso...*) poden comportar-se com a adjectius acotats en construcció amb *estar* sense que es produeixi una alteració substancial del seu significat. En aquest cas, no es tracta d'accepcions diferents, ja que aquesta classe d'adjectius només poden ser no acotats, però el fet que puguin aparèixer amb *estar* s'explica, segons Fernández Leborans (1999: 2431) per la naturalesa de la propietat que denoten: en general, fan referència a propietats que experimenten (o poden experimentar) canvis en el temps, o a qualitats que el subjecte pot manifestar ocasionalment, de manera que poden ser reinterpretables com a estats acotats⁵⁰. Així, en una oració com *Clara está muy joven* es predica un estat aconseguit pel subjecte temporalment limitat, és a dir, una manera de manifestar-se el subjecte – amb trets propis d'una persona “jove”, encara que la “joventut” no li sigui pròpia–, en relació implícita amb altres estats possibles o esperables. Per tant, l'adjectiu no acotat *joven* pot ser reinterpretat com a acotat quan es construeix amb *estar*⁵¹.

Una altra explicació, segons Marín (2004: 47), podria ser que en aquests casos *estar* “coacciona aspectualment” determinats adjectius, fins i tot alguns dels relacionals del tipus *internacional* o *británico*, per exemple: *¡Estás internacional hoy!*; *¡Vaya! ¡Estás muy británico!* Ara bé, en la majoria dels casos els adjectius relacionals resulten anòmals: **Estás muy mortal hoy*; **Estás socialista últimamente*. Així, sembla clar que dins del grup dels adjectius no acotats, a causa del diferent grau de compatibilitat amb *estar*, s'hauria de distingir entre els no relacionals, que en determinats contextos poden combinar-se amb *estar*, i els relacionals, per als quals aquesta possibilitat està molt més restringida.

Com assenyala Marín (2004: 48), val la pena subratllar també, que si bé, com hem vist, alguns adjectius no acotats poden acotar-se sota determinades circumstàncies i, així, adjectius que de manera general es construeixen amb *ser* poden aparèixer també amb

⁵⁰ Com havíem apuntat abans, en la mesura en què una propietat pot ser, d'alguna manera, “adquirida” o “controlada” pel subjecte, és susceptible d'especificar un estat acotat.

⁵¹ Davant d'aquests casos, i sobretot si tenim en compte la traducció d'aquestes oracions a d'altres llengües com l'anglès (*She looks young / pretty / tall* vs. *She is young / pretty / tall*) o l'holandès (*Ze ziet er {jong / mooi / groot} uit* vs. *Ze is jong / mooi / groot*), ens podríem preguntar si aquest verb *estar* no és un verb de percepció, experiencial, diferent del copulatiu estricte. Un cas com el de *El niño está alto* es podria interpretar d'aquesta manera, o també com a acotat pel davant, com a resultat del fet que “hagi crescut”.

estar, el cas contrari no es dóna mai, ja que els adjectius acotats són totalment incompatibles amb *ser*: **Juan es contento / desnudo / perplejo / solo*.

4.1.4.5.3. Sintagmes preposicionals i adverbis

Finalment, també es pot aplicar la distinció entre estats acotats i no acotats als sintagmes preposicionals i als adverbis. Així, sintagmes preposicionals com els següents: *de compras, de pie, de moda, con gripe, a oscuras, bajo sospecha, sin aliento, de los nervios, contra todo, por la labor* són acotats i es construeixen amb *estar*. En canvi, els sintagmes *de madera, de Barcelona, de Pedro, de carácter fuerte, de fiar, de diseño, del Barça, de buena pasta, de armas tomar* són no acotats i es construeixen amb *ser* (Fernández Leborans 1999: 2432; Marín 2004: 49-51).

El comportament dels adverbis és molt similar al dels SP. També n'hi ha que denoten estats no acotats i només són compatibles amb *ser*: *tarde, pronto, demasiado, poco, mucho, más, menos, antes, después* i n'hi ha que es refereixen a estats acotats i es combinen únicament amb *estar*: *cerca, lejos, aquí, allí, encima, debajo, delante, detrás, arriba, bien, mal, estupendamente, divinamente* (Marín 2004: 52)⁵².

Malgrat tot, a diferència dels SP, els adverbis presenten un grau de variació important i hi ha un bon nombre d'adverbis que no tenen un comportament sistemàtic. Al costat d'adverbis com *bien* o *mal*, totalment incompatibles amb *ser*, en trobem d'altres com *cerca* o *lejos*, que en determinats contextos (especialment quan no hi apareix cap subjecte explícit) poden construir-se amb *ser*: *Es cerca / Es más lejos*. A més, també trobem el cas de les construccions de localització d'esdeveniments del tipus *La conferencia es aquí / arriba*, a les quals farem referència a l'apartat següent.

⁵² Tot i que hem inclòs la sèrie d'adverbis locatius que Marín (2004) cita, no creiem que aquests adverbis es puguin considerar sempre com a "acotats", especialment en casos de localització geogràfica: *Empúries está cerca de L'Escala*.

4.2. LES ORACIONS LOCATIVES EN ESPANYOL

Les oracions locatives indiquen la presència d'algun element en algun lloc i aquesta localització pot ser de tipus espacial o temporal. En espanyol, aquestes oracions es poden construir amb els verbs *estar* i *ser* considerats tradicionalment “predicatiu”. El subjecte d'aquestes oracions està representat per un sintagma nominal i els complements de lloc o de temps que acompanyen el verb poden estar formats per un sintagma adverbial o un sintagma preposicional.

El verb *estar* selecciona, doncs, complements de lloc o de temps, que localitzen el subjecte a l'espai o en el temps:

- (30)
- a. Tu gato está aquí
 - b. Su familia está por Mallorca
 - c. Mi casa está cerca de la Facultad de Letras
 - d. Berta ha estado en Francia
 - e. Estamos en verano
 - f. Estamos a viernes

Pel que fa al subjecte, l'única restricció selectiva que imposa el verb *estar* locatiu és que no pot ser un nom d'esdeveniment, de manera que les expressions de localització relatives a un nom d'esdeveniment només són compatibles amb *ser* predicatiu –que té el significat d'*acontecer, suceder, efectuarse*–, com podem observar a (31):

- (31)
- a. La conferencia es en la segunda planta
 - b. El baile es a las ocho de la noche
 - c. La fiesta fue en su casa
 - d. El examen es esta tarde

Sobre aquest fet, Fernández Leborans (1999: 2422) apunta una possible explicació: “[...] tiene que ver, probablemente, con una incompatibilidad de naturaleza aspectual entre el significado de esta clase de nombres y el significado de *estar* locativo; los nombres de eventos implican semánticamente un rasgo de ‘dinamicidad’ no consistente con el carácter ‘estático’ de *estar* locativo (de los acontecimientos, decimos que se producen o

sucedan en tal o cual lugar o tiempo, pero no que se encuentran o se hallan en tal o cual lugar o tiempo).” Per la seva banda, Brucart (2005: 15) considera que, quan s’apliquen a esdeveniments, els predicats de localització espacial i temporal funcionen com si fossin predicats d’individus, “porque la localización espaciotemporal es una propiedad intrínseca de los eventos”.

4.3. LES ORACIONS EXISTENCIALS EN ESPANYOL

A les oracions existencials, s’afirma l’existència del referent d’un sintagma nominal, i és habitual que se’l situï en algun lloc. Generalment, en espanyol, l’estructura d’aquestes construccions està formada per *haber* seguit d’un SN (aquesta construcció sol anar acompanyada d’un complement de lloc, format per un sintagma adverbial o preposicional) o bé pel verb *estar* seguit d’un SN⁵³.

Sobre el verb *haber* existencial operen certes restriccions de definitud que provoquen que aquest verb només admeti com a complement SNs indefinits⁵⁴, tot i que, com veurem, en alguns casos també pot acceptar determinats SNs definits⁵⁵. En la major part dels casos en què el SN postverbal és definit, però, les oracions amb el verb *haber* resulten agramaticals i s’han de construir amb el verb *estar*.

Segons Leonetti (1999: 815), aquestes restriccions de definitud es poden explicar per la contradicció que existeix entre les propietats semàntiques dels determinants definits i les de la construcció existencial. Les construccions existencials són construccions presentatives i, per tant, tenen la funció d’introduir referents nous del discurs. Així, els

⁵³ També és possible trobar el verb *ser* amb el significat d’‘existir’, però pràcticament no s’usa a l’actualitat. Només es conserva a les frases bíbliques (*Dios es; En el principio, era la Palabra...*) i a les fórmules introductòries convencionals dels contes (*Érase una vez, Esto era un rey malvado...*).

⁵⁴ Es pot tractar de SNs amb article indeterminat (*Hay un coche*), precedits d’un numeral o d’un quantificador (*Hay {cinco / muchos} libros*), noms en plural escarits (*Hay coches*), indefinits (*No hay nadie*), noms de matèria en singular i sense determinant (*Hay pan / leche*), sintagmes amb *de* d’interpretació partitiva (*Hay de todo*) i relatives sense antecedent (*No hay quien pueda con eso*). També és possible que *haber* aparegui en construcció amb adverbis com *bastante* o *suficiente* i un sintagma preposicional: *Hay bastante con eso, Con tres más ya habrá suficiente*.

⁵⁵ Podem observar, per exemple, que aquest efecte de definitud desapareix aparentment en el cas de les relatives restrictives (*El monumento que hay junto al parque; Los cuadros que había en el salón*), en què l’element relatiu que encapçala aquestes relatives està lligat a la posició postverbal d’*haber* i malgrat tot admet un antecedent definit (Leonetti 1999: 815) i en els casos de superlatius (*En esta tienda hay el mejor café de toda Colombia*), com subratllen Fernández i Táboas (1999: 1755).

SNs que apareixen en contextos existencials habitualment aporten informació nova i són remàtics. Per aquest motiu, els determinants definits, que habitualment acompanyen els noms d'entitats que ja han aparegut en el discurs, no podrien aparèixer en aquest context. Els SNs indefinits, en canvi, sempre són acceptables en contextos existencials perquè no contenen pressuposicions sobre l'existència del referent i, per tant, no contradiuen les condicions d'adequació de la construcció amb *haber*.

Com hem apuntat abans, els contextos que rebutja el verb *haber*, en espanyol, normalment es construeixen amb el verb *estar* (32a):

- (32) a. Aquí *hay/está el regalo de Juan
b. Allí hay/#están unos niños/muchos niños
c. En el parque hay/*están niños.

En el cas de (32b), com afirma Leonetti (1999: 816), podem observar que el funcionament d'*estar* és la imatge especular del d'*haber*, ja que aquest pren normalment com a arguments SN indefinits, mentre que *estar* els accepta amb dificultat com a subjectes. En realitat, els indefinits de (32b) no són agramaticals, però només resulten acceptables si se'ls assigna una interpretació específica (per exemple una lectura partitiva, en la qual es quantifiqui sobre un conjunt d'elements ja determinat, com a *Allí están algunos de los niños*), i aquesta és precisament la interpretació que *haber* tendeix a rebutjar (**Allí hay algunos de los niños*). Pel que fa a l'exemple de (32c), podem comprovar que la distribució dels plurals escarits depèn del mateix principi: són gramaticals amb *haber*, però no amb *estar*, perquè aquest últim exigeix interpretacions específiques, mentre que *haber* afavoreix les interpretacions purament existencials, i els plurals escarits en espanyol només admeten aquest últim tipus d'interpretacions.

Els nombrosos contraexemples a la restricció de definitud, com els de (33), es poden explicar fàcilment, si, a més de tenir en compte la distinció formal entre *definit* i *indefinit*, també tenim en compte qüestions com l'organització informativa del discurs (Leonetti 1999: 817):

- (33) a. No hay el menor indicio de que sea culpable
b. Había las mismas personas en los dos actos

- c. Este año hay los mismos problemas de siempre
- d. –¿Qué tenemos para cenar?
– Pues ya lo sabes, hay el arroz que ha sobrado del mediodía

Aquestes oracions són gramaticals, perquè el SN que apareix després d'*haber*, tot i ser definit, compleix el requisit d'aportar informació que es considera nova per a l'oient, o no compartida. Així, a (33a i 33b), trobem dos casos de primera menció del referent, a (33c) una menció d'un nou cas d'un fet ja conegut i, a (33d), dades conegudes que són recordades de nou a l'oient i per tant presentades com a informació nova. La definitud, com veiem, no és del tot incompatible amb la presentació d'informació nova, ja que, en aquests casos, la definitud d'aquestes expressions no anafòriques està legitimada pels modificadors i complements restrictius que acompanyen el nom (per exemple, subordinades substantives i modificadors identificatius en general)⁵⁶. Aquests modificadors fan possible la definitud sense que sigui necessari recórrer a informació ja present en el discurs, i, per tant, fan possibles les primeres mencions i els usos no anafòrics. D'aquesta manera es compleix la condició de les oracions amb *haber* d'introduir informació nova per a l'oient.

Com hem apuntat abans, les oracions existencials amb *haber* sovint es construeixen amb un complement de lloc, de manera que, a més d'afirmar l'existència d'un element, també es localitza aquest element en un lloc determinat. Doncs bé, per a alguns autors, com Bull (1943), caldria distingir entre l'ús d'*haber* amb un significat purament existencial del seu ús com a verb locatiu. Segons aquest autor, quan *haber* apareix sense cap complement locatiu, expressa mera existència: *Hay una novela de este autor que no me gusta nada*; en canvi, quan apareix acompanyat d'un complement locatiu, el seu significat és clarament de localització: *Allí hay dos libros*⁵⁷. D'aquesta manera, *haber* i *estar* haurien arribat a una divisió gairebé estable del camp de les locatives. Aquesta divisió estaria basada també en el concepte de definitud, de manera que *haber* apareixeria a les locatives en què l'entitat que es localitza és gramaticalment indefinida i

⁵⁶ De fet, els exemples en què la restricció de definitud s'aprecia clarament inclouen SNs simples i aquests difícilment poden introduir informació nova (Leonetti 1999: 817).

⁵⁷ Per a Bull (1943: 121), *haber* es dividiria de manera gairebé equitativa entre aquestes dues funcions, ja que afirma que, dels 713 exemples de la seva mostra, 399 expressen mera existència i 314 expressen localització.

estar en els casos en què és definida. Segons les dades de l'autor, aquesta divisió es compleix en un 95% dels exemples recollits (Bull 1943: 122).

Per a Bull (1943) i també per a Leonetti (1999), *estar* no dóna lloc a construccions existencials, sinó locatives. Però nosaltres considerem que els límits entre totes dues construccions no són tan clars, ja que trobem algunes estructures amb *estar* (que no es poden construir amb *haber* a causa de la restricció de definitud), a les quals no apareix cap complement locatiu i que pensem que tenen una interpretació més aviat existencial:

- (34) a. Hay gente pesada... y después *están* éstos
b. *Están* los que quieren un partido más democrático y *están* los que quieren un partido cerrado y centralizado
c. Podemos diferenciar distintos grupos de industrias: *está* la PYME [...] y después *están* las empresas más grandes
d. Luego *están* los que no se atreven a manifestar explícitamente su apoyo
e. La fauna futbolera de estos días presenta una gran variedad de especies. *Están* los que, declarándose cien por cien catalanes, expresan abiertamente [...] su interés por la [selección] española [...]. Luego *están* los que, viviendo en Cataluña, nunca se han sentido catalanes y aprovechan la oportunidad de este repentino fervor para enfatizarlo [...]. Por último, *están* los que, hartos de disputas identitarias, se sitúan en un pedestal de superioridad intelectual y pretenden que a ellos les interesa el fútbol y nada más [...] (La Vanguardia, “Una, grande y estresada” de Sergi Pàmies 23/06/2008)

Així, les oracions de (34) no les considerem locatives, sinó existencials, perquè en aquestes oracions no s'afirma directament la localització d'un element sinó la seva existència. A més, si traduïm aquestes oracions al català, veiem que totes es construeixen amb el verb *haver-hi*, ja que aquest verb en català accepta fàcilment un SN postverbal definit, i per tant en català les classificaríem clarament com a existencials: *Hi ha gent pesada i després hi ha aquests; Hi ha els que volen un partit més democràtic*, etc.

Pel que fa a la naturalesa del sintagma nominal que acompanya el verb *haber* existencial, la major part dels gramàtics consideren que funciona com un objecte directe⁵⁸ i que l'estructura corresponent és, doncs, impersonal, ja que, segons la gramàtica normativa, el verb no estableix concordança amb aquest SN. Malgrat tot, aquest SN presenta propietats especials, que el distingeixen dels objectes directes dels verbs transitius regulars. En primer lloc, les estructures amb *haber* no passivitzen com les transitives en general: en espanyol actual són impossibles oracions com **Libros son habidos en esta biblioteca*, i, en segon lloc, com hem vist, el seu únic argument és generalment indefinit (**Hay los perros*).

Cal tenir en compte, però, que en algunes variants de l'espanyol, aquest SN funciona com a subjecte, ja que es produeix una concordança amb *haber*. La concordança més habitual és la de nombre: *Habían muchos coches*, *Han habido muchos problemas*, però la concordança es pot estendre també a la primera o a la segona persones, com podem veure en els exemples espontanis que recullen Fernández i Táboas (1999: 1758): *En la fiesta habéis veintisiete personas* (Madrid, espontània); *Creo que aquí habemos unos dieciocho* (Màlaga, espontània).

Per últim, pel que fa a les oracions existencials, també cal fer referència a la fórmula fixa “*he* + adverbi de lloc”: *he {aquí/ahí/allí}*. Com assenyalen Fernández i Táboas (1999: 1759), hi ha hagut una certa discussió sobre si *he* es pot considerar un verb o no. Una dada que sembla afavorir la seva adscripció a la categoria de verb és que pot portar pronoms àtons enclítics (*hete aquí*). Malgrat tot, la RAE (*DRAE* II, 2001: 1192) considera que *he* és un adverbi que, “unido a *aquí*, *ahí* o *allí*, o con los pronombres *me*, *te*, *la*, *le*, *lo*, *las*, *los*, se usa para señalar o mostrar a alguien algo” i que prové de l'àrab hispànic *há*, que alhora procedeix de l'àrab clàssic *hā*. Corominas (Diccionari) considera també que aquest *he* és un adverbi, que procedeix de l'àrab *hê*, que té el mateix valor.

⁵⁸ Un dels arguments que s'aporten com a prova és que, si el sintagma nominal se substitueix per un pronom, el pronom en qüestió pren la forma d'acusatiu *lo / la / los / las*. Per exemple: *Hay pan – Lo hay* (Fernández i Táboas 1999: 1754).

4.4. LES ORACIONS POSSESSIVES EN ESPANYOL

Les oracions possessives són oracions que expressen la possessió d'un element físic o material (*Tengo un coche; Tengo dos hermanas*) o immaterial o abstracte (*Tengo una idea*) o bé la “possessió” d'una sensació (*Tengo calor; Tengo sueño; Tengo miedo*). En el primer tipus de possessives s'expressa una possessió real, ja que es presenta l'existència d'un element i es posa en relació amb el seu posseïdor (que pot ser una persona o una altra entitat). En el segon tipus de possessives, però, no podem parlar literalment de “possessió”, ja que aquestes oracions designen en realitat estats biològics, psicològics, etc. que es relacionen amb un experimentador.

Tant en un cas com en l'altre, en espanyol apareix el verb *tener*⁵⁹ i dos arguments: el subjecte (posseïdor, en un cas, i experimentador, en l'altre) i el complement directe, que sol estar format per un SN.

Dins del grup de les oracions possessives, trobem també oracions com les següents:

- (35) a. Tiene a su madre en Rumanía
- b. Tengo dos abrigos en el armario
- c. Tiene los ojos azules
- d. Tiene el trabajo acabado

Es tracta d'estructures que presenten una doble predicació, ja que l'espai del complement del verb *tener* és ocupat per una oració reduïda. Així, per exemple, a (35b) hi ha dues predicacions: prediquem que un subjecte animat posseeix dos abrics i prediquem que aquests abrics són en un lloc determinat. En els casos de (35a) i (35b), el predicat de l'oració reduïda és preposicional i té un valor locatiu; en canvi, en els casos de (35c) i (35d), el predicat de l'oració reduïda és adjectival i pot tenir un valor atributiu, com a (35c), o resultatiu, com a (35d).

⁵⁹ Només el primer tipus de possessió es pot expressar també amb verbs com *pertenecer* o *poseer* o expressions del tipus *ser de*.

V. DESCRIPCIÓ DE LES CONSTRUCCIONS ATRIBUTIVES, LOCATIVES, EXISTENCIALS I POSSESSIVES EN ROMANÈS

5.1. LES ORACIONS ATRIBUTIVES EN ROMANÈS

Les oracions atributives del romanès es construeixen amb el verb *a fi*, ‘ser’:

- (36) a. Problema actuală *e* mai dificilă (Daniliuc i Daniliuc 2000: 260)
problema.DET. actual és més difícil
‘El problema actual és més difícil’
- b. Mihai și Ion *sunt* elevi (Hanachiuc 2004: 885)
Miquel i Joan són alumnes
‘En Miquel i en Joan són alumnes’
- c. Inelul *e* de aur (Avram 1997: 333)
anell.DET. és PREP. or
‘L’anell és d’or’
- d. Cartea *este* a ei (Avram 1997: 333)
llibre.DET. és ART. ella.G-D.
‘El llibre és seu’
- e. *Este* ora trei (Daniliuc i Daniliuc 2000: 134)
és hora tres
‘Són les tres’
- f. *E* joi (Bucurenciu i Mandaluniz 2004: 430)
és dijous
‘És dijous’

El verb *a sta*, ‘estar-se, quedar-se, aturar-se’, no s'utilitza per a aquesta funció (Lamuela i Ani 2005: 93). Com podem observar en els exemples següents, les oracions que en

català i en espanyol es construirien amb el verb *estar*, en romanès es construeixen també amb *a fi*:

- (37) a. *Sunt* obișnuit (Lombard 1974: 344)
sóc acostumat
'Hi estic acostumat'
- b. Ion *este* bucuros⁶⁰
Joan és content
'En Joan està content'
- c. Prietenul *e* bolnav (Gràcia, Crous i Garganta 2008)
amic.DET. és malalt
'L'amic està malalt'

Aquest verb, *a sta*, només s'utilitza amb el sentit de 'estar-se, quedar-se, aturar-se':

- (38) *Stau* în București (Avram 1997: 195)
m'estic PREP. Bucarest
'M'estic a Bucarest'

És important destacar que la conjugació del verb *a fi* en present d'indicatiu per a la segona persona del singular és *ești* i, per a la tercera persona del singular, *este* o *e*, ja que la semblança de l'arrel d'aquestes formes amb la del verb *estar* podria provocar confusions. A la tercera persona, però, la forma més habitual és *e* i *este* té un ús emfàtic:

- (39) a. *Este* membru a numeroase societăți (Lombard 1974: 96)
és membre PREP. nombroses societats
'És membre de nombroses societats'

⁶⁰ Els exemples (37b), (39b) i (43b) els hem recollit de diverses pàgines web romaneses.

- b. Maria *este* o actriță excelentă
 Maria és una actriu excel·lent
 ‘La Maria és una actriu excel·lent’

5.2. LES ORACIONS LOCATIVES EN ROMANÈS

Les oracions locatives en romanès es construeixen també amb el verb *a fi* i es diferencien de les oracions existencials en el fet que el subjecte de les locatives és definit i preverbal, mentre que el subjecte de les existencials és postverbal i indefinit.

- (40) a. *E* în cameră (Lombard 1974: 353)
 és PREP. habitació
 ‘És a l’habitació’
- b. *E* la teatru (Lombard 1974: 353)
 és PREP. teatre
 ‘És al teatre’
- c. Carta *e* pe masă (Lombard 1974: 354)
 llibre.DET. és PREP. taula
 ‘El llibre és sobre la taula’ / ‘El llibre és a la taula’
- d. Amîndoi căței *sînt* aici (Daniliuc i Daniliuc 2000: 264)
 ambdós cadells són aquí
 ‘Ambdós cadells són aquí’
- e. Nu știu unde *sunt* (Bucurenciu i Mandaluniz 2004: 432)
 no sé on sóc
 ‘No sé on sóc’
- f. *E* foarte aproape (Bucurenciu i Mandaluniz 2004: 432)
 és molt a prop
 ‘És molt a prop’

5.3. LES ORACIONS EXISTENCIALS EN ROMANÈS

Les oracions existencials en romanès es formen generalment amb el verb *a fi* i un subjecte postverbal i indefinit:

- (41) a. *E pâine pe masă?* (Levițchi 1965: 228)
és pa PREP. taula
‘Hi ha pa a la taula?’
- b. *Este pe aproape o farmacie?* (Bucurenciu i Mandaluniz 2004: 432)
és PREP. a prop una farmàcia
‘Hi ha alguna farmàcia per aquí a prop?’
- c. *În fața casei este o grădină* (González-Barros 2004: 18)
PREP. davant casa-GEN. és una jardí
‘Davant de la casa hi ha un jardí’
- d. *În casă nu era nimeni* (Avram 1997: 319)
PREP. casa no era ningú
‘A la casa no hi havia ningú’

En determinades oracions, construïdes amb relatiu i un infinitiu o un subjuntiu, en què es nega amb valor absolut la presència d’un element, el verb *a avea*, ‘haver, tenir’, pot fer la mateixa funció que *a fi* (Lamuela i Ani 2005: 95):

- (42) *N-are cine să meargă* (Avram 1997: 456)
no-ha qui CONJ. vagi
‘No hi ha ningú que hi vagi’

Finalment, en romanès també es construeixen amb el verb *a fi* les frases que expressen el temps transcorregut i l’estat climatològic, que en català es construeixen amb el verb *fer* (Lamuela i Ani 2005: 95):

- (43) a. *E un an de când a venit* (Levițchi 1965: 228)
 és un any PREP. quan ha vingut
 ‘Fa un any que va venir’
- b. *Dimineața e răcoare afară*
 al matí és fresca a fora
 ‘Al matí fa fresca a fora’
- c. *În timpul iernii e foarte frig în România*
 PREP. temps.DET. hivern és molt fred PREP. Romania
 ‘A l’hivern fa molta fred a Romania’
 (Bucurenciu i Mandaluniz 2004: 430)

5.4. LES ORACIONS POSSESSIVES EN ROMANÈS

Per a expressar la possessió pròpiament dita existeix el verb *a avea*, que equival al verb *tener* de l’espanyol:

- (44) a. *Ai permis de rezidență?* (Gràcia, Crous i Garganta 2008)
 tens permís PREP. residència
 ‘Tens permís de residència?’
- b. *Am puțin timp* (Bucurenciu i Mandaluniz 2004: 432)
 tinc poc temps
 ‘Tinc poc temps’
- c. *Avem banii pentru acesta* (Daniliuc i Daniliuc 2000: 267)
 tenim diners.DET. PREP. aquest
 ‘Tenim els diners per a aquest’
- d. *N-am nimic în buzunar* (González-Barros 2004: 63)
 no-tinc res PREP. butxaca
 ‘No tinc res a la butxaca’

- e. Ion are cartea (Lyons 1971: 406)⁶¹
 Joan té llibre.DET.
 ‘En Joan té el llibre’

Les construccions en què s’expressa la “possessió” d’una sensació i que, per tant, designen estats biològics, psicològics, etc. es construeixen amb el verb *a fi* i amb un complement en datiu referit a la persona que experimenta la sensació:

- (45) a. Mi-*e* cald (Levițchi 1965: 89)
 PRON.DAT.-és calent
 ‘Tinc calor’ (lit. ‘M’és calent’)
- b. Mi-*e* frig (Levițchi 1965: 239)
 PRON.DAT.-és fred
 ‘Tinc fred’ (lit. ‘M’és fred’)
- c. Mi-*e* și foame (Lombard 1974: 332)
 PRON.DAT.-és també gana
 ‘També tinc gana’ (lit. ‘M’és també gana’)
- d. Nu-ți *fi* frică (Levițchi 1965: 228)
 no-PRON.DAT. sigui por
 ‘No tinguis por’ (lit. ‘No et sigui por’)
- e. Lui Ion îi *e* sete (Lyons 1971: 406)
 PRON.DAT. Joan PRON.DAT. és set
 ‘En Joan té set’ (lit. ‘A en Joan li és set’)

Es poden considerar de la mateixa mena les expressions següents (Lamuela i Ani 2005: 97):

⁶¹ Aquest exemple i els exemples (45e) i (47) són extrets d’una nota del traductor, R. Cerdà, de la versió en castellà de Lyons (1968).

- (46) –Cum îți *este?* –Nu mi-*e* bine (Levițchi 1965: 228)
com PRON.DAT. és no PRON.DAT.-és bé
‘–Com et trobes? –No estic bé’

Cerdà (a Lyons 1971: 406) subratlla que els noms que fan referència a un estat en les possessives que expressen sensacions es poden construir amb *a avea* quan es fan servir en sentit figurat:

- (47) Ion *are* sete de *cucerire*
Joan té set PREP. *conquesta*
‘En Joan té set de conquesta’

VI. ANÀLISI DE LES ENTREVISTES

6.1. INTRODUCCIÓ

En aquest apartat presentarem les dades de la producció correcta i incorrecta d'oracions atributives, locatives, existencials i possessives dels nostres informants i drem a terme una anàlisi dels errors detectats. Els errors que hem tingut en compte en aquesta anàlisi són exclusivament els errors comesos en la tria del verb a l'hora de produir les quatre construccions estudiades, per exemple els casos en què els aprenents han usat el verb *ser* quan haurien d'haver usat *estar* en oracions atributives o locatives, i els casos d'omissions incorrectes del verb en aquestes construccions. També hem analitzat aquelles oracions en què s'ha fet servir un dels quatre verbs estudiats (*ser*, *estar*, *haber* i *tener*) encara que no es tracti de construccions atributives, locatives, existencials o possessives. Com que el nostre estudi només se centra en els errors que fan referència a la tria del verb o a la seva omisió incorrecta, no hem comptat com a error els casos en què l'aprenent ha utilitzat el verb que pertoca però l'ha conjugat malament, ja que aquests errors pertanyen a l'àmbit de la flexió verbal i aquest no és l'àmbit del nostre estudi. També volem subratllar que hem considerat com a "errors" tots aquells usos que es desvien de l'ús habitual en els parlants nadius, sense tenir en compte els preceptes de la gramàtica normativa. En alguns casos, segons els criteris adoptats, es pot discutir si ens trobem davant d'un error o no; donarem els matisos oportuns i les raons de la nostra decisió per a cada un d'aquests casos.

6.2. PRESENTACIÓ DE LES DADES

El nombre total de construccions analitzades és de 480. D'aquestes construccions, 385 són correctes (un 80,2%) i 95 són errònies (un 19,8%). El primer que podem observar és que el nombre d'errors en aquest tipus de construccions és relativament elevat. Aquest fet el podem constatar si comparem aquestes dades amb les de l'estudi de Gràcia (2008), que analitza els errors produïts en la flexió verbal per part de tres aprenents

romanesos de català i tres aprenents romanesos d'espanyol⁶², i que situa el percentatge de formes incorrectes en un 7,76%.

Pel que fa al tipus d'errors que hem detectat, cal destacar que 80 són errors de confusió de formes verbals i 15 corresponen a errors d'omissió del verb. Així, constatem que el nombre d'errors de confusió, que suposen un 84,21% del total d'errors, és molt més elevat que no pas el nombre d'errors d'omissió, que corresponen només al 15,79% del total d'errors.

Totes aquestes dades queden recollides a la taula següent:

Taula 1: Producció total

Producció analitzada	480
Producció correcta	385 (80,2% del total de la producció)
Total d'errors	95 (19,8% del total de la producció)
Errors de confusió	80 (84,21% del total d'errors)
Errors d'omissió	15 (15,79% del total d'errors)

Si dividim la nostra anàlisi segons els tipus de construccions, obtenim les dades de la taula següent (vg. també la taula 3):

Taula 2: Anàlisi per tipus de construccions

	ATTRIB.	LOCAT.	EXIS.	POSS.
Prod. total ^a	242 (50,42%)	40 (8,33%)	97 (20,21%)	89 (18,54%)
Prod. correcta ^b	208 (85,95%)	26 (65%)	63 (64,95%)	88 (98,88%)
Total d'errors ^b	34 (14,05%)	14 (35%)	34 (35,05%)	1 (1,12%)
E. confusió ^c	25 (73,53%)	12 (85,71%)	32 (94,12%)	0 (0%)
E. ommissió ^c	9 (26,47%)	2 (14,29%)	2 (5,88%)	1 (100%)

^a Percentatge sobre la producció total analitzada. ^b Percentatge sobre la producció total de cada tipus de construcció.

^c Percentatge sobre el total d'errors de cada tipus de construcció.

⁶² Es tracta, doncs, d'una mostra molt semblant a la d'aquest treball (de fet, els tres aprenents d'espanyol de l'estudi de Gràcia (2008) formen part també de la nostra mostra) i els resultats, per tant, són comparables.

Com podem observar a la taula 2, les construccions existencials i les locatives són les que presenten un major nombre d'errors, ja que el 35,05% de les existencials i el 35% de les locatives produïdes són errònies, i, per tant, deduïm que aquestes són les construccions que presenten una major dificultat per als parlants romanesos entrevistats. A continuació, en l'escala de dificultat, trobaríem les construccions atributives, amb un 14,05% de construccions incorrectes, i, finalment, les possessives serien les construccions amb un menor nombre d'errors, ja que només l'1,12% d'aquestes construccions són incorrectes.

Aquests resultats només són comparables en part amb els dels estudis de VanPatten (1985, 1987), Guntermann (1992), Ryan i Lafford (1992) i Fernández (1997), ja que aquests estudis es van centrar bàsicament en l'anàlisi de l'adquisició de *ser* i *estar* en atributives i locatives, i no van tenir en compte l'adquisició de les oracions existencials i possessives, ni dels verbs *haber* i *tener*. Doncs bé, tenint en compte que, per als nostres informants, les oracions locatives presenten moltes més dificultats que no pas les atributives, els nostres resultats donarien suport a Ryan i Lafford i a Guntermann, que afirmaven que l'ús de *ser* i d'*estar* a les atributives s'adquiria abans que el seu ús locatiu, contràriament al que afirmaven VanPatten i Fernández, que van veure una major dificultat per als aprenents en les construccions atributives.

Per acabar la presentació de les dades, a la taula 3 recollim els errors d'una sèrie de construccions que els parlants de la mostra van formar de manera incorrecta amb els verbs *ser*, *estar*, *tener* o *haber*, però que en realitat no es corresponen amb cap de les construccions estudiades. Per exemple, en molts casos apareix un dels quatre verbs estudiats en lloc del verb *hacer*. En aquesta taula també hem inclòs aquells errors que podien tenir més d'una interpretació i que, per tant, no podíem incloure en cap dels grups anteriors.

Taula 3: Altres errors⁶³

Nombre d'errors	12
Errors de confusió	11
Errors d'omissió	1

⁶³ Aquestes construccions, incloses dins de l'apartat "Altres errors", suposen el 2'5% de la producció total analitzada.

A continuació, analitzarem les dades per tipus de construccions.

6.3. ANÀLISI DE LES DADES

6.3.1. Les construccions atributives

De les quatre construccions estudiades, les oracions atributives són les construccions que han aparegut més freqüentment en el discurs dels informants. Així, un 50,42% de la producció analitzada es correspon amb oracions atributives. El nombre d'errors en aquestes construccions no és excessivament elevat (14,05%) i se situen en el segon lloc en l'escala que va de major a menor dificultat, ja que el primer lloc el compartirien les construccions locatives i les existencials.

Els errors que hem detectat a les construccions atributives són els següents:

Taula 4: Errors a les construccions atributives⁶⁴ [34]

Errors de confusió [25]		Errors d'omissió [9]	
estar=ser	14	0=ser	9
ser=estar	8		
haber=ser	1		
tener=ser	2		

Com veiem, en el casos de confusió, el verb que se sobregeneralitza més és *estar* (14 casos), tot i que també és molt freqüent la sobregeneralització de *ser* (8 casos). D'altra banda, en els errors de confusió, també s'hi veuen implicats el verb *haber* en una ocasió i el verb *tener* en dues ocasions.

Alguns exemples de l'ús d'*estar* en lloc de *ser* són els següents:

(48) a. *MAO: de qué trabajas?

*ROS3: **estoy: vendedora** en Charcutería, en Champion.

⁶⁴ La forma x=y s'interpreta com a "ús erroni de x quan s'hauria d'haver usat y". Per exemple, "estar=ser" significa que s'ha usat erròniament *estar* en lloc de *ser*, que era la forma correcta en aquest cas.

- b. *ROS3: m:, **mi madre está húngaro** y también en mi casa de Rumanía se habla en húngaro.
- c. *ROS5: <la chica donde> [//] la jefa <de> [/] del bar donde fui yo camarero **estaba de Perú**, también hablaba castellano.
- d. *ROS5: también juega, música muy buena a mí, te diré una cosa, **la música de mi país está muy buena**., eh.
- e. *DAB: un final un poco triste., no, de la película?
*ROS10: sí., es un poco triste pero: **está buena la película**.

Aquests errors els produeixen principalment dos parlants, ROS3 (5) i ROS5 (8) i ROS10 només el produeix una vegada. Aquest tipus d'errors es poden explicar segurament per ultracorrecció, ja que els parlants saben que les atributives de l'espanyol es poden construir amb *ser* i *estar*, però no dominen encara la distinció entre aquests dos verbs i usen el verb *estar* quan no pertoca⁶⁵. D'altra banda, el cas de (48a) podria ser un intent fallit d'usar la construcció “*estar de* + nom de professió”.

Pel que fa a la possible influència de les formes de 2a i 3a persona del singular del present del verb *a fi* de la L1 (*ești* i *éste*) en aquest tipus d'errors, tot i que havíem defensat aquesta possibilitat a Gràcia, Crous i Garganta (2008), actualment creiem que les dades obtingudes en aquest treball no ens permeten de continuar defensant aquesta hipòtesi. Efectivament, si les formes *ești* i *éste* tinguessin alguna influència en la sobregeneralització d'*estar* a la L2, aquesta sobregeneralització s'hauria de produir només en els casos de 2a i 3a persona del singular del present. A les nostres dades, però, hem recollit casos de sobregeneralització d'*estar* també en primeres persones (*Estoy vendedora* / *Estamos cinco o seis chicos*) i en pretèrit imperfecte (*Él estaba más mayor de como ella* / *Estaba bastante grande* / *Estaba de Perú*)⁶⁶. Així, tenint en compte aquestes dades, creiem que la hipòtesi més plausible pel que fa a la sobregeneralització d'*estar* a les atributives és la de la ultracorrecció.

⁶⁵ Ryan i Lafford (1992) també documenten en el seu estudi una etapa de sobregeneralització d'*estar*, concretament de “substitució dels errors per elisió de còpula per errors en què s'usa *estar* en lloc de *ser*”.

⁶⁶ Per a conèixer el context d'aquests exemples, es pot consultar el llistat complet d'errors a l'Annex 3 d'aquest treball.

Quant a l'ús de *ser* en lloc d'*estar*, aquest és l'error predominant en dos parlants, ROS8 (3) i ROS9 (2), ja que en cap cas no produeixen la confusió en sentit contrari, i també el trobem dues vegades a ROS5 i una vegada a ROS10. Alguns exemples són els següents:

- (49) a. *ROS5: xxx, vale, mira, es que te digo, **yo, soy loco por la música** <de mi> [/] de mi país que +/.
- b. *DAB: o quieres cambiar de trabajo o +...
*ROS8: no, me gusta qué hago, **soy muy contenta.**
- c. *ROS8: <som-0xxx> [/] **somo(s)** <muy> [/] **muy unidos.**
- d. *ROS9: sí pero ahora como **soy a la dieta** no tengo, no puedo comer pan, no puedo comer pasta [...]

Per a aquest error, podríem trobar dues explicacions que es complementen: d'una banda, podem considerar que es tracta d'una estratègia de simplificació general en què se sobregeneralitza en primer lloc el verb més neutre o menys marcat, i que també sol ser el que primer s'aprèn, *ser*⁶⁷, i, de l'altra, també el podem relacionar directament amb la L1 dels parlants, ja que en romanès totes les oracions atributives es construeixen amb el verb *a fi*, 'ser'. Aquestes dues explicacions es podrien complementar de la manera següent: la tendència general de les primeres etapes d'aprenentatge de generalitzar el verb menys marcat es veu reforçada en aquest cas pel funcionament de la pròpia L1 dels parlants i viceversa, com suggerien Andersen (1983) i VanPatten (1985)⁶⁸. Ara bé, tot i que aquesta sembla una explicació plausible per als parlants de nivell inferior ROS8 i ROS9, que només generalitzen el verb *ser* a les construccions atributives i que només han produït una atributiva (correcta) amb *estar* cadascun, l'altre parlant de nivell inferior, ROS5, ha sobregeneralitzat molt més *estar* (8 ocasions) que no pas *ser* (2 ocasions), i també ha sobregeneralitzat un altre verb, *tener*, en una ocasió i ha produït

⁶⁷ Etapa documentada per VanPatten (1985, 1987), Ryan i Lafford (1992) i Guntermann (1992) en els estadis inicials d'aprenentatge.

⁶⁸ No coincidim totalment amb aquests autors quan diuen que la transferència de la L1 es dona *només* si aquesta es veu reforçada pels processos naturals (o per l'input de la L2), però creiem que certament els processos naturals poden reforçar la influència de la L1.

nombroses atributives correctes amb *estar*, fet que podria indicar que ja hauria superat la primera etapa de simplificació.

Finalment, per acabar amb els errors de confusió a les atributives, trobem un error d'ús d'*haber* en lloc de *ser* (50a) i dos errors d'ús de *tener* en lloc de *ser* (50b,c):

- (50) a. *MAO: cómo la celebráis la Pascua?
*ROS4: <es:> [/] no es que aquí no, no se sale mucho, nosotros somos ortodoxos, y a nosotros **cuando hay <Pasca> [/] Pascuas** vamos a iglesia, vamos +...
- b. *ROS5: mira **tengo la una y media** y no he comido tan tan tan mucho como e:., sabes, xxx.
- c. *MAO: cómo era, cómo era el perro.
*ROS3: un boxer.
*MAO: sí, pero de qué color +...
*ROS3: ah, de qué +...
*ROS3: **tenía un color marrón con un poco de blanco**, estaba bastante grande y lo tuve <de cuando eraba pequeño hasta que> [/] lo tuve trece o catorce años.

Així, podem observar que els verbs *ser* i *estar* no són els únics verbs implicats a l'hora de construir oracions atributives i que també es poden produir errors amb els verbs *haber* i *tener*. En el cas de (50a), l'ús del verb *haber* es podria explicar com un cas d'ultracorrecció perquè *a fi* és el verb de les existencials en romanès. Els casos de (50b) i (50c) els podríem considerar casos límit, ja que no són errors totalment clars. En aquests casos observem que els parlants han usat unes construccions amb *tener* que en espanyol són, de fet, gramaticalment correctes, però el problema és que en el context en què apareixen aquí no acaben de funcionar des del punt de vista pragmàtic. Així, en espanyol és possible fer servir *tener* per dir l'hora i és habitual preguntar *¿Qué hora tienes?* i també són possibles les oracions del tipus *Tenía un color verdoso / negruzco*, etc. en què s'indica una tonalitat més que un color en concret. Ara bé, en aquests casos, els parlants han sobreestès aquestes expressions a d'altres contextos en què un parlant

natiu difícilment les faria servir, i en què preferiria l'ús del verb *ser* com a molt més natural⁶⁹.

Pel que fa als errors d'omissió, que són menys freqüents que els de confusió, en els 9 casos detectats s'ha produït una ommissió del verb *ser*. La major part d'aquestes omissions (7) les ha produït un sol parlant, ROS5. Quant a la resta d'informants, trobem només un cas de ROS4 i un de ROS8. Alguns exemples són els següents:

- (51) a. *MAO: y cuál es tu trabajo?
*ROS5: carnicero, mira, va a trabajar también con jamones,, sabes, y también con, no sé, **esto muy difícil**, cabezas de cerdo <con> [//] sacar toda la carne +...
- b. *MAO: sí, sí, está sonando en todos lados ahora.
*ROS5: sí, hombre, en Italia hace tiempo pero **ahora más nuevo en España** +/.
- c. *ROS8: castellan(o) porque: e: en catalán es un poco la pronuncia más difícil, pero como hay palabras iguale(s) entienden xxx, pero **el de hablar un poco difícil**.

Les omissions són habituals sobretot en els estadis més inicials d'aprenentatge d'una llengua, ja que en aquests estadis les estratègies de simplificació general són molt comunes, per tant és natural que el major nombre d'errors d'omissió el trobem en un dels parlants amb el nivell més baix de L2. Ara bé, dels altres dos parlants amb un nivell equivalent, ROS8 presenta només un cas d'omissió, mentre que ROS9 no n'ha produït cap i, com veiem, encara trobem un cas d'omissió en un dels parlants de nivell més avançat, ROS4.

⁶⁹ A l'hora de decidir si consideràvem errors o no aquests casos límit, hem tingut en compte l'opinió de diversos parlants nadius, que han coincidit a considerar aquestes frases amb *tener* com a "estranyes" i "poc naturals" i a preferir les frases amb *ser*.

6.3.2. Les construccions locatives

Les construccions locatives són les que han aparegut amb menys freqüència en el discurs dels informants: tan sols un 8,33% de les construccions analitzades són locatives. Són, però, les construccions que, juntament amb les existencials, presenten més errors, ja que el 35% de les construccions produïdes són incorrectes. Per tant, es tracta d'unes de les construccions que més triguen a adquirir els nostres informants.

Els errors que hem detectat a les construccions locatives són els següents:

Taula 5: Errors a les construccions locatives [14]

Errors de confusió [12]		Errors d'omissió [2]	
ser=estar	10	0=estar	2
haber=estar	1		
tener=estar	1		

En els errors de confusió, el verb que s'ha sobregeneralitzat més ha estat *ser*, ja que s'ha utilitzat en lloc d'*estar* en 10 ocasions, mentre que *haber* i *tener* s'han utilitzat en lloc d'*estar* en una ocasió cadascun.

Els casos de sobregeneralització de *ser*, com els de (52), són molt freqüents i els trobem en tots els parlants amb l'excepció de ROS3 i ROS10. Segurament aquesta sobregeneralització es deu a la influència de la L1, ja que les construccions locatives del romanès es construeixen sempre amb el verb *a fi*, 'ser'. Aquesta influència pot haver estat reforçada per la tendència inicial a generalitzar el verb més neutre. Tampoc no descartem que el català, que utilitza el verb *ser* en aquestes construccions, hagi pogut influir en la tria del verb:

- (52) a. *ROS4: cómo se llama un equipo, karate, **que es en: la liga veterana?**
- b. *ROS5: [...] ya hace un año de **cuando soy en esa fábrica de carne**, xxx con carne de cerdo:, <está> [//]estar bien.

- c. *ROS9: pues **todos son en su cámara**.
 *PAM:hm.
 *ROS9: eres noche # e: ahora la chica dormir e: xxx dormir con: su
 <perro> [= pero] [*] y el <rana> [= gana] [*] salir de: o: +...
- d. *ROS5: <si no llueve> [//] si está el tiempo muy bueno podemos salir y:
 mira **si son pa(ra) fuera, lejos**, todo venga aquí y se encuentra:, comida:,
 bebida: +...

Els altres dos errors de confusió detectats són els següents:

- (53) a. *ROS10: y el niño en la mañana cuando ve: que [la rana] **no hay ahí**.
 *ROS10: empieza a buscarla.
- b. *ROS9: eres noche # e: ahora la chica dormir e: xxx dormir con: su
 <perro> [= pero] [*] y el <rana> [= gana] [*] salir de: o: +...
 *PAM:cubo.
 ROS9: ah, cubo sí y: cuando se <despierta> [= spierta] [] la niña e: ha
 vede **que no tiene e: cubo**., no.

L'error de (53a) es pot explicar com una ultracorrecció a partir de l'ús existencial de *a fi*. El de (53b) l'hem considerat error perquè en aquests moments l'informant estava descrivint les làmines del conte *Frog, where are you?* de Mayer (1969) i, gràcies a aquestes làmines, sabem que el que ha desaparegut és la granota i no la galleda i que probablement el que vol dir és que la granota no és a la galleda. En aquest cas el més habitual seria dir *Ve que la rana no está (en el cubo)*. Una vegada més ens trobem amb un ús de *tener* –*Ve que no tiene la rana en el cubo*– que, tot i que en altres contextos es podria considerar un ús expressiu correcte, en aquest context concret no acaba de funcionar i considerem que un parlant natiu preferiria l'ús d'*estar*.

Els errors d'omissió, que són molt menys freqüents que els de confusió, han consistit en l'omissió del verb *estar* en dues ocasions per part d'un dels parlants amb un nivell de L2 més baix:

- (54) *ROS5: [...] fui media año camarero y **después en este fábrica**, pero antes de camarero **dos semanas en una fábrica de xxx** en xxx, sólo dos semanas, pasa muy rápido.

6.3.3. Les construccions existencials

Un 20,21% de construccions analitzades de la mostra són existencials, i d'aquestes el 35,05% han estat incorrectes. Aquestes construccions, així, se situen en el primer lloc de l'escala de dificultat, juntament amb les construccions locatives. Per tant, són les construccions que més triguen a adquirir els nostres informants.

Els errors detectats són els següents:

Taula 6: Errors a les construccions existencials [34]

Errors de confusió [32]		Errors d'omissió [2]	
ser=haber	15	0=haber	2
haber=estar	6		
ser=estar	5		
tener=haber	3		
estar=haber	2		
ser=existir	1		

En aquest cas, en els errors de confusió, el verb que se sobregeneralitza més és *ser*, que substitueix *haber* en 15 ocasions, *estar* en 5 ocasions i *existir* en una ocasió. Un altre dels errors més freqüents és l'ús d'*haber* en lloc d'*estar* en 6 casos. També trobem l'ús de *tener* en lloc d'*haber* en 3 casos i l'ús d'*estar* en lloc d'*haber* en 2 ocasions. Així, veiem que, malgrat que l'ús de *ser* en lloc d'*haber* és l'error més freqüent, a les existencials trobem una gran confusió entre les quatre formes verbals estudiades.

La sobregeneralització de *ser* en lloc d'*haber*, que trobem especialment en dos parlants (ROS9, en 5 ocasions i ROS10, en 7 ocasions) es pot explicar per influència de la L1 dels parlants, ja que en romanès les existencials es construeixen també amb el verb *a fi*,

i aquesta influència es pot veure reforçada per l'estratègia inicial de sobregeneralització del verb més neutre⁷⁰:

- (55) a. *PAM: y así has aprendido el español?
*ROS9: pero a mí no me parece que eres muy difícil.
*PAM: hm, hm.
*ROS9: **son muchas palabras a: idéntico como rumano.**
- b. *ROS9: y haces mucha tontería, **también eres un chico que su padre eres muy malo.**
- c. *ROS10: a mí me gusta xxx mucho la crema de pimienta.
*ROS10: en mi país no se hace.
*DAB: hm.
*ROS10: pues aquí se hace una crema, pero en mi país se hace sopa, sí, más xxx con no sé qué.
*ROS10: y es **otra que me gusta mucho** +...
*ROS10: ay, cómo se llama?
- d. *ROS10: pero cuando llegué a mi país digo +"/.
*ROS10: +" hostia y: es igual, es igual aquí o allá, no son tan, tan grandes los cambios, no sé qué, sí, aquí la economía es un poco más xxx pero es igual, **también son: chicos locos, jóvenes, con problemas**, ahí <tamb-0ién> [/] también a todo lado es igual.
ROS10: y: <vine> [= bini] [] de nuevo a vivir aquí.

Pel que fa a la sobregeneralització de *ser* en lloc d'*estar*, produïda per dos dels parlants de nivell més baix, hem detectat els errors següents:

- (56) a. *ROS8: **en la nuestro ciudad es el castel de Drácula.**

⁷⁰ En aquest cas cal tenir en compte que ROS10, una de les informants de nivell més avançat, ha sobregeneralitzat *ser* en 9 ocasions. Com vèiem a Guntermann (1992), però, és habitual que els errors més comuns a les etapes inicials (tant l'elisió, com la sobregeneralització de *ser*) se segueixin produint en etapes més avançades.

- b. *PAM:y vivís todos juntos?
 *ROS9: sí.
 *PAM:cerca de aquí?
 *ROS9: en: **a donde sabes eres Flotilandia.**
 *PAM:dónde?
 *ROS9: donde **eres Mercadona.**
 *PAM:hm.
 *ROS9: un poco detrás **eres Flotilandia.**
 *PAM:hm.
 *ROS9: y: donde **eres a: autobús.**

En aquest cas també podem observar la influència de la L1, ja que els informants usen el verb *ser*, que es correspondria amb l'*a fi* de les existencials del romanès, en comptes del verb *estar* que apareixeria en aquestes construccions existencials de l'espanyol. Com que es tracta de parlants del nivell inferior, no podem descartar que aquesta influència es vegi reforçada per l'estratègia de generalització del verb més neutre.

Cal destacar, també, que les frases de (56a) i (56b) són exemples dels límits poc clars que hi ha entre les construccions locatives i les existencials. Aquestes frases fàcilment serien locatives amb un canvi d'ordre (*El castillo de Drácula está en nuestra ciudad*) o si el parlant estigués demanant la localització d'un lloc (*¿Dónde está el Mercadona?*), però en aquests casos es tracta clarament d'oracions existencials, fet que podem comprovar fàcilment si traduïm aquestes oracions al català: *A la nostra ciutat hi ha el castell de Dràcula; on hi ha el Mercadona; una mica més enrera, hi ha el Flotilandia,* etc.

Per acabar amb els casos de sobregeneralització de *ser*, en una ocasió s'ha produït un error en l'ús del verb *ser* en lloc d'*existir*:

- (57) *DAB:un poco <cómo> [/] cómo explicarías el argumento de Love Story?
 *ROS10: es algo <que:> [/] que hace algo xxx cuerpo,, sabes, <porque ves allá>
 [//] sé que esto <no se> [//] no pasa y nadie lo tiene de verdad esto, porque **un amor como allá nunca lo es**, así, pero: nt pero te hace r(e)accionar [...]

Pel que fa a les confusions entre *haber* i *estar*, a (58a) i (58b) presentem alguns casos d'ús d'*haber* en lloc d'*estar* i, a (58c) i (58d), els dos casos d'ús d'*estar* en lloc d'*haber*:

- (58) a. *ROS10: sí., es la capital.
*DAB:y así e: has dicho que tenía mucha historia?
*ROS10: sí.
*DAB:hay algún edificio o algo que recuerde: e: algún hecho histórico?
*ROS10: sí, <hay la> [/] **hay la plaza <de:> [/] de la independencia, hay la plaza de universidad** donde pasó la última <que te dije antes> [?], hay muchos sitios.
*ROS10: hay: nt **hay el ateneo <de:> [/] de la ópera**, que: hace quinientos años de cuando está ahí.
- b. *DAB:y en: la escuela, por ejemplo, a parte del rumano, qué lenguas también se enseñan?
*ROS8: **hay el que se hace: una hora o dos horas de: english@eng**, francés, ahora: <española> [?] e: hay <quien> [= kine] [*] quiere: hablar en china o así.
- c. *MAO: alguna película que te haya gustado?
*ROS3: **estaba una película de mi país.**
- d. *ROS5: últimamente que **domingo está más trabajo [...]**

Aquestes confusions entre *haber* i *estar* segurament es deuen al fet que el parlant encara no domina la distribució d'aquests dos verbs en les oracions existencials de l'espanyol, marcada en general per l'anomenat "efecte de definitud", tot i que cal tenir en compte totes les puntualitzacions de Leonetti (1999) que hem presentat a l'apartat 4.3. A més, en el cas de (58a), també es podria donar el cas que el parlant hagués recuperat el verb *haber* de la pregunta de l'entrevistador. D'altra banda, tant a (58a) com a (58b), també pot ser que hi hagi influït l'exposició dels parlants al català, ja que el català usa el verb

haber-hi en aquests contextos, i al castellà de Catalunya, que sovint presenta una influència del català en aquest tipus d'oracions⁷¹.

Quant a l'ús del verb *tener* en comptes d'*haber*, com en els casos de (59), ens trobem una vegada més amb una sèrie d'expressions amb *tener* que no funcionen en el context en què s'han usat:

- (59) a. *PAM: ves partidos de fútbol?
*ROS9: sí.
*PAM: <pero> [/] pero el Barça no lo miras?
*ROS9: ayer me parece que **tenía** +/.
*PAM: antes de ayer.
*ROS9: sí, **tenía**: pero no tenía mucho tiempo a las xxx me dan muy poco.
- b. *DAB: pero,, cómo, a ver, un poco por lo que has visto, cómo dirías que se prepara una paella?
*ROS10: pues **tengo un rest(au)rante** donde: veo de vez en cuando +/.
*ROS10: cómo hacen <1:-0xxx> [/] no sé, ponen las: xxx, cómo se llama?
*DAB: sí, el arroz,, no.
*ROS10: sí, esto es arroz, lo mezclan, pone esto, lo deja un poco xxx no sé qué.

Pel que fa al cas de (59a), en aquestes frases l'ús de *tener* denota una implicació personal en els esdeveniments que seria més adient si la persona jugués el partit ella mateixa. No sembla un ús adequat quan s'està fent referència a un partit de futbol que van fer a la televisió el dia anterior. En aquest cas sembla molt més natural dir: *Ayer hubo partido*. El cas de (59b) és similar; es pot fer servir el verb *tener* quan prenem el punt de vista del que ocorre dins del nostre radi d'acció, com a *Tengo unos cuantos restaurantes fijos donde siempre voy a comer*, i evidentment quan es regenta un

⁷¹ Malgrat que sigui un error (des del punt de vista normatiu) que es pot trobar també en alguns parlants nadius, no creiem que estigui prou generalitzat com per no considerar-lo un error en la parla dels nostres informants.

restaurant, però en el context en què s'ha fet servir, explicant que hi ha un restaurant on ha vist que fan l'arròs d'una determinada manera, no ens sembla una expressió adient.

Finalment, els errors d'omissió són poc nombrosos, ja que només trobem dues omissions d'*haber*. Tots dos errors han estat produïts per parlants del grup amb un nivell més baix de L2, ROS5 i ROS9, i per tant es podria tractar d'una estratègia de simplificació:

- (60) a. *ROS5: también juega, **música muy buena a mí**, te diré una cosa, la música de mi país está muy buena., eh.
- b. *ROS9: **y: muchas albinas**⁷² <y:> [/] y <después> [= despes] [*] el mirando a <perro> [= pero] [*] que he contraído y: ir mirando la <perro> [=pero] [*].

6.3.4. Les construccions possessives

De la producció analitzada, un 18,54% de les oracions són possessives i la major part d'aquestes oracions (un 98,88%) són correctes. En realitat només hem trobat un error, de manera que aquestes construccions són les que presenten una menor dificultat per als nostres informants.

L'error detectat ha estat el següent:

Taula 7: Errors a les construccions possessives [1]

Errors d'omissió [1]

0=tener 1

Es tracta, doncs, d'un sol error d'omissió del verb *tener* (61):

⁷² En romanès, *albină* vol dir 'abella'.

- (61) *MAO: y ahora estás de vacaciones.
 *ROS4: n:o.
 *MAO: no?
 *MAO: todavía estás trabajando?
 *ROS4: **un día, un día de fiesta**, nada más.

Aquest nombre tan baix d'errors en aquestes construccions es deu segurament al fet que el romanès té un verb per a expressar la possessió, *a avea*, que és diferent del de les altres construccions. Aquest fet influeix positivament en la producció d'oracions possessives correctes, sobretot pel que fa als casos de possessió pròpiament dita.

Pel que fa a les possessives de “sensacions”, que en la L1 es construeixen amb *a fi*, en tota la mostra només hem trobat un cas d'aquest tipus de possessives i ha estat construït de manera correcta, amb el verb *tener* (62a). A (62b) podem observar les dues formes que podria presentar aquesta frase en romanès, la primera amb el verb *a fi* i la segona amb el verb *a face*:

- (62) a. *ROS5: el chico no es, ah, con las abejas mira, que ya ha salido muchas y: **el perro <ya> [/] ya tiene lástima** y: se ha quedado poco así +...
- b. Câinelui, i-e milă / i se face milă

6.3.5. Altres errors

En aquest apartat hem inclòs els usos erronis dels quatre verbs estudiats en construccions que, o bé no són atributives, locatives, existencials o possessives, o bé poden tenir més d'una interpretació. Els errors detectats són els següents:

Taula 8: Altres errors [12]

Errors de confusió [11]		Errors d'omissió [1]	
ser=hacer	4	0=ser/hacer	1
haber=hacer	2		
tener=hacer	2		
estar=hacer	1		
tener=hacer/trabajar	1		
ser+a+inf=estar+ger	1		

Com podem observar, gairebé tots els errors (9 dels 12 errors) estan relacionats amb el verb *hacer*, i concretament, com veurem, amb l'ús d'aquest verb en frases que expressen el temps transcorregut i l'estat climatològic. Tots aquests errors els han produït ROS8 (3) i ROS9 (6), parlants del nivell inferior. En aquestes oracions, *ser* ha aparegut en lloc d'*hacer* en 4 ocasions (63a), *haber* (63b) i *tener* (63c) han substituït *hacer* en dues ocasions cadascun i *estar* (63d) en una ocasió:

- (63) a. *ROS9: [...] **es un tiempo bueno para salir** y:.
- b. *DAB: qué diferencias hay?
ROS8: <porque> [/] porque <ejemplo> [= eksemplo] [] **en el (in)vierno hay frío mucho**, nieve grande.
- c. *PAM: cuánto hace que estudias catalán o sea que estás +...
ROS9: sí, <cuanto> [= kuato] [], no de mucho tiempo, <de una:> [//]
no **tengo unas: semanas**.
- d. *ROS8: cuando **está calor**, por <ejemplo> [= esemplo] [*] el domingo pasado, fui: nt hay un xxx la Susqueda.

L'error més freqüent, l'ús de *ser* en lloc d'*hacer*, es pot explicar a partir de l'estratègia inicial de simplificació d'ús del verb més neutre i de la L1 dels parlants ja que aquestes oracions que expressen el temps transcorregut i l'estat climatològic en espanyol es construeixen amb *hacer*, però en romanès es construeixen amb *a fi*. Així, no és

sorprenent que en aquest tipus de construccions també s'hagin produït confusions amb els verbs *haber*, *tener* i *estar*, ja que, com hem pogut comprovar anteriorment, en els errors detectats s'han produït confusions entre tots els verbs estudiats.

Pel que fa a la resta d'errors de confusió, en un cas ha aparegut el verb *tener* en comptes d'*hacer* o de *trabajar* i en l'altre, tot i que també hi podria haver altres interpretacions possibles, sembla que hi ha hagut un error en la construcció de la perífrasi “*estar* + gerundi”:

- (64) a. *PAM: qué horario haces de trabajo, trabajas mucho?
*ROS9: e: una semana, **tenías e: cincuenta.**
- b. *PAM: hm y: em:, tema de comida, coméis comida <rumanesa> [/]
rumana <o:> [/] o más catalana?
ROS9: e: ahora no: <depende> [= depende] [], cuando **soy a trabajar**
me hago un bocadillo o: comer frutas: porque ahora soy xxx poco de
dieta.

Finalment hi ha hagut un cas d'omissió d'un verb que podria ser *ser* o *hacer*:

- (65) *MAO: cómo es el clima en Rumanía?
*ROS4: es casi igual como aquí pero <en invierno> [/] **en invierno sí que más frío** y para nosotros <no hay si bien> [?].

Com que es tracta d'una frase amb dues interpretacions possibles, i que no podem incloure d'una manera clara en un dels grups anteriors, l'hem inclosa a l'apartat d'“Altres errors”.

6.4. CONCLUSIONS

A les atributives, els errors de confusió són sobretot entre *ser* i *estar*, però també ha aparegut un error amb *haber* i dos amb *tener*. La complexitat de la distribució dels usos de *ser* i *estar* a les atributives de la L2 provoca un gran nombre d'errors de confusió.

L'error "esperable", si tenim en compte el funcionament de la L1 i les estratègies de sobregeneralització del verb menys marcat, seria l'ús de *ser* per *estar*, i efectivament és un error freqüent. Sorprenentment, però, el cas contrari, l'ús d'*estar* en lloc de *ser*, és fins i tot més freqüent que l'error anterior i es podria explicar com un cas d'ultracorrecció. Alguns parlants han produït tots dos errors, com ROS5 i ROS10, i per tant les seves confusions han anat en totes dues direccions: es tracta d'un cas habitual quan la L2 presenta dues formes allà on la L1 només en presenta una i quan encara no es domina la distribució de les formes de la L2. En canvi, ROS8 i ROS9, parlants de nivell inferior, clarament han generalitzat *ser*, i per tant en aquests parlants sembla més clara la influència de la L1, que es pot veure reforçada per l'estratègia d'ús del verb menys marcat. Finalment, ROS3, segurament per ultracorrecció, ha generalitzat *estar*.

A les locatives, la confusió principal és l'ús de *ser* en lloc d'*estar*, produïda principalment pels parlants de nivell inferior, però també trobem un error amb *haber* i un amb *tener*. L'error més habitual, com hem vist, es pot explicar per una estratègia de simplificació i per la influència de la L1, ja que les locatives del romanès es construeixen amb *a fi*. En certa mesura, també hi pot haver influït el fet que les locatives del català es construeixin amb el verb *ser*.

A les existencials, la confusió més freqüent es troba en l'ús de *ser* en lloc d'*haber*, però també hi ha un nombre important de confusions entre *ser* i *estar*, *haber* i *estar*, i *tener* i *haber*. Mentre que l'ús de *ser* en lloc d'*haber* o d'*estar* respon a la influència de la L1, que usa *a fi* en aquestes construccions, i a les estratègies de simplificació, els nombrosos errors de confusió entre *haber* i *estar* s'expliquen per les característiques de la L2, que usa tots dos verbs a les construccions existencials, i pel fet que els aprenents encara no hagin adquirit la distribució d'aquests dos verbs en les existencials de l'espanyol.

A les possessives no hem trobat cap error de confusió i són unes construccions que, excepte per un cas d'omissió, no han presentat cap tipus de problema per als nostres informants.

Finalment, a les oracions amb *hacer*, les confusions també impliquen tots quatre verbs estudiats. La confusió més freqüent, la substitució d'*hacer* per *ser*, es pot explicar per

influència de la L1 i per una estratègia de simplificació, però les confusions amb la resta de verbs també són força nombroses.

Pel que fa a les omissions, la majoria d'errors d'omissió els ha produït el parlant ROS5 (10); la resta de parlants han comès poques omissions: ROS4 (3), ROS9 (1), ROS8 (1) i ROS10 i ROS3 no han produït cap error d'omissió.

VII. CONCLUSIONS GENERALS

L'objectiu principal d'aquest treball era, un cop descrites les construccions ALEP de l'espanyol i del romanès, el d'estudiar l'adquisició d'aquestes construccions en espanyol L2 per part de parlants que tenen el romanès com a L1. Més concretament, els nostres objectius se centraven a observar la influència de la L1 i la de les estratègies generals de simplificació (d'elisió del verb, en primer lloc, i de sobregeneralització del verb menys marcat, en segon lloc) en el procés d'adquisició de la L2 i a observar també si l'estreta relació entre les construccions ALEP es feia evident d'alguna forma en tot aquest procés.

En primer lloc, és evident que en el procés d'adquisició d'una segona llengua hi influeixen múltiples factors. Un dels factors, doncs, que ens hem proposat d'estudiar és el de la influència de la L1 i les dades presentades en aquest estudi ens permeten concloure que el funcionament de les estructures analitzades de la L1 dels parlants sí que influeix en l'adquisició de la L2.

Per començar, el sol fet que els errors de confusió siguin molt més nombrosos que els d'elisió en els parlants de la mostra s'explica perquè la L1 presenta sempre un verb en aquestes construccions, fet que permet als parlants superar més ràpidament les etapes inicials d'omissió de la còpula. Tot i que en aquest treball no hem pogut establir una comparació amb altres grups de L1s diferents, altres treballs com el de Gràcia, Crous i Garganta (2008) mostren que en parlants de llengües com el xinès o l'àrab marroquí, que no presenten còpules en algunes d'aquestes construccions o en determinats temps verbals, el nombre d'errors d'omissió és molt superior al nombre d'errors de confusió, just al contrari que en els parlants de romanès de la nostra mostra. Així doncs, sembla que el fet que la L1 presenti o no una còpula en aquestes construccions influeix en el tipus d'errors que es produeixen.

A més, com hem vist a l'apartat anterior, dins dels errors de confusió de les construccions locatives, existencials i de temps transcorregut o climatològic amb *hacer*, el fet que el verb *ser* sigui el que s'ha generalitzat en més ocasions també es pot explicar pel fet que la L1 construeixi totes aquestes oracions amb el verb *a fi*. En el cas de les atributives, el fet que *estar* s'hagi generalitzat en més ocasions (tot i que la

sobregeneralització de *ser* també és molt habitual) es pot explicar com un cas d'ultracorrecció .

D'altra banda, el fet que gairebé no s'hagin produït errors a les oracions possessives es pot relacionar amb el fet que la L1 presenta un verb diferent en aquestes construccions, *a avea*. Aquesta circumstància sembla que ha influït positivament fins i tot en la construcció correcta de les possessives de sensacions, que en la L1 es construeixen amb *a fi*, tot i que caldria dur a terme estudis més específics per a poder confirmar-ho, ja que a la nostra mostra només hem trobat un cas de possessiva de sensacions.

A part de la influència de la L1, cal destacar que les característiques de la L2 també poden influir en el procés d'adquisició. Per exemple, l'existència de dos verbs diferents (*ser* i *estar*) per a les oracions atributives provoca errors de confusió i el fet que les existencials es construeixin en alguns casos amb *haber* i en d'altres amb *estar*, també. Es tracta de casos de desdoblament, en què la L2 presenta dues formes verbals diferents allà on la L1 només en té una. Aquests casos sempre provoquen errors de confusió i es consideren els casos d'una major dificultat a l'hora d'aprendre una L2 a la *jerarquia de dificultat* de Stockwell, Bowen i Martin (1965). Finalment, el fet que els nostres informants estiguin exposats a dues L2, el català i l'espanyol, i el fet que aquestes dues llengües es comportin en part de manera diferent, també pot provocar alguns errors en el procés d'adquisició dels quatre verbs estudiats.

Pel que fa al paper de les estratègies generals de simplificació en el procés d'adquisició d'una L2, en aquest treball no hem pogut obtenir resultats conclouents. En el cas de l'estratègia d'elisió, tot i que un dels parlants de nivell més baix (A2) ha estat el que ha produït la majoria d'elisions incorrectes, els altres dos parlants del mateix nivell han produït només un cas d'elisió cadascun. D'altra banda, un dels parlants de nivell més alt (B1) també ha produït tres casos d'elisió, mentre que els altres dos parlants de nivell més alt no han produït cap omissió incorrecta. La nostra hipòtesi és que segurament els parlants de romanès, com que compten amb un verb en totes aquestes construccions en la seva L1, superen la primera etapa general d'elisió del verb amb rapidesa i que les elisions ja no són freqüents en els nivells A2 i B1 de la L2, tot i que encara se'n produeixen alguns casos. D'altra banda, per poder estudiar el procés amb més detall caldria realitzar un estudi de tipus longitudinal, en què es pogués estudiar l'evolució

dels aprenents des de les primeres etapes d'aprenentatge de la L2 i comparar-los amb grups d'aprenents de L1s diferents, per poder comprendre millor aquest fenomen i comprovar en quin moment s'aplica aquesta estratègia de simplificació i amb quina velocitat se supera aquesta etapa. Quant al parlant que ha produït el major nombre d'elisions, cal tenir en compte que en tot procés d'adquisició d'una L2 també hi influeixen una sèrie de factors personals, com l'aptitud lingüística, la personalitat, el grau de motivació, etc. que expliquen també algunes de les diferències que trobem entre aprenents (Serrat 2003).

Quant a la segona estratègia de simplificació que ens proposàvem d'estudiar, la sobregeneralització inicial del verb *ser* per *ser* el verb més neutre i menys marcat, els resultats tampoc no són clars. Només en un dels parlants de nivell inferior, ROS9, aquesta estratègia podria semblar clara: d'una banda, a les construccions errònies, ha generalitzat clarament *ser* per sobre dels altres verbs (en total, ha sobregeneralitzat *ser* en 22 ocasions i *tener* en 6 ocasions) i, de l'altra, la seva producció de construccions correctes també és reveladora, ja que només ha produït una atributiva correcta amb *estar*, i no ha produït cap locativa amb *estar* ni cap existencial amb *haber* o *estar*. Els altres dos parlants de nivell inferior, en canvi, no podem considerar que es trobin en aquesta etapa, ja que ROS8 ha sobregeneralitzat *ser* en 5 ocasions, *haber* en 4 i *estar* en un cas i ROS5 ha sobregeneralitzat *ser* en 6 ocasions però *estar* en 9 i *tener* en 1. D'altra banda, sorprenentment, hi ha un dels aprenents de nivell més avançat, ROS10, que també ha generalitzat *ser* per sobre dels altres verbs (en 9 ocasions, mentre que ha sobregeneralitzat *haber* en 4 casos i *estar* en 2), però en la seva producció correcta usa els altres verbs amb molta més normalitat que no pas ROS9. Com en el cas anterior, sembla que els parlants dels nivells estudiats ja han superat, en general⁷³, aquesta etapa de generalització de *ser* i creiem que en aquest cas també seria útil realitzar un estudi de tipus longitudinal i de comparació amb altres grups de L1s diferents per comprovar quan apareix aquesta estratègia i amb quina velocitat se supera.

Respecte a aquesta estratègia, val la pena subratllar que en el cas de parlants de llengües com el romanès, que compten amb un sol verb, *a fi*, que se sol traduir per *ser*, en aquestes construccions (excepte en les possessives estrictes), és impossible destriar fins

⁷³ En aquest cas amb l'excepció de ROS9 i, potser en part, de ROS10.

a quin punt els seus errors de sobregeneralització de *ser* responen a la influència de la L1 o a una estratègia de simplificació. Creiem que en aquest cas és millor parlar de convergència de dues tendències i abandonar la possibilitat de distingir-les.

A més a més d'aquestes estratègies de simplificació que ens havíem proposat d'estudiar, a partir de l'anàlisi de les nostres dades hem pogut observar també dues estratègies d'aprenentatge diferents. Es tracta de dues estratègies de sobregeneralització: la sobregeneralització d'*estar* i l'extensió dels usos de *tener*. En el cas d'*estar*, ens trobem davant d'un cas de sobregeneralització per ultracorrecció, ja que els aprenents detecten un funcionament diferent i característic de la L2, però encara no dominen la diferenciació entre *ser* i *estar* i usen *estar* en casos en què no pertoca. Pel que fa a *tener*, ens trobem davant d'una estratègia de tipus pragmàtic o expressiu: els aprenents detecten en la L2 una sèrie de construccions expressives amb *tener*, que perceben com a segures i que els permeten de no haver de triar entre els verbs *ser*, *estar* i *haber*⁷⁴, però no en controlen el valor expressiu i les acaben usant en contextos en què ja no són adients⁷⁵. Aquestes extensions inhàbils d'usos expressius correctes amb *tener*, les hem detectat sobretot en una parlant, ROS9, en 6 ocasions, però també en ROS3, ROS5 i ROS10 en 1 ocasió cadascun.

Finalment, creiem que les nostres dades demostren que la relació entre les quatre construccions ALEP en totes les llengües influeix en el procés d'adquisició, ja que els errors de confusió en totes les construccions (excepte en el cas de les possessives, que no presenten cap error de confusió) han implicat tots quatre verbs en tots els casos. També són un exemple d'aquestes connexions les estratègies d'extensió de *tener*, a les quals fèiem referència al paràgraf anterior.

⁷⁴ Cal tenir en compte que els parlants de romanès, com hem vist quan hem analitzat les possessives, adquireixen el verb *tener* amb molta més facilitat que la resta de verbs.

⁷⁵ Aquest ús d'estratègies d'ordre pragmàtic en aprenents d'una L2 es pot relacionar en certa mesura amb els resultats de Geeslin i Guijarro-Fuentes (2005, 2006), que van comprovar que en la tria de la còpula dels parlants no nadius en espanyol L2 hi tenien un pes important els factors pragmàtics.

VIII. BIBLIOGRAFIA

- ANDERSEN, R. (1983): "Transfer to Somewhere", a S. Gass i L. Selinker (eds.): *Language Transfer in Language Learning*. Rowley: Newbury House (p. 177-201).
- AVRAM, M. (1997): *Gramatica pentru toți*. Bucurest: Humanitas (2^a ed.).
- BENVENISTE, É. (1958): "Catégories de pensée et catégories de langue", *Les Études philosophiques*, 4. [També a É. Benveniste (1966): *Problèmes de Linguistique Générale I*. París: Gallimard (p. 63-74)].
- BENVENISTE, É. (1960): "Être et avoir dans leurs fonctions linguistiques", *Bulletin de la Société de Linguistique*, LV. [També a É. Benveniste (1966): *Problèmes de Linguistique Générale I*. París: Gallimard (p. 187-207)].
- BRATKIEVICH, A. (2006): *The existential/canonical alternation in Brazilian Portuguese. Results from a corpus study*, a: http://socrates.berkeley.edu/~mikkelse/bratkievich_thesis.pdf
- BRUCART, J. M. (2005): "Las construcciones atributivas de localización", a L. Santos Río, J. Borrego, J. F. García Santos, J. J. Gómez Asensio i E. Prieto (eds.): *Palabras, norma, discurso. En memoria de F. Lázaro Carreter*. Salamanca: Universidad de Salamanca (p. 185-204).
- BUCURENCIU, I. i A. MANDALUNIZ (2004): *Dicționar Român-Spaniol, Spaniol-Român; Diccionario Rumano-Español, Español-Rumano*. Madrid: Turpin Editores.
- BULL, W. E. (1943): "Related Functions of *Haber* and *Estar*", *The Modern Language Journal*, vol. 27, n. 2 (p. 119-123).
- CARLSON, G. N. (1977): "A Unified Analysis of the English Bare Plural", *LaPh*, n. 1 (p. 413-456).

- CHOMSKY, N. (1965): *Aspects of the Theory of Syntax*. Cambridge, Mass.: M.I.T. Press.
- CLARK, E. V. (1978): “Locational: Existential, Locative, and Possessive Constructions”, a J. Greenberg (ed.): *Universals of Human Language, vol. 4: Syntax*. Stanford: Stanford University Press (p. 85-126).
- CONSELL D'EUROPA (2002): *Marco común europeo para las lenguas: aprendizaje, enseñanza, evaluación*. Madrid: Anaya, Instituto Cervantes, Ministerio de Educación, Cultura y Deporte.
[También a: http://cvc.cervantes.es/obref/marco/cvc_mer.pdf]
- COOK, V. (1993): “Sequences in Second Language Acquisition”, a V. Cook: *Linguistics and Second Language Acquisition*. Hampshire/Londres: MacMillan (p. 25-50).
- COROMINAS, J. I J. PASCUAL (1980-1991): *Diccionario crítico etimológico castellano e hispánico*. Madrid: Gredos.
- CRAATS, I. VAN DE (2002): “Conservation in the Acquisition of Possessive Lexical Items”, *Linguistics in the Netherlands 2002* (p. 37-47).
- CRAATS, I. VAN DE; R. VAN HOUT i N. CORVER (2002): “The Acquisition of Possessive *have*-clauses by Turkish and Moroccan Learners of Dutch”, *Bilingualism: Language and Cognition*, 5 (p. 147-174).
- CREISSELS, D. (1991): *Description des langues négro-africaines et théorie syntaxique*. Grenoble: ELLUG, Université Stendhal.
- DANILIUC, L. i R. DANILIUC (2000): *Descriptive Romanian Grammar*. Munic: Lincom Europa.
- DIXON, R. M. E. (1979): “Ergativity”, *Language*, 55 (p. 59-138).

- ECKMAN, F. R. (1977): "Markedness and the Contrastive Analysis Hypothesis", *Language Learning*, vol. 27, n. 2 (p. 315-330).
- ECKMAN, F. R. (1985): "Some theoretical and pedagogical implications of the Markedness Differential Hypothesis", *Studies in Second Language Acquisition*, vol. 7, n. 3 (p. 289-307).
- FALK, J. (1979): "Visión de norma general vs. visión de norma individual. Ensayo de explicación de la oposición *ser / estar* en unión con adjetivos que denotan belleza y corpulencia", *StV* 51 (p. 275-293).
- FERNÁNDEZ, S. (1997): *Interlengua y análisis de errores en el aprendizaje del español como lengua extranjera*. Madrid: Edelsa.
- FERNÁNDEZ LEBORANS, M. J. (1999): "La predicación: Las oraciones copulativas", a I. Bosque i V. Demonte (dirs.), *Gramática descriptiva de la lengua española*, vol. 2. Madrid: Espasa (p. 2357-2460).
- FERNÁNDEZ, O. i S. TÁBOAS (1999): "Construcciones impersonales no reflejas", a I. Bosque i V. Demonte (dirs.), *Gramática descriptiva de la lengua española*, vol. 2. Madrid: Espasa (p. 1723-1778).
- FREEZE, R. (1992): "Existentials and Other Locatives", *Language*, vol. 68, n. 3 (p. 553-595).
- GEESLIN, K.L. i P. GUIJARRO-FUENTES (2005): "The Acquisition of Copula Choice in Instructed Spanish: the Role of Individual Characteristics", a D. Eddington (ed.): *Selected Proceedings of the 6th Conference on the Acquisition of Spanish and Portuguese as First and Second Language*. Somerville, Mass.: Cascadilla Proceedings Project (p. 66-77).
- GEESLIN, K.L. i P. GUIJARRO-FUENTES (2006): "Second Language Acquisition of Variable Structures in Spanish by Portuguese Speakers", *Language Learning*, 56 (p. 53-107).

- GONZÁLEZ-BARROS, J. D. (2004): *Esquemas de rumano*. Madrid: Centro de Lingüística Aplicada Atenea.
- GRÀCIA, L. (2008): “Diversidad tipológica y adquisición de segundas lenguas I: Flexión verbal y orden sintáctico”, *Revista Española de Lingüística* [en premsa].
- GRÀCIA, L., B. CROUS i L. GARGANTA (2008): “Diversidad tipológica y adquisición de segundas lenguas II: Las construcciones atributivas, locativas, existenciales y posesivas”, *Revista Española de Lingüística* [en premsa].
- GREENBERG, J. H. (1957): *Essays in Linguistics*. Chicago: Chicago University Press.
- GUNTERMANN, G. (1992): “An Analysis of Interlanguage Development over Time: Part II, ser and estar”, *Hispania*, vol. 75, n. 5 (p. 1294-1303).
- HANACHIUC POPTEAN, G. (2004): *Il Dizionario Romeno: Dizionario Romeno-Italiano, Italiano-Romeno*. Bolonya: Zanichelli.
- HENGEVELD, K. (1991): “Tipología, diacronía, sincronía”, *Foro Hispánico*, n. 2 (p. 81-94).
- KING, G. (1996): *Basic Welsh. A Grammar and Workbook*. Londres: Routledge.
- LARSEN-FREEMAN, D. i M. LONG (1994): *Introducción al estudio de la adquisición de segundas lenguas*. Madrid: Gredos.
- LAMUELA, X. i V. ANI (2005): *El romanès. Estudi comparatiu entre la gramàtica del català i la del romanès*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Benestar i Família.
- LEONETTI, M. (1999): “El artículo”, a I. Bosque i V. Demonte (dirs.), *Gramática descriptiva de la lengua española*, vol. 1. Madrid: Espasa (p. 787-890).
- LEVIȚCHI, L. (1965): *Dicționar român – englez*. Bucarest: Editura Științifică.

- LOMBARD, A. (1974): *La langue roumaine. Une présentation*. Paris: Klincksieck.
- LÜPKE, F. (2005): *A grammar of Jalonke argument structure*. Tesi doctoral, Radboud Universiteit Nijmegen [<https://eprints.soas.ac.uk/4853/>].
- LYONS, J. (1968): “Existential, locative and possessive constructions”, a J. Lyons: *Introduction to Theoretical Linguistics*. Londres: Cambridge University Press (p. 388-399) [Traducció en castellà de R. Cerdà (1971): *Introducción en la lingüística teórica*. Barcelona: Teide].
- MACWINNEY, B. (2000): *The Childes Project*. Hillsdale, NJ: Erlbaum [També a: <http://childes.psy.cmu.edu>].
- MAIENBORN, C. (2007): “Regina Pustet 2003. Copulas. Universals in the Categorization of the Lexicon”, *Studies in Language*, vol. 31, n. 1 (p. 232-244).
- MARÍN, R. (2004): *Entre ser y estar*. Madrid: Arco Libros.
- MAYER, M. (1969): *Frog, where are you?* Nova York: Dial Books for Young Readers.
- MESA ALONSO, M.; M. DOMÍNGUEZ HERRERA; E. PADRÓN SÁNCHEZ i N. MORALES AGUILERA (1993): “Ser y estar: Consideraciones sobre su uso en español”, *Islas*, n. 104 (p. 150-156).
- MORENO, J. C. (1991): “La predicación no verbal. Construcciones existenciales, locativas y posesivas. Construcciones resultativas”, a J. C. Moreno: *Curso universitario de lingüística general. Tomo I: Teoría de la gramática y sintaxis general*. Madrid: Síntesis (p. 557-584).
- PICALLO, M. C. i G. RIGAU (1999): “El posesivo y las relaciones posesivas”, a I. Bosque i V. Demonte (dirs.), *Gramática descriptiva de la lengua española*, vol. 1. Madrid: Espasa (p. 973-1023).

- PUSTET, R. (2003): *Copulas. Universals in the Categorization of the Lexicon*. Oxford: Oxford University Press.
- RAE (2001): *Diccionario de la lengua española (DRAE)*. Madrid: Espasa Calpe (22a edició).
- RAMOS, J. R. (2002): “La predicació no verbal obligatòria”, a J. Solà, M. R. Lloret, J. Mascaró i M. Pérez Saldanya (dirs.), *Gramàtica del Català Contemporani*, vol. 2. Barcelona: Empúries (p. 1951-2044).
- RIGAU, G. (1988): “Els predicats no verbals i l’efecte d’inespecificitat”, *Estudi General*, n. 8 (p. 51-64).
- RUDE, N. (1978): “A Continuum of Meaning in the Copula”, *Berkeley Linguistic Society*, 4 (p. 202-210).
- RUIZ, U. (2000): “La adquisición de la segunda lengua”, a U. Ruiz (ed.): *Introducción al estudio de la adquisición de segundas lenguas*. Madrid: Síntesis (p. 67-100).
- RYAN, J. i B. LAFFORD (1992): “Acquisition of Lexical Meaning in a Study Abroad Environment: Ser and Estar and the Granada Experience”, *Hispania*, Vol. 75, n. 3 (p. 714-722).
- SÁNCHEZ, R. (2003): *L'àrab. Estudi comparatiu entre la gramàtica del català i la de l'àrab*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Benestar i Família.
- SCHACHTER, J. (1974): “An Error in Error Analysis”, *Language Learning*, vol. 24, n.2 (p. 205-214).
- SERRAT, E. (2003): “L’adquisició de segones llengües”, a J. C. Moreno, E. Serrat, J. M. Serra i J. Farrés: *Llengua i immigració*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Benestar i Família (p. 55-77).

- SILVERSTEIN, M. (1976): "Hierarchy of features and ergativity", a R. M. W. Dixon (ed.): *Grammatical Categories in Australian Languages*. Canberra: Australian Institute of Aboriginal Studies (p. 112-171).
- STASSEN, L. (1997): *Intransitive Predication*. Oxford: Clarendon Press.
- STOCKWELL, R., J. BOWEN i J. MARTIN (1965): *The Grammatical Structures of English and Spanish*. Chicago: University of Chicago Press.
- TODOLÍ, J. (1998): *Els pronoms personals*. València: Universitat de València.
- UTLEY, J. H. (1954): "Haber and Estar", *Hispania*, 37 (p. 225).
- VALLDUVÍ, E. (2002): "L'oració com a unitat informativa", a J. Solà, M.R. Lloret, J. Mascaró i M. Pérez Saldanya: *Gramàtica del català contemporani*. Barcelona: Empúries (p. 1221-1279).
- VANPATTEN, B. (1985): "The Acquisition of ser and estar by Adult Learners of Spanish: A Preliminary Investigation of Transitional Stages of Competence", *Hispania*, Vol. 68, n. 2 (p. 399-406).
- VANPATTEN, B. (1987): "The acquisition of ser and estar: Accounting for developmental patterns", a B. VanPatten, T. Dvorkin i J. Lee (eds.): *Foreign language learning: A research perspective*. Nova York: Newbury House (p. 61-75).
- VILLALBA, X. (2004): *Diccionari Ballesta de gramàtica generativa*. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona.
- ZOBL, H. (1982): "A Direction for Contrastive Analysis: The Comparative Study of Developmental Sequences", *TESOL Quarterly*, vol. 16, n.2 (p. 169-183).

ÍNDIX DE LENGÜES

Albanès	(Indoeuropea)	p. 15
Alemaný	(Indoeuropea)	p. 11, 15, 41
Anglès	(Indoeuropea)	p. 2, 11, 12, 15, 17, 18, 20, 27, 29, 39, 40, 48, 49, 64
Àrab	(Afroasiàtica)	p. 18, 27, 30, 33-37, 41, 71, 101
Arameu	(Afroasiàtica)	p. 9
Català	(Indoeuropea)	p. 1, 2, 18, 19, 27, 30-32, 70, 74, 76, 88, 92, 93, 99
Chamorro	(Austronèsica)	p. 17
Dialonké	(Nigerocongolesa)	p. 22, 23, 27
Esquimal/Inuit	(Esquimoaleuta)	p. 15
Espanyol	(Indoeuropea)	p. 1-3, 16, 18, 19, 24, 25, 27, 32, 33, 37, 42-45, 47-72, 74, 84, 86, 93, 97, 116
Finès	(Uràlica)	p. 17, 18, 20, 21
Francès	(Indoeuropea)	p. 9-11, 15, 16, 18, 19, 27, 30, 41
Gaèlic	(Indoeuropea)	p. 13, 21
Gal·lès	(Indoeuropea)	p. 22, 25
Hindi	(Indoeuropea)	p. 13, 17, 18, 20, 21, 27
Holandès	(Indoeuropea)	p. 30, 33, 36, 64
Hongarès	(Uràlica)	p. 9, 21, 27
Ioruba	(Nigerocongolesa)	p. 15
Irlandès	(Indoeuropea)	p. 9, 15
Italià	(Indoeuropea)	p. 1, 3, 11, 18, 19, 27, 32
Japonès	(aïllada)	p. 15, 21, 27, 29
Kekchi	(Ameríndia)	p. 21
Kurd	(Indoeuropea)	p. 10
Llatí	(Indoeuropea)	p. 9-11
Nahuatl clàssic	(Ameríndia)	p. 48, 49
Palauà	(Austronèsica)	p. 21
Pokomchí	(Ameríndia)	p. 21
Portuguès	(Indoeuropea)	p. 1, 19, 27, 32, 41-44
Quitxé	(Ameríndia)	p. 21
Romanès	(Indoeuropea)	p. 1, 3, 27, 32, 73-79, 85, 86, 88, 90, 92, 95-97, 99, 101-104
Rus	(Indoeuropea)	p. 9, 12, 13, 17, 18, 20, 21, 27
Semític antic	(Afroasiàtica)	p. 9
Suahili	(Nigerocongolesa)	p. 13
Tagal	(Austronèsica)	p. 17, 18, 49
Tongalès	(Austronèsica)	p. 19, 21
Turc	(Altaica)	p. 10, 12, 13, 30, 33-35
Vietnamita	(Austroasiàtica)	p. 21
Xinès	(Sinotibetana)	p. 12, 15, 19, 27, 32, 37, 48, 49, 101
Yucatec	(Ameríndia)	p. 18, 21

ANNEXOS

ANNEX 1: MANUAL DE CODIFICACIÓ

1. NIVELLS DE CODIFICACIÓ

Totes les línies de codificació s'introdueixen amb l'expressió %con que identifica les línies que analitzen les construccions atributives (*ser* i *estar*), "possessives" (*tenir*), locatives (*ser* i *estar(-se)*) i existencials (*haver-hi*). A continuació, i després d'una tabulació, la línia s'obre amb el signe \$ seguit de la consonant Z, en majúscules. Després d'aquests dos elements, i també per separar cada nivell de codificació, posem dos punts (:).

%con **\$Z:____:____:____**

La codificació de les construccions atributives, possessives, existencials i locatives té tres nivells:

1) En el *primer nivell de codificació* especificarem el tipus de construcció o de verb que utilitza el parlant. Podem tenir les construccions següents:

A) ORACIONS ATRIBUTIVES (*ser / estar*): en les oracions atributives o copulatives s'atribueix una qualitat o una propietat al sintagma nominal que fa de subjecte. El verb està buit de significat i només aporta les especificacions de persona i nombre, temps, mode i aspecte gramaticals. La forma més habitual de l'atribut és la de sintagma adjectival (*en Ricard està malalt*), tot i que també poden ocupar aquesta posició un sintagma preposicional (*ets de Finlàndia?*), un sintagma adverbial (*és així*) o un sintagma nominal (*en Joan és metge*).

En aquest grup també inclourem les oracions que es construeixen amb el verb *ser* i un complement (preposicional, pronominal –possessiu–, etc.) que especifica el posseïdor del subjecte (cosa posseïda) (*la llibreta és d'en*

Ramon o la llibreta és seva). La forma, doncs, que poden presentar aquestes construccions és:

SN + SER + SN = *En Joan és metge*

SN + SER + SADJ = *En Raiül és alegre*

SN + SER + SP = *En Jordi és de València*

SN + SER + SADV = *És així*

SN + SER + C. POSSESSIU (SP, PRON) = *El cotxe és de l'Anna / és seu*

SN + ESTAR + SADJ = *La Isabel està malalta*

SN + ESTAR + SP = *La Maria està en coma, està de moda*

SN + ESTAR + SADV = *Està bé*

Per a la codificació, farem servir les sigles **AT1** per a les construccions amb el verb *ser* i un sintagma nominal, un sintagma adjectival, un sintagma preposicional o un sintagma adverbial. **AT2** per a les que porten el verb *ser* acompanyat d'un "complement possessiu", i **AT3** per a les que apareixen amb el verb *estar* i un sintagma adjectival, preposicional o adverbial.

Utilitzarem les sigles **SER** o **EST** per marcar aquelles oracions que han estat interrompudes (inacabades o sobreposades) en què, tot i que el parlant utilitza el verb *ser* o *estar*, no sabem si la construcció final hauria estat atributiva o locativa (*és +/. o en Joan està +...*).

B) ORACIONS POSSESSIVES (*tenir*): "són oracions que expressen la pertinença o les sensacions (i els estats) i que equivalen a construccions del català amb el verb *tenir*, com *tinc diners* o *tinc son*; presenten l'existència d'algun element i el posen en relació amb la persona (o l'entitat) que el posseeix, o la d'alguna sensació, que relacionen amb la persona que l'experimenta" (Lamuela, X. (2003): *El berber. Estudi comparatiu entre la gramàtica del català i la del berber o amazig*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Benestar i Família. Col·lecció "Llengua, immigració i ensenyament del català", 5. Pàg. 87). Per a la codificació de les oracions amb el verb *tenir* distingirem les oracions que expressen la possessió d'un element (animat o inanimat) físic o

material (*tinc diners, tinc un germà al Marroc*) d'aquelles que expressen la “possessió” d’una sensació, d’un element immaterial o “abstracte” (*tinc febre o tinc una idea*). A part, distingirem tres tipus de construccions:

- 1) SN + TENIR + SN = *La Teresa té tres cotxes / té set, gana i son*
- 2) SN + TENIR + SN + SP/SADV = *La Teresa té un germà al Marroc*
- 3) SN + TENIR + SN + SADJ = *La Teresa té la roba bruta*

En primer lloc, marcarem amb les sigles **PP** les oracions que corresponen a la descripció de 1), és a dir, les oracions que només expressen una “possessió”. Dins d’aquest grup, diferenciarem les que expressen la possessió d’un element físic (**PP1**, *tinc un fill*) de les que expressen la “possessió” d’una sensació o d’un element immaterial (**PP2**, *tinc tres anys*). En segon lloc, amb les sigles **PL** marcarem les construccions en què no només s’expressa una possessió sinó també una localització (*té una televisió al locutori*). Dins d’aquest grup, les sigles **PL1** identificaran les oracions del tipus *tinc un germà al Marroc*, amb una possessió “física”, i **PL2**, les del tipus *tinc fred als peus*, amb una “possessió” immaterial. Per últim, utilitzarem l’etiqueta **PD** per marcar les oracions amb el verb *tenir* que inclouen un complement predicatiu del complement directe (*té una cosa gravada*). Distingirem amb les sigles **PD1** les del tipus *té la roba bruta* i amb **PD2**, les del tipus *ja té la vida feta*.

A més, inclourem les sigles **TEN** per a les construccions en què el parlant utilitza el verb *tenir* però no podem saber quin tipus de construcció possessiva faria servir perquè l’oració està inacabada o sobreposada a una altra (*té una +...*).

C) ORACIONS EXISTENCIALS (*haver-hi*) (EXI): “en una frase existencial s’afirma l’existència del referent d’un sintagma nominal, normalment en algun lloc. Si diem *A Girona hi ha molts cotxes*, estem afirmant l’existència de molts cotxes a Girona” (Gràcia, Ll. (2003): *El xinès. Estudi comparatiu entre la gramàtica del català i la del xinès*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Benestar i Família. Col·lecció “Llengua, immigració i ensenyament del català”, 3. Pàg. 44). Normalment, l’estructura d’aquestes construccions és:

C. DE LLOC (SADV, SP) + HAVER-HI + SN⁷⁶ = *aquí hi ha molts llibres*

En aquest cas, utilitzarem les sigles **HAV** per a les construccions en què el parlant utilitza el verb *haver-hi* però no tenim prou informació com per determinar si l'utilitza de manera correcta o incorrecta (*hi havia +...*). També hem de tenir en compte, que, en funció del que diguin els parlants, considerarem que el SN que apareix darrere del verb és el subjecte (si el fan concordar amb el verb *hi han molts llibres*) o un objecte directe (si no hi concorda *hi ha molts llibres*).

D) ORACIONS LOCATIVES (*ser, estar-se*): oracions que indiquen la presència d'algun element en algun “lloc” (espacial o temporal). Aquestes oracions es construeixen:

SN + SER + C. DE LLOC (SADV, SP) = *El teu pare és aquí*

SN + SER + C. DE TEMPS (SP, SADV) = *Va ser durant la guerra*

SN + ESTAR-SE + C. DE LLOC (SADV, SP) = *L'Eulàlia s'està a Girona*

En aquest cas, utilitzarem les sigles **LO1** per a les oracions locatives “espacials” construïdes amb el verb *ser* (o *estar*, en castellà) i **LO2** per a les que es construeixen amb el verb *estar-se*. A més, utilitzarem les sigles **LOT** per marcar les oracions que expressen una localització en el temps, com *és durant la guerra civil*. Com hem vist a l'apartat de les oracions atributives, també marcarem amb les sigles **SER** i **EST** aquelles oracions en què el parlant utilitza els verbs *ser* o *estar* però no podem saber si l'oració final seria atributiva o locativa perquè la frase està inacabada o se sobreposa a una altra.

Hem trobat oracions en què s'expressa tant la localització del subjecte en un lloc, com l'estat en què es troba aquest subjecte: *el gos està sota de la roca espantat per les ovelles*. En aquests casos, hem analitzat per separat les dues

⁷⁶ Les existencials de l'espanyol també es poden construir amb el verb *estar*.

parts de l'oració: per una banda, hem marcat una oració locativa per a *el gos està sota de la roca*. Per altra banda, hem marcat una oració atributiva amb *estar* per a *espantat per les ovelles*. En aquest últim fragment hem marcat que hi ha una elisió del verb.

\$Z:LO1:NOM+PRE:el+gos+està+sota+de+la+roca

\$Z:ELI:ADJ:espantat+per+les+ovelles

A part, utilitzarem les sigles **ESE**, **EES**, **ETE** i **EHA** per etiquetar les oracions en què el parlant utilitza de manera incorrecta el verb *ser*, el verb *estar*, el verb *tenir* i el verb *haver*, respectivament.

L'etiqueta **ELI** s'utilitza per marcar aquells casos en què el parlant elideixi qualsevol dels verbs esmentats (*ser*, *estar(-se)*, *tenir*, *haver-hi*) de manera correcta. Utilitzarem aquesta etiqueta per tractar les construccions sense verb de manera separada perquè, com podem saber quin tipus de verb (i, per tant, quin tipus de construcció) utilitzaria el parlant? Per diferenciar les elisions correctes de les incorrectes, utilitzarem les sigles **ELE** en aquells casos en què els parlants elideixen un dels verb esmentats (*ser*, *estar(-se)*, *tenir*, *haver-hi*) de manera incorrecta. A la línia d'errors, especificarem el verb (o verbs, en el cas que hi hagi més d'una opció) que interpretem que el parlant hauria d'haver utilitzat.

Utilitzarem l'etiqueta **AMB** (ambigu) en aquells casos en què o bé no queda clar el significat de la construcció (*el lloc que eren ningú*) o bé quan l'oració es pot interpretar de diferents maneres; i l'etiqueta **DUB** per marcar les oracions en què hi ha un fragment que no s'ha entès (xxx) que pot correspondre a un dels verbs que analitzem (*ser*, *estar(-se)*, *tenir*, *haver-hi*).

Etiquetes utilitzades:

AT1: oració atributiva amb el verb *ser*. *En Joan és alt*

AT2: oració atributiva amb el verb *ser* + un complement possessiu. *Les taronges són d'en Manel*

AT3: oració atributiva amb el verb *estar*. *La Ruth està malalta*

SER: oració inacabada en què el parlant utilitza el verb *ser*. *És ...*

EST: oració inacabada en què el parlant utilitza el verb *estar*. *Éstà ...*

PP1: oració possessiva (d'element físic). *En Jordi té moltes monedes antigues*

PP2: oració possessiva (de sensacions, estats o elements immaterials). *En Dani té por*

PL1: oració possessiva-locativa (d'element físic). *Té el pare aquí*

PL2: oració possessiva-locativa (de sensacions, estats o elements immaterials). *Té fred als peus*

PD1: oració possessiva amb un complement predicatiu (d'element físic). *Té la roba bruta*

PD2: oració possessiva amb un complement predicatiu (de sensacions, estats o elements immaterials). *Ja té la vida feta.*

TEN: oració inacabada en què el parlant utilitza el verb *tenir*

EXI: oració existencial (*haver-hi*; també *estar* en castellà). *Al parc del Migdia hi ha molts bancs*

HAV: oració inacabada en què el parlant utilitza el verb *haver-hi*

LO1: oració locativa-espacial amb el verb *ser* (o *estar* en castellà). *Les maletes són al tercer prestatge*

LO2: oració locativa amb el verb *estar-se*. *La Laia s'està uns dies a casa meva*

LOT: oració locativa-temporal amb el verb *ser*. *Va ser durant la guerra civil*

ESE: oració en què s'utilitza el verb *ser* de manera incorrecta

EES: oració en què s'utilitza el verb *estar* de manera incorrecta

ETE: oració en què s'utilitza el verb *tenir* de manera incorrecta

EHA: oració en què s'utilitza el verb *haver* de manera incorrecta

ELI: oració en què el parlant ha elidit el verb de manera correcta

ELE: oració en què el parlant ha elidit el verb de manera incorrecta

AMB: oració ambigua

DUB: oració en què hi ha un fragment que no s'ha entès (xxx) que pot correspondre a un dels verbs que analitzem (*ser*, *estar(-se)*, *tenir*, *haver-hi*)

2) En el *segon nivell de codificació* especificarem els tipus de sintagmes que regeix el verb, tant els subjectes com els complements (i apareixeran un al darrere de l'altre, per ordre d'aparició, i units pel signe +). Si hi ha elements juxtaposats utilitzarem l'etiqueta *jux* (*té cases, cotxes* = \$Z:PP2:NOM+jux+NOM:té+cases+cotxes); si estan coordinats, *coo* (*té cases i cotxes* = \$Z:PP2:NOM+coo+NOM:té+cases+i+cotxes). Quan a la frase no hi aparegui cap element regit, posarem un guionet (-) en aquest nivell:

NOM = sintagma nominal. *En Roger és metge*

\$Z:AT1:NOM+NOM:en+roger+és+metge

NOE = oracions en què el parlant elideix, de manera incorrecta, un substantiu: *hay para abdominales*. No marcarem aquelles elisions nominals que són gramaticals (*son para abdominales*)

\$Z:EXI:NOE:hay+para+abdominales

ADJ = sintagma adjectival. *En Robert està content*

\$Z:AT3:NOM+ADJ:en+robert+està+content

ADV = sintagma adverbial. *La Maria s'està allà*

\$Z:LO2:NOM+ADV:la+maria+se+està+allà

PRE = sintagma preposicional. *En Met és de l'Esquirol*

\$Z:AT1:NOM+PRE:en+met+és+de+el+esquirol

CLI = clíctic. *L'Anna ho està* \$Z:AT3:NOM+CLI:la+anna+ho+està

COM = sintagma que inclou un adverbí comparatiu o superlatiu. *És com Olot – És el més famós*

\$Z:AT1:COM:és+com+Olot

PRO = etiqueta utilitzada per marcar els elements de la frase que són pronominals: els pronoms relatius (en aquest cas també indiquem, si hi és, l'antecedent, per poder tenir el referent), pronoms com *tot, molt*, numerals cardinals, etc. *Trenta-cinc* (per *trenta-cinc anys*)

\$Z:ELI:PRO:trenta+cinc

3) En el *tercer nivell de codificació* donarem les especificacions residuals (allò que diu el parlant). Cada element que apareix al discurs del parlant (encara que sigui una forma elidida com ara *s' o l'*) se separarà amb el signe +.

En Joan té molts diners PP1:SN+SN:en+joan+té+molts+diners

2. ERRORS

Els errors que marcarem en la nostra codificació estan relacionats amb l'ús dels verbs i dels clítics⁷⁷ (també ens interessen els errors que poden cometre els parlants amb les preposicions o els determinants, per exemple, però aquests ja es marcaran en les codificacions de l'ordre dels constituents i del sintagma nominal). Les línies de codificació dels errors s'introdueixen amb el signe \$ i la lletra E, en majúscula, seguida de dos punts: **\$E:**. Després dels dos punts, posem la lletra Z en majúscula per especificar que es tracta d'errors en les construccions atributives, possessives, existencials i locatives, i, a continuació, una d'aquestes quatre lletres que indiquen el tipus d'error que comet el parlant:

C: error de confusió (o substitució). Marca aquells casos en què el parlant utilitza, de manera incorrecta, un element per un altre. Per exemple: *En Gil és febre*. Després de la lletra que representa el tipus d'error, posem dos punts i especifiquem l'error concret que ha fet el parlant. Per distingir l'element que ha utilitzat incorrectament d'aquell que hauria d'haver utilitzat, separarem les dues formes amb el signe = i col·locarem en primer lloc el que diu el parlant, i en segon lloc, el que hauria de dir (en el cas dels verbs que estudiem *-ser, estar(-se), tenir i haver-hi-*, podem especificar els dos verbs que confon; en el cas d'altres elements que poden presentar més variació, és millor buscar una etiqueta general, com per exemple PRE per *preposició*, per facilitar la feina posterior).

En Gil és febre \$E:ZC:ser=tenir

O: error d'omissió (o elisió). Marca aquells casos en què el parlant ha omès un element de la frase (com per exemple el verb). Com en el cas anterior, després de la lletra O que especifica el tipus d'error, posem dos punts. En el segon nivell, ha d'aparèixer un zero 0 per marcar que s'ha elidit un element, el signe = i al costat l'element concret que s'ha omès.

En Joan baix \$E:ZO:0=ser

⁷⁷ Sobretot marcarem els errors relacionats amb els clítics *en* i *hi* que trobem en les construccions amb el verb *haver-hi*, com per exemple *en hi ha un tercer país europeu* o *ha pa*.

A: error d'addició. El parlant afegeix un element que no hauria d'aparèixer en la construcció. Com en els altres casos, després de la lletra A, posem dos punts, escrivim l'element que ha afegit de manera incorrecta, el signe = i un conjunt buit Ø per indicar que és un element que no hauria d'aparèixer.

La Raquel està la contenta \$E:ZA:la=0

S: error de sobrerregularització. Marca els casos en què el parlant ha regularitzat el paradigma i ha tractat les formes irregulars com si fossin regulars (quan es diu, per exemple, *morit* per *mort*). En el cas de les construccions atributives, possessives, existencials i locatives trobarem, segurament, molt pocs errors d'aquest tipus. La construcció d'aquesta línia de codificació seria igual que en els casos anteriors.

AMB: aquesta etiqueta serveix per marcar que l'oració és ambigua i que, tot i que es veu que és incorrecta, no se sap ben bé què volia dir el parlant .

En el cas que el parlant cometi dos errors en una mateixa tira fònica (línia de codificació), de moment ho marcarem com si fossin dos errors diferents (i amb dues entrades independents).

\$E:ZC:tenir=estar \$E:ZO:0=en

Quan hi ha dues opcions correctes (per corregir l'error del parlant), posarem una barra inclinada (/) i especificarem les dues opcions. Si n'hi ha més de dues, utilitzarem l'etiqueta AMB (ambigu).

\$E:ZC:tenir=ser/estar

ANNEX 2: EXEMPLE D'ENTREVISTA TRANSCRITA I CODIFICADA (ROS8)

@Begin

@Participants: DAB observer, ANF target_adult

@data de naixement: 00 XXX 1970

@país de procedència: Romania

@llengua materna: romanès

@escola: Casa de Cultura, Girona

@arribada a Catalunya: 00 DEC 2004

*DAB: cómo te llamas?

ANF: me <llamo> [= jjamo] [] NOM COGNOM.

*DAB: muy bien.

*DAB: y de qué país eres?

*ANF: de Rumanía.

%con: \$Z:ELI:PRE:de+rumanía

*DAB: y cuánto tiempo hace que vives en: Girona?

*ANF: dos años y cuatro meses.

*DAB: y viniste directamente a Girona?

*ANF: sí.

*DAB: muy bien.

*DAB: y: por qué viniste a Girona?

ANF: porque: mi marido ha <llegado> [= leGaDo] [] aquí con papeles de Rumanía para trabajar y: yo <he> [= am] [*] <llegado> [= leGaDo] [*] con él.

*DAB: muy bien.

*DAB: y <qué vi-0ves> [/] vives con tu marido o con más gente?

*ANF: con mi marido y con mi niño.

*DAB: muy bien.

*DAB: y: tu hijo vino contigo o vino ya con tu marido?

ANF: no, <ha> [= ha] [] venido año pasado.

*DAB: y cuántos años tiene?

ANF: <trece> [= trese] [] años.

%con: \$Z:ELI:NOM:trece+años

@Comment: l'entrevistada sesseja durant tota l'entrevista

*DAB: muy bien.

*DAB: y: por ejemplo él <qué> [/] o sea es niño, adolescente, cómo se ha adaptado a Girona?

ANF: muy bien, es e: m: nt <alumno> [= alumnes] [] en un e: instituto (d)e aquí, se <llama> [= jjama] [*] Santa Eugenia.

%con: \$Z:AT1:NOM:es+alumno

*DAB: hm.

*ANF: en un mes y medio: # e: ha hablado el catalán.

*DAB: hm.

*ANF: sabía un poco castellano antes.

*ANF: e: tiene <not-0as> [/] notas.

%con: \$Z:PP2:NOM:tiene+notas

*DAB: sí, buenas notas.

*ANF: sí.

*ANF: muy, muy bien.

ANF: notable, <excelente> [= eSelent] [].

*ANF: soy muy contenta de él.
 %con: \$Z:ESE:ADJ:soy+muy+contenta+de+él \$E:ZC:ser=estar
 *DAB: muy bien.
 *DAB: perfecto.
 *ANF: sí.
 *DAB: sí?
 *ANF: de verdad.
 *DAB: y < catalán > [/] cómo lo lleva el catalán?
 *ANF: sí le gusta mucho, porque: hay muchas palabras iguale(s) con: romanés.
 %con: \$Z:EXI:NOM:hay+muchas+palabras+iguales+con+romanès
 *DAB: y qué es más fácil para vosotros, aprender catalán o castellano?
 *ANF: castellan(o) porque: e: en catalán es un poco la pronuncia más
 difícil, pero como hay palabras iguale(s) entienden xxx, pero el de
 hablar un poco difícil.
 %con: \$Z:AT1:ADV+NOM+ADJ:es+un+poco+la+pronuncia+más+difícil
 \$Z:EXI:NOM:hay+palabras+iguales
 \$Z:ELE:ADJ:hablar+un+poco+difícil \$E:ZO:0=ser
 *DAB: y escribir debe costar un poco más por los acentos,, no, supongo?
 *ANF: sí, sí.
 *DAB: xxx +/.
 *ANF: la nosotros no hay xxx.
 %con: \$Z:HAV:AMB:la+nosotros+no+hay+xxx
 *DAB: vale.
 *DAB: y: por ejemplo también pues bueno <has> [/] has dicho que sabía tu
 hijo un poco castellano +/.
 *ANF: sí.
 *DAB: dónde aprendió el castellano?
 *ANF: fui e: el verano a:ñ:(o) dos mil e cinco en vacación aquí.
 *DAB: hm.
 *ANF: porque nosotros e ha venido en dos mil cuatro.
 *DAB: hm.
 *ANF: y lo l-0xxx han visto de: ocho meses o así y ha venido en vacación
 y con niños de la <calle> [= kajje] [*] de aquí.
 *DAB: sí?
 *ANF: sí.
 *DAB: y aprendió sólo <de> [/] de oír y hablar +/.
 *ANF: sí.
 *DAB: ,, no, supongo?
 *ANF: sí, sí.
 *DAB: vale.
 *DAB: muy bien.
 *DAB: y tú aquí trabajas o no?
 *ANF: sí.
 *DAB: de qué trabajas?
 *ANF: soy carnicera.
 %con: \$Z:AT1:NOM:soy+carnicera
 *DAB: muy bien.
 *DAB: y también con la gente qué hablas castellano o catalán?
 *ANF: pero <no> [/] no soy para despachar, no trabajo para despachar,
 trabajo.

%con: \$Z:ESE:PRE:soy+para+despachar \$E:ZC:ser=estar
 *DAB:hm.
 *ANF: para <todas> [?] cosas.
 *DAB:<vale> [>].
 *ANF:<xxx carne xxx> [<].
 *DAB:y en tu país también eras carnicera?
 *ANF:no.
 *DAB:de qué trabajabas?
 *ANF:fui <contabila> [?] no sé cómo se dice +/.
 %con: \$Z:AT1:NOM:fui+contabila
 *DAB:contable.
 *ANF:sí.
 *DAB:contable?
 *ANF:sí.
 *DAB:y <de> [/] de qué era la empresa?
 *ANF:e: primero trabajado seis años en una cooperativa agrícola
 como se dicen a nosotros +/.
 *DAB:sí, sí, sí, sí, igual, sí.
 *ANF:para xxx la nosotros tiene un nombre a parte xxx.
 %con: \$Z:PP2:NOM:tiene+un+nombre+a+parte
 *DAB:hm.
 ANF:y: <después> [= despjes] [] de la xxx he trabajado en una
 empresa de nt construcc-0ión.
 *DAB:hm.
 *ANF:de construcc-0ión.
 *DAB:sí, de construcción.
 *ANF:sí.
 *DAB:vale.
 *DAB:muy bien.
 *DAB:y: bueno ahora estás <en la> [/] en la empresa.
 *DAB:hace mucho que estás en esta empresa de +/.
 *ANF:<de cuand-0o ha> [/] de cuando han llegado aquí.
 *DAB:y qué?
 *DAB:bien?
 *DAB:o quieres canviar de trabajo o +...
 *ANF:no, me gusta qué hago, soy muy contenta.
 %con: \$Z:ESE:ADJ:soy+muy+contenta \$E:ZC:ser=estar
 *DAB:hm.
 *ANF:tengo xxx bueno.
 %con: \$Z:TEN:AMB:tengo+xxx
 *DAB:hm.
 *DAB:vale.
 *DAB:y: <con> [/] con tus compañeros de trabajo +/.
 *ANF:y también.
 *DAB:con tus vecinos y así +/.
 *ANF:también.
 *DAB:qué lengua hablas con ellos?
 *ANF:e yo pregunto en castellano, me: respuesta en castellano, pero
 <ellos> [= ejjos] [*] en catalán hablas.
 *DAB:sí?

*ANF: sí.

*DAB: y a veces te animas a hablar con ellos en catalán, de probar un poco o no?

*ANF: <sól-0o> [/] de entiendo, entiendo qué se habla, pero <no:> [/] yo no hablo catalán.

*DAB: y aquí, por ejemplo, cuando estás haciendo clases <con> [/] con la profesora +/.

*ANF: sí, como tengo cuatro horas.

%con: \$Z:PP2:NOM:tengo+cuatro+horas

*DAB: sí.

*ANF: sí hablo, hablo.

*DAB: hm.

*DAB: y: +/.

*ANF: yo quiero hablar, me gusta, pero.

*DAB: hm.

*DAB: y <cuando:> [/] cuando viniste a Girona o cuando tu marido vino a Girona, sabíais que se hablaba otra lengua que no era el castellano?

*ANF: sí, que tengo una cuñada que está aquí de seis años.

%con: \$Z:PP1:NOM:tengo+una+cuñada
\$Z:LO1:ADV:está+aquí

*DAB: hm.

*ANF: y ella me dice que se <habla dos lenguas> [?].

*DAB: y <te:> [/] te extrañó un poco que no fuera todo castellano, que hubiera una zona donde se hablaba otra lengua o te parece normal?

*ANF: no.

@Comment: l'entrevistador riu

*DAB: porque en Rumanía +/.

*ANF: <me d-0ice> [/] me dice +/.

*DAB: sí.

*ANF: que como es <la Cataluña> [?].

%con: \$Z:AT1:NOM:es+la+cataluña

*DAB: hm.

*ANF: es muy importante d(e) hablar catalán.

%con: \$Z:AT1:ADJ:es+muy+importante+de+hablar+catalán

*DAB: hm.

*ANF: pero se habla <ahí> [?] castellano.

*DAB: hm.

*ANF: y yo cuando han llegado supongo que: hablo que <(en)tiendo> [?] más rápido.

*DAB: hm.

*ANF: me se parece la castellan(o) porque he tenido un vocabular(io).

%con: \$Z:PP1:NOM:he+tenido+un+vocabulario

*DAB: sí.

*ANF: un diccionario.

*DAB: hm.

*ANF: y con esto: empezar a hablar el castellano.

*DAB: y crees que, por ejemplo, <la> [/] la lengua es muy importante para: integrarte en un país?

*ANF: sí, muy importante.

%con: \$Z:ELI:ADJ:muy+importante
 *DAB:y aquí pues e: +/.

*ANF: es un gran: handicap@eng para una +/.

%con: \$Z:AT1:NOM:es+un+gran+handicap
 *DAB:sí.

*ANF: persona que viene en un país si no <sabe> [?] hablar.
 *DAB:hm.

*ANF: porque hay tantos problemas para resolver y no puedes: hablar.
 %con: \$Z:EXI:NOM:hay+antos+problemas+para+resolver
 *DAB:hm.

*ANF: no te entiende, <no> [/] no xxx.
 *DAB:y aquí +/.

*ANF: y yo he pasado esto: nt esto cosas así.
 *DAB:y esto <te a-0xxx> [/] te anima un poco a aprender más rápido la lengua?
 *ANF: sí, claro, claro.
 *DAB:a la fuerza,, no.
 *ANF: sí.
 *DAB:porque si no.

@Comment: l'entrevistador riu
 *DAB:vale.
 *DAB:muy bien.
 *DAB:y en Rumanía, por ejemplo, <qué> [/] a parte del rumano, se hablan otras lenguas?
 *ANF: no # que hay la <minoritar-0ia> [/] minoritate +/.

%con: \$Z:EHA:NOM:hay+la+minoritate \$E:ZC:haber=estar
 *DAB:sí, la minoritaria cuál es?
 *ANF: hay de Hungría.
 %con: \$Z:EXI:PRE:hay+de+hungría
 *DAB:hm.
 *ANF: de Hungría.
 *DAB:sí.
 ANF: e: de Rusia, de: # nt <què@cat més@cat> [?] <Turquía> [= turtSa] []
 <Grecia> [= gretSa] [*].
 *DAB:hm.
 *ANF: pero son poco.
 %con: \$Z:AT1:ADJ:son+poco
 *ANF: grande es la Hungría, la: <Germania> [?].
 %con: \$Z:AT1:ADJ+NOM:grande+es+la+hungaria
 *DAB:vale.
 *DAB:y en: la escuela, por ejemplo, a parte del rumano, qué lenguas también se enseñan?
 ANF: hay el que se hace: una hora o dos horas de: english@eng, francés, ahora: <española> [?] e: hay <quien> [= kine] [] quiere: hablar en china o así.
 %con: \$Z:EHA:NOM:hay+el+que+se+hace+una+hora+o+dos+horas+de+english \$E:ZC:haber=estar \$Z:EXI:NOM:hay+quien+quiere+hablar+en+china
 *DAB:hm.
 *DAB:muy bien +/.

*ANF: pero estas son <en paí-0xxx> [/] en ciudade(s) grandes.
%con: \$Z:AT1:NOM+PRE:estas+son+en+ciudades+grandes
*DAB: muy bien.
*DAB: y tú de qué ciudad eres de Rumanía?
*ANF: yo soy de xxx.
%con: \$Z:AT1:PRE:soy+de+xxx
*DAB: y en qué parte es?
*ANF: es la norte de país.
%con: \$Z:LO1:NOM:es+la+norte+de+país
*DAB: hm.
*ANF: soy de Transilvania, de donde es Drácula.
%con: \$Z:AT1:PRE:soy+de+transilvania
\$Z:AT1:PRE+NOM:de+donde+es+drácula
*DAB: sí.
*DAB: <debe ser so-0xxx> [/] todo el mundo te debe decir lo mismo.
*ANF: en la nuestro ciudad es el castel de Drácula.
%con: \$Z:ESE:PRE+NOM:en+la+nuestro+ciudad+es+el+castel+de+drácula
\$E:ZC:ser=estar
*DAB: sí?
*ANF: sí.
*DAB: <y hay:> [/] no sé, <qué> [/] a parte [/] del castillo, hay
otras cosas referentes <a> [/] a Drácula o no?
*ANF: m: no.
*DAB: <y hay mucho> [/] supongo que debe llegar mucho turismo., no.
*ANF: sí, sí, es <un:> [/] un sitio <de> [/] para tourist-0xxx.
%con: \$Z:AT1:NOM:es+un+sitio+para+tourist
*ANF: hay mucho montaña, se puede con ski@eng en invierno., así hay muchas
cosas para +/.
%con: \$Z:EXI:NOM:hay+muchos+montaña
\$Z:EXI:NOM:hay+muchas+cosas
*DAB: y es un sitio grande, una ciudad grande?
*ANF: sí.
*DAB: vale.
*DAB: y: también un poco si +/.
*ANF: xxx nosotros ciudade(s) grandes son: donde hay muchas e:
universidades.
%con: \$Z:AT1:NOM+NOM:nosotros+ciudades+grandes+son
\$Z:EXI:NOM:hay+muchas+universidades
*DAB: hm.
*ANF: pero: en la nuestro ciudad hay pero no xxx.
%con: \$Z:EXI:PRE:en+la+nuestro+ciudad+hay
*DAB: vale.
*DAB: y un poco, bueno, tu ciudad me has dicho un poco como era, e:
Rumanía, en general, como país, si tuvieras que describirlo a
alguien, cómo dirías que es?
*DAB: <qué> [/] qué cosas tiene, un poco las cosas más bonitas para
visitar +...
*ANF: hay de todo, es un país muy rico en todo, pero <no> [/] no sé por qué
no se hace publicidad xxx este país, xxx publicidad malo.
%con: \$Z:EXI:PRE:hay+de+todo

\$Z:AT1:NOM:es+un+país+muy+rico+en+todo

*DAB:hm.

*ANF: pero <en> [/] a nuestro país hay de todo, hay mar, hay montaña, hay <no sé cómo se a-0xxx> [/] iglesias que son muy antiguo +/.

%con: \$Z:EXI:PRE+PRE:a+nuestro+país+hay+de+todo
 \$Z:EXI:NOM:hay+mar
 \$Z:EXI:NOM:hay+montaña
 \$Z:EXI:NOM:hay+iglesias+que+son+muy+antiguo
 \$Z:AT1:PRO+ADJ:que+son+muy+antiguo

*DAB:sí.

*ANF: para: visitar, hay ciudades antiguo +/.

%con: \$Z:EXI:NOM:hay+ciudades+antiguo

*DAB:hm.

*ANF: con: todo la historia, hay muchas cosas.

%con: \$Z:EXI:NOM:hay+muchas+cosas

*DAB:vale.

*DAB:y: un poco también tú si te tuvieras que quedar con un sitio, <qué> [/] qué recomendarías a alguien que fuera <de> [/] de viaje a Rumanía, qué: le recomendarías que visitara?

*ANF: en Rumanía?

*DAB:sí.

ANF: por <ejemplo> [= ejemplo] [] hay una <zona> [= zona] [*] es la ##
 m: nortest(e) de Rumanía es+/.
 %con: \$Z:EXI:NOM:hay+una+zona
 \$Z:ESE:NOM:es+la+norteste+de+rumanía
 \$Z:SER:-:es

*DAB:hm.

ANF: se <llama> [= jjama] [] xxx.

*DAB:hm.

ANF: es como aquí Cataluña o así es xxx de Rumanía, se <llama> [= jjama] [] xxx.

%con: \$Z:AT1:COM:es+como+aquí+cataluña
 \$Z:SER:-:es+xxx

*DAB:hm.

ANF: hay muchas e: m iglesias, pero no s:on iglesias, son <monasterio> [= m@n@sti] [].

%con: \$Z:EXI:NOM:hay+muchas+iglesias
 \$Z:AT1:ADV+NOM:no+son+iglesias
 \$Z:AT1:NOM:son+monasterio

*DAB:vale, monasterios.

*ANF: ah, eso.

ANF: que son muy antiguo, <que> [?] son: de la ##,, cómo se <llama> [= jjama] [], ay que no m(e) acuerdo ahora.

%con: \$Z:AT1:PRO+ADJ:que+son+muy+antiguo
 \$Z:SER:-:son+de+la

*DAB:qué quieres decir?

*DAB:la época o el siglo?

*ANF: sí, <de> [/] de xxx cuando fui # xxx.

*DAB:los visigodos?

*ANF: ay, no, p(e)ro más este año mil ochenta.

*DAB: hm.

*ANF: cerca de mil noventa.

*DAB: vale.

*DAB: y a parte de Rumanía, ahora Cataluña, has visitado otros sitios de Europa o del mundo?

*ANF: fui e: en Galia.

*DAB: sí?

*ANF: sí.

*DAB: es: +/.

*ANF: xxx.

*DAB: está cerca o lejos <de:> [/] de Rumanía?

*ANF: no, es vecina de xxx país.

%con: \$Z:AT1:NOM:es+vecina+de+xxx+país

*DAB: hm, vale.

*DAB: y decías que también habías estado en otro sitio,, creo, bueno, que te xxx +/.

*ANF: en Rusia fui una vez.

*DAB: vale.

*DAB: muy bien.

*ANF: pero cerca de Rumanía, no: lejos en Rusia.

*DAB: y <el> [/] el clima es muy distinto?

*ANF: sí.

*DAB: en Rumanía que aquí en España?

*ANF: sí.

*DAB: sí?

*DAB: qué diferencias hay?

ANF: <porque> [/] porque <ejemplo> [= eksempel] [] en el (in)vierno hay frío mucho, nieve grande.

%con:\$Z:EHA:PRE+NOM+jux+NOM:en+el+invierno+hay+frío+mucho+nieve+grand
e \$E:ZC:haber=hacer

*DAB: sí?

*ANF: frío <que del> [?] nt xxx menos ve(i)nticinco, tre(i)nta grados.

*DAB: bastante.

*ANF: menos, sí.

*DAB: aquí ahora frío no debéis tener.

*ANF: sí.

*DAB: aquí frío no.

*ANF: pero es malo en verano para nosotros.

%con: \$Z:AT1:ADJ+PRE:es+malo+en+verano+para+nosotros

*DAB: sí, claro.

*ANF: que la nosotros es m: más bien en verano.

%con: \$Z:AT1:NOM+ADV+PRE:la+nosotros+es+más+bien+en+verano

*DAB: sí, es un poco <más> [/] más suave aquí +/.

*ANF: sí aquí.

*DAB: de calor hace bastante.

*ANF: sí.

*DAB: vale.

*DAB: y: un poco <algún> [//] hablando un poco de comida, hay algún plato típico de Rumanía?

*ANF: hay muchos.

%con: \$Z:EXI:ADJ:hay+muchos
 *DAB: alguno por ejemplo?
 *ANF: sarmale.
 *DAB: sí.
 *ANF: mamaliga.
 *DAB: sí.
 *DAB: pues, por ejemplo, bueno, dime un poco primero uno y luego otro, por ejemplo.
 *ANF: e: por ejemplo sarmale se hace con: hojas de la col.
 *DAB: sí.
 *ANF: de la col blanca.
 *DAB: hm.
 *ANF: y hay un xxx a parte que se hace.
 %con: \$Z:EXI:NOM:hay+un+xxx
 *DAB: hm.
 *ANF: y se pone dentro un arroz con carne.
 *DAB: hm.
 *ANF: y se hace así como una nt un <bolsillo> [?] pequeño.
 *DAB: sí.
 *ANF: que tiene dentro esto arroz con carne.
 %con: \$Z:PL1:ADV+NOM:tiene+dentro+esto+arroz+con+carne
 *DAB: hm.
 *ANF: y la mamaliga es: como aquí <un:> [/] una tarta.
 %con: \$Z:AT1:NOM+COM:la+mamaliga+es+como+aquí+una+tarta
 *DAB: sí.
 *ANF: que se hace de (u)na harina de maíz.
 *DAB: vale.
 *DAB: pero esto +/.
 *ANF: esto antes ha comido e: ## como xxx.
 *DAB: hm.
 *ANF: harina de trigo para hacer pan, s(e) ha hecho esto pan de harina de trigo.
 *DAB: vale.
 *DAB: y qué se toma de +/.
 *ANF: xxx.
 *DAB: de postre o se toma como un plato normal?
 *ANF: no, se coma como un plato normal.
 *ANF: se come con: carne, se come con: e: leche, con: queso.
 *DAB: o sea que +/.
 *ANF: con: +/.
 *DAB: llena bastante,, no.
 *ANF: sí.
 *DAB: vale.
 *DAB: y la comida de aquí te gusta?
 *ANF: sí, mucho.
 *DAB: y, no sé, hay alguna comida de aquí que +/.
 *ANF: todo ensalada me gusta mucho.
 *DAB: sí?
 *ANF: la nosotros no se hace tanto xxx ensalada.
 *DAB: no?

*ANF: no.

*ANF: porque como es la clima diferente, la nosotros se come comida <fuerte> [?].

%con: \$Z:AT1:NOM+ADJ:es+la+clima+diferente

*DAB: sí.

*ANF: aquí más suave que hay calor, hay xxx.

%con: \$Z:EHA:NOM:hay+calor \$E:ZC:haber=hacer

*DAB: sí.

*DAB: bueno, lo que sí claro con el calor cuesta un poco más.

*ANF: sí.

*DAB: <que> [/] que baje la comida.

*DAB: y a veces aquí también haces sarmale o +/-.

*ANF: sí, sí, claro.

*DAB: o alguna otra comida?

*ANF: como no hay tanto tiempo como a Rumanía para preparar, pero en cada día hacen comida rumanesa que se hace: en <a nuestra> [/] casa de Rumanía.

%con: \$Z:EXI:NOM+COM+PRE:no+hay+tanto+tiempo+como+a+rumanía+para+preparar

*DAB: hm.

*ANF: pero cuando hay una fiesta grande sí, siempre, hacen comida que se hace <de> [/] de fiesta en Rumanía.

%con: \$Z:EXI:NOM:hay+una+fiesta+grande

*DAB: vale.

*DAB: y a ahora que dices de fiesta, <hay> [//] qué fiestas son las más grandes?

*ANF: Pascua.

*DAB: hm.

*ANF: e: Navidad y fin de año.

%con: \$ELI:NOM+coo+NOM:navidad+y+fin+de+año

*DAB: sí?

*ANF: sí.

*DAB: vale.

*DAB: y, por ejemplo, alguna de estas fechas e:, no sé, os reunís <con:> [//] tenéis vecinos rumanos +/-.

*ANF: sí.

*DAB: <o:, o> [/] o cómo lo hacéis?

ANF: por <ejemplo> [= ejemplo] [] de: fin de año.

*DAB: hm.

*ANF: de Navidad toda la familia <se> [//] está reunida, viene amigos, te vas la tu en su casa.

%con: \$Z:AT3:NOM+ADJ:toda+la+familia+está+reunida

*DAB: hm.

*ANF: así.

*DAB: vale.

*DAB: muy bien.

*ANF: <som-0xxx> [//] como(s) <muy> [/] muy unidos.

%con: \$Z:ESE:ADJ:somos+muy+unidos \$E:ZC:ser=estar

*DAB: hm, no, perfecto.

*ANF: nosotros tenemos(s) amigos en cada ciudad, en cada m: pueblo, xxx,

en cada sitio.

%con: \$Z:PL1:PRO+NOM+PRE+jux+PRE:nosotros+tienemos+amigos+en+cada+ciudad+en+cada+pueblo

*DAB: muy bien.

*DAB: y: e: cuando no estás trabajando o así, qué aficiones tienes?

*ANF: afi-0xxx?

*DAB: aficiones, sí, qué te gusta hacer?

*DAB: no sé, ir al cine, hacer algún deporte, visitar sitios con tu familia, no sé que es lo que te gusta más +/.

*ANF: sí.

*ANF: en cada domingo nosotros salimos <más> [?] fuera de nuestra casa.

*DAB: hm.

*ANF: con niño, donde <quiere él> [?].

ANF: si está (l)uvia <fuera> [= fjerra] [], la cine.

*DAB: hm.

ANF: cuando está calor, por <ejemplo> [= esemplo] [] el domingo pasado, fui: nt hay un xxx la Susqueda.

%con: \$Z:EES:NOM:está+calor \$E:ZC:estar=hacer
\$Z:EXI:NOM:hay+un+xxx

*DAB: al pantà@cat de Susqueda.

*ANF: y fui allí.

*DAB: sí?

*ANF: sí.

*DAB: y qué?

*DAB: qué te pareció?

*ANF: ha <gustado> [?] mucho.

*DAB: sí?

*ANF: sí.

*DAB: así también vas visitando un poco <la:> [//] las comarcas aquí <de> [/] de Girona o de Cataluña en general?

*ANF: no, sólo sitios cerca de Girona.

*DAB: vale.

*DAB: y a parte +/.

*ANF: las playas, muchas playas, sí, para ver cómo xxx.

*DAB: te gusta la playa?

*ANF: sí.

*DAB: y no sé, por ejemplo, cuáles has visitado de playas?

*ANF: Playa de Aro:, (e)l Estartit, Palamós, e: Pals, s'Agaró.

*DAB: hm.

*ANF: muchas más.

*DAB: vale.

*DAB: y alguna de estas playas te ha gustado más que las otras?

*ANF: Playa de Aro.

*DAB: sí?

*DAB: por qué?

*ANF: que hay: esto xxx o,, cómo se llama.

%con: \$Z:EXI:PRO:hay+esto

*DAB: cómo?

*ANF: que viene del agua.

*DAB: las olas?
 *ANF: oh, sí, grande.
 %con: \$Z:ELI:ADJ:grande
 *DAB: sí?
 @Comment: l'entrevistador riu
 *DAB: también depende un poco del día,, no, supongo?
 *DAB: habrá días que hace más viento o +...
 *ANF: sí, sí.
 *DAB: pero bien,, no.
 *DAB: o sea, en Playa de Aro las olas bien.
 @Comment: l'entrevistador riu
 *DAB: vale.
 *DAB: muy bien.
 *DAB: y, por ejemplo, tema: cine, que has dicho que a veces vais, qué tipo de películas te gustan?
 *ANF: a mí xxx donde quiere mi niño me voy con él.
 *DAB: sí?
 *ANF: sí.
 *DAB: él elige?
 *ANF: sí, sí, si no me gusta qué quiere él e: se va él solo +/.
 *DAB: sí.
 *ANF: con: su primo.
 *DAB: sí.
 *ANF: y yo vengo otra vez en casa, me voy a <pescar> [?].
 *DAB: pero si tuvieras que elegir normalmente qué películas te gustan?
 *DAB: no sé, <de qué> [/] de qué estilo?
 ANF: me gusta una <película> [= pelikwala] [] buena.
 *DAB: sí.
 *ANF: sí.
 *ANF: me gusta xxx me gusta ir una drama +/.
 *DAB: hm.
 *ANF: me gusta ir una: nt de amor o cómo se dice.
 *DAB: todo,, no, mientras sea buena da igual el tema.
 *ANF: sí.
 *DAB: y, por ejemplo, si tuvieras que elegir una película que hayas visto últimamente o hace más tiempo, que te haya gustado, <qué> [//] cuál elegirías?
 *ANF: e: m: ## fui una histórica.
 %con: \$Z:AT1:NOM:fui+una+histórica
 *DAB: hm.
 *ANF: pero no me acuerdo cómo se llama.
 *DAB: dime el argumento, de qué trataba?
 *ANF: e: ## nt, <fui mira> [?] ## xxx.
 *DAB: sí?
 *ANF: es el título de la película?
 *ANF: sí, no lo sé cómo se llama, no me acuerdo.
 *DAB: vale.
 *DAB: un poco el argumento, la historia?
 *ANF: el rey de España me se parece que fui con su niños y: ha tenido una niña que: nt ha tenido relación con su hermanos y con su padres.

%con: \$Z:PP1:NOM:ha+tenido+una+niña+que+ha+tenido+relación+con+sus+hermanos+y+con+sus+padres
 \$Z:PP2:PRO+NOM+PRE+coo+PRE:que+ha+tenido+relación+con+sus+hermanos+y+con+sus+padres

*DAB: sí.

*ANF: y como fui en final <que ha perdido> [?] todos la imperio, <la:> [/]
 la fuerza.

*DAB: sí.

*ANF: de su que ha <venido> [?] él.

*DAB: hm.

*ANF: pero no me acuerdo cómo e: m:.

*DAB: al final cómo acaba.

*ANF: m:.

*DAB: cómo acaba al final la película?

*ANF: ha perdido él todo +...

*DAB: acaba con que lo pierde todo?

*ANF: sí, sí.

*DAB: vale.

*DAB: y:, así, películas históricas te gustan normalmente?

*ANF: sí, pero no todas.

*DAB: depende,, no.

*ANF: xxx pequeñas, sí.

*DAB: vale.

*DAB: ahora te pasaré la historia que te he comentado, la miras y luego me comentas un poco de qué trata.

@Comment: es para la gravació mentre l'entrevistat mira la història de la granota

*DAB: sí, de qué trata la historia?

*ANF: un niño solo.

%con: \$Z:ELI:NOM:un+niño+solo

*DAB: sí.

*ANF: con su pe(r)ro.

*DAB: hm.

*ANF: es supongo amigo de verdad.

%con: \$Z:AT1:NOM:es+supongo+amigo+de+verdad

*DAB: sí.

*ANF: que la ayuda.

*DAB: hm.

*ANF: en todo sitio.

*DAB: sí.

*DAB: y <qué> [/] qué les pasa, o sea, aparece otro animal.

*ANF: no se cómo se llama.

*DAB: <una> [/] una: +/-.

*ANF: una rana?

*DAB: sí, una rana.

*ANF: una rana.

*DAB: qué le pasa a la rana?

*ANF: sale.

*DAB: sí.

*ANF: y: ## llega xxx supongo.

*DAB: sí.
 *DAB: pero: +/.
 *ANF: xxx.
 *DAB: pero mientras tanto qué le pasa?
 *DAB: o sea, <la> [/] la rana sale <de> [/] de aquí +/.
 *ANF: el perro +/.
 *DAB: de la botella.
 *ANF: te lo digo todo?
 *DAB: sí, bueno, cuenta un poco, sí, comentando un poco las viñetas.
 *ANF: el perro # quiere xxx.
 *DAB: sí, <es una> [//] sí, <el bote donde están> [>].
 *ANF: <xxx su cabeza> [<].
 *DAB: sí.
 *ANF: el niño lo ayuda para: salir.
 *DAB: hm.
 *ANF: después busca algo, no sé, comida supongo.
 *DAB: o la rana.
 *ANF: o la rana.
 *DAB: <que> [/] que pobre se ha perdido.
 *ANF: sí, que se ha perdido.
 *ANF: y: nt # e: m tiene mala suerte.
 %con: \$Z:PP2:NOM:tiene+mala+suerte
 *DAB: sí.
 *ANF: te fuiste ahí en una xxx o no sé cómo se +...
 *DAB: es un árbol.
 *ANF: en un árbol.
 *DAB: el tronco del árbol.
 *ANF: esto se llama cómo.
 *DAB: no sé, es un agujero del tronco del árbol.
 *ANF: sí.
 *DAB: que tiene algún +/.
 *ANF: sí, a nosotros se llama una nt.
 *DAB: no sé +/.
 *ANF: una xxx o así.
 *DAB: vale.
 *DAB: yo el nombre concreto del agujero este del árbol <no sé> [/] no sé
 cual és.
 *DAB: pero bueno sí, es la parte esta.
 *ANF: busca rana supongo.
 *DAB: sí.
 *ANF: tiene mala suerte que: sale a fuera una: pájaro que se llama.
 %con: \$Z:PP2:NOM:tiene+mala+suerte
 *DAB: sí, un búho.
 *ANF: un búho.
 *DAB: un búho.
 *ANF: xxx nosotros.
 *DAB: vale.
 *DAB: puede se-0r.
 *ANF: xxx.
 *DAB: vale.

*DAB: búho en castellano y mussol@cat en catalán.
 *ANF: está <bu(s)ca-0ndo> [/] buscando # la rana xxx.
 *ANF: otro: xxx con xxx.
 *DAB: sí, un ciervo.
 *ANF: un c(i)ervo.
 *ANF: esto le hace malo que le: hace un xxx o cómo se dice.
 *DAB: sí, <lo> [/] lo tira.
 *ANF: lo tira.
 *DAB: bueno, al suelo.
 *DAB: luego se ve donde lo tira.
 *ANF: y él y su pe(r)ro # y <en final no> [?].
 *ANF: xxx está siempre: buscan(do) la rana.
 *ANF: en final (l)lega <en> [/] en una agua.
 *DAB: sí.
 *ANF: y cuando sale a fuera con su pe(r)ro # ve: su rana y está al lado de su pareja.
 %con: \$Z:LO1:PRE:está+al+lado+de+su+pareja
 *DAB: sí.
 *ANF: y son su(s) niños.
 %con: \$Z:AT1:NOM:son+sus+niños
 *DAB: vale.
 *DAB: muy bien.
 *DAB: y luego ya para acabar, sólo <una> [/] una pregunta, cuánto tiempo hace que estudias aquí <en> [/] en la <esc-0uela> [//] bueno, en el Consorci@cat?
 *DAB: que aprendes catalán cuánto tiempo hace?
 *ANF: yo?
 *DAB: sí, cuánto tiempo hace que estás estudiando catalán?
 *ANF: en esto curso?
 *DAB: sí.
 *ANF: son de dos semanas.
 %con: \$Z:AT1:PRE:son+de+dos+semanas
 *DAB: vale.
 *DAB: cuántas semanas?
 *DAB: dos semanas hace que has empezado el curso?
 *ANF: sí, y se hace veinte y cinco horas.
 *DAB: vale.
 *DAB: y: antes habías estudiado otros cursos de catalán?
 *ANF: no.
 *DAB: y qué tal de momento bien?
 *ANF: ninguno, sí.
 *DAB: fácil de momento?
 *ANF: sí.
 *DAB: sí?
 *ANF: sí, me gusta.
 *DAB: vale.
 *DAB: muy bien.
 *DAB: pues: muchas gracias y dejamos aquí la entrevista,, vale.
 *ANF: de nada.
 @End

ANNEX 3: LLISTAT COMPLET D'ERRORS

ERRORS ATRIBUTIVES

estar=ser (14)

ROS3	*MAO: de qué trabajas? *GAB: estoy: vendedora en Charcutería, en Champion.	estar=ser	C ⁷⁸
ROS3	*GAB: m:, mi madre está húngaro y también en mi casa de Rumanía se habla en húngaro.	estar=ser	C
ROS3	*GAB: esto depende de cada sitios, que hay que sólo le pinta en rojo <o sólo> [//] o también <dónde> [//] de dónde está ella , de Moldavia, hay donde se pintan los huevos, se pintan con flores, con iglesias +...	estar=ser	C
ROS3	*GAB: m:, <está> [//] se trata de un matrimonio que él estaba más mayor de como ella y ella vive con un joven y este joven con quien vive ella ha aparecido muerto y se dice <que el mujer> [//] que el hombre de esta mujer ha matado el amante <de> [/] de la mujer.	estar=ser	C
ROS3	*MAO: cómo era, cómo era el perro. *GAB: un boxer. *MAO: sí, pero de qué color +... *GAB: ah, de qué +... *GAB: tenía un color marrón con un poco de blanco, estaba bastante grande y lo tuve <de cuando eraba pequeño hasta que> [//] lo tuve trece o catorce años.	estar=ser	C
ROS5	*DOD: sí, sí, mecánico y cuando vengan las coche tú pagas, hay que arreglarlo, que lo pones no sé, color y ayudar +... *MAO: ah, la plancha. *DOD: sí, sí <xxx> [>]. *MAO: <y pintura> [<] +... *DOD: m:, no sé <me> [//] ahora me parece muy fácil, cuando te miran detrás está muy fácil pero antes, hostia muy difícil,, eh.	estar=ser	C
ROS5	*DOD: a la discoteca llegaré hasta la cinco o las seis de la mañana, es un sábado de las cuatro a la últimamente que <va la> [//] sábado está muy	estar=ser	C

⁷⁸ C = error de confusió

	lleno va a las dos o tres de la noche, también a la disco, que mira cuando estás joven +...		
ROS5	*DOD: <la chica donde> [//] la jefa <de> [/] del bar donde fui yo camarero estaba de Perú , también hablaba castellano.	estar=ser	C
ROS5	*DOD: también juega, música muy buena a mí, te diré una cosa, la música de mi país está muy buena , eh.	estar=ser	C
ROS5	*DOD: qué está muy buena , mira, se llama dragostea din tei@rum, xxx son tres chicos y casi fui a teveuno a +... *MAO: sí, sí, está sonando en todos lados ahora.	estar=ser	C
ROS5	*MAO: dónde caen? *DOD: en agua pero es que la agua <no> [/] no está muy grande .	estar=ser	C
ROS5	*DOD: sí, no sabía que es rumana. *MAO: hm. *DOD: <me gustaría> [/] me gustaría mucho hablar así. *MAO: bueno, ya es otra +... *DOD: con el que xxx mi hermano, tres años tiene pero está muy difícil para <apr-0ender> [//] para empezar , entiende todo casi en catalán.	estar=ser	C
ROS5	*MAO: <a taller> [//] a un taller? *DOD: sí, te vas aquí y vas aprendiendo, te metas aquí y con el tiempo te quedas aquí aprendiendo y trabajar como uno quiere. *DOD: está pagando aquí y me gustaría mucho, estamos <cinco o seis chi-0> [//] seis chicos , todos juntos, vamos aquí cada mañana, cada mañana hasta las doce, y quien se quiere ganar un poco de pasta más, quiere aprender, que no lo sé, que el jefe dice +"/.	estar=ser	C
ROS10	*DAB: un final un poco triste,, no, de la película? *MIT: sí:, es un poco triste pero: está buena la película .	estar=ser	C

ser=estar (8)

ROS5	*DOD: xxx, vale, mira, es que te digo, yo, soy loco por la música <de mi> [/] de mi país que +/.	ser=estar	C
ROS5	*DOD: si te va a invitar a comer sarmale a su casa o: dígame que <se> [//] te va a traer sarmale, xxx, son muy muy muy +... *MAO: y qué es? *MAO: es que me +/. *DOD: carne con arroz y son metido así en al xxx que lo haces <en> [//] de una planta <desde> [//] una lechuga.	ser=estar	C
ROS8	*DAB: sí, buenas notas. *ANF: sí. *ANF: muy, muy bien. *ANF: notable, <excelente> [= eSelent] [*]. *ANF: soy muy contenta de él.	ser=estar	C
ROS8	*DAB: o quieres cambiar de trabajo o +... *ANF: no, me gusta qué hago, soy muy contenta.	ser=estar	C
ROS8	*ANF: de Navidad toda la familia <se> [//] está reunida, viene amigos, te vas la tu en su casa. *DAB: hm. *ANF: así. *DAB: vale. *DAB: muy bien. *ANF: <som-0xxx> [//] somo (s) <muy> [/] muy unidos.	ser=estar	C
ROS9	*PAM: no, no comes pan con tomate? *CAA: sí pero ahora como soy a la dieta no tengo, no puedo comer pan, no puedo comer pasta, no puedo comer <pla-0táno> [//] <plátano> [=plátan] [*], no puedo comer e: patatas y: <arroz> [= arros] [*].	ser=estar	C
ROS9	*PAM: y al final. *CAA: él es muy feliz que le contraído su rana.	ser=estar	C
ROS10	*DAB: y aquí, por ejemplo, en las clases, qué hacéis? *DAB: habláis, hacéis ejercicios? *MIT: sí, hablamos, hacemos ejercicios <de> [//] con audio, escrito, hacemos muchas cosas, y: ya es un poco mejor , porque antes <sólo:> [/] sólo entendía pero no	ser=estar	C

	hablaba casi nada.		
--	--------------------	--	--

haber=ser (1)

ROS4	*MAO: cómo la celebráis la Pascua? *COC: <es:> [//] no es que aquí no, no se sale mucho, nosotros somos ortodoxos, y a nosotros cuando hay <Pascua> [//] Pascuas vamos a iglesia, vamos +...	haber=ser	C
------	---	-----------	---

tener=ser (2)

ROS5	*DOD: mira tengo la una y media y no he comido tan tan tan mucho como e:,, sabes, xxx.	tener=ser	C
ROS3	*MAO: cómo era, cómo era el perro. *GAB: un boxer. *MAO: sí, pero de qué color +... *GAB: ah, de qué +... *GAB: tenía un color marrón con un poco de blanco , estaba bastante grande y lo tuve <de cuando eraba pequeño hasta que> [//] lo tuve trece o catorce años.	tener=ser	C

0=ser (9)

ROS4	*MAO: y ahora no la ves tampoco, la televisión? *COC: muy raro .	0=ser	O ⁷⁹
ROS5	*DOD: y: <me encontrá> [//] primera vez me encontrá camarero, fui media año camarero y después en este fábrica, pero antes de camarero dos semanas en una fábrica de xxx en xxx, sólo dos semanas, pasa muy rápido.	0=ser	O
ROS5	*MAO: y cuál es tu trabajo? *DOD: carnicero, mira, va a trabajar también con jamones,, sabes, y también con, no sé, esto muy difícil , cabezas de cerdo <con> [//] sacar toda la carne +...	0=ser	O
ROS5	*MAO: y: los fines de semana también trabajas,, no.	0=ser	O

⁷⁹ O = error d'omissió

	<p>*DOD: antes sí. *MAO: ,, ah sí. *MAO: sábado y domingo también. *DOD: <sí hubo> [//] sí viernes, inclusive xxx. *MAO: viernes, sábado y domingo? *DOD: sí hombre, e:, muy difícil.</p>		
ROS5	<p>*MAO: pero qué comes, comida de aquí o comida de Rumanía? *DOD: de aquí, que estamos viviendo aquí xxx, mira, cuando llegué aquí no me gustaba,, sabes. *DOD: <he probado muchas> [//] viví con mi hermano y la madre de Elena. *DOD: mi cuñada hace muchas comidas de: su país. *MAO: hm. *DOD: y casi como Rumanía,, sabes, pero ahora vivo solo y, mira, cosas de xxx, pasta.</p>	0=ser	O
ROS5	<p>*MAO: sí, sí, está sonando en todos lados ahora. *DOD: sí, hombre, en Italia hace tiempo pero ahora más nuevo en España +/.</p>	0=ser	O
ROS5	<p>MAO: su rana, está siempre buscando la rana,, no, el niño. *DOD: sí, sí. *MAO: y del árbol? *DOD: hostia, aquí <muy> [/] muy malo para el niño:, ya se quedó en el suelo +...</p>	0=ser	O
ROS5	<p>*MAO: o sea que hiciste mecánica allí en Rumanía? *DOD: sí, sí, mecánico y cuando vengan las coche tú pagas, hay que arreglarlo, que lo pones no sé, color y ayudar +... *MAO: ah, la plancha. *DOD: sí, sí <xxx> [>]. *MAO: <y pintura> [<] +... *DOD: m:, no sé <me> [//] ahora me parece muy fácil, cuando te miran detrás está muy fácil pero antes, hostia muy difícil,, eh.</p>	0=ser	O
ROS8	<p>*DAB: y qué es más fácil para vosotros, aprender catalán o castellano? *ANF: castellan(o) porque: e: en catalán es un poco la pronuncia más difícil, pero como hay palabras iguale(s) entienden xxx, pero el de hablar un poco difícil.</p>	0=ser	O

ERRORS LOCATIVES

ser=estar (10)

ROS4	*COC: cómo se llama un equipo, karate, que es en: la liga veterana?	ser=estar	C
ROS5	*DOD: <si no llueve> [//] si está el tiempo muy bueno podemos salir y: mira si son pa(ra) fuera, lejos , todo venga aquí y se encuentra:, comida:, bebida: +...	ser=estar	C
ROS5	*DOD: media año camarero y: el mes pasado ya hace un año de cuando soy en esa fábrica de carne , xxx con carne de cerdo:, <está> [//] estar bien.	ser=estar	C
ROS5	*DOD: el chico no es, ah, con las abejas mira, que ya ha salido muchas y: el perro <ya> [/] ya tiene lástima y: se ha quedado poco así +...	ser=estar	C
ROS8	*DAB: de qué trabajas? *ANF: soy carnicera. *DAB: muy bien. *DAB: y también con la gente qué hablas castellano o catalán? *ANF: pero <no> [/] no soy para despachar , no trabajo para despachar, trabajo.	ser=estar	C
ROS9	*PAM: de acuerdo <y> [//] y aquí en Cataluña hace, cuánto has dicho? *CAA: soy de <setembre> [= septembr@] [*].	ser=estar	C
ROS9	*CAA: eres una niña: pequeña: y mirando con: a: +... *PAM: perro. *CAA: <perro> [= pero] [*], sí que tiene un: a: +... *PAM: rana. *CAA: una rana? *CAA: rana. *PAM: hm. *CAA: pues todos son en su cámara . *PAM: hm. *CAA: eres noche # e: ahora la chica dormir e: xxx dormir con: su <perro> [= pero] [*] y el <rana> [= gana] [*] salir de: o: +...	ser=estar	C
ROS9	*CAA: que no la ha visto rana que eres <en a:> [//] en a: cubo .	ser=estar	C
ROS9	*CAA: y <después> [= despes] [*]	ser=estar	C

	mirando a la o: xxx. *PAM: ventana. *CAA: ventana, ah, mirando a la ventana donde eres o: <con> [/] con su <cam> [//] compañero de o:.		
ROS9	*CAA: ventana, ah, mirando a la ventana donde eres o: <con> [/] con su <cam> [//] compañero de o:. *PAM: perro. *CAA: con su <perro> [= pero] [*], sí. *CAA: dónde él es a: la: a:, <aka> [?] gana?	ser=estar	C

haber=estar (1)

ROS10	*MIT: pues el niño encuentro un:, , cómo se llama esto. *DAB: una rana. *MIT: una rana. *MIT: sí. *MIT: y: <la mete:> [//] la quiere y lo lleva en su casa. *DAB: sí. *MIT: xxx te digo que la quiere. *DAB: sí. *DAB: bueno, la quiere, no sé. *MIT: sí:, la quiere, la lleva en su casa y el niño cree que es su amigo y no sé qué. *MIT: pero la esta se resulta que tenía una familia. *MIT: <y:> [/] y se va a buscar su familia, su marido, sus niños, no sé qué. *MIT: y el niño en la mañana cuando ve: que no hay ahí . *MIT: empieza a buscarla.	haber=estar	C
-------	--	-------------	---

tener=estar (1)

ROS9	*CAA: eres noche # e: ahora la chica dormir e: xxx dormir con: su <perro> [= pero] [*] y el <rana> [= gana] [*] salir de: o: +... *PAM: bote. *CAA: bote. *PAM: cubo. *CAA: ah, cubo sí y: cuando se <despierta> [= spierta] [*] la niña e: ha vede que no tiene e: cubo,, no.	tener=estar	C
------	---	-------------	---

0=estar (2)

ROS5	*DOD: y: <me encontrará> [//] primera vez me encontrará camarero, fui media año camarero y después en esta fábrica , pero antes de camarero dos semanas en una fábrica de xxx en xxx, sólo dos semanas, pasa muy rápido.	0=estar [2]	O
------	--	-------------	---

ERRORS EXISTENCIALES

ser=haber (15)

ROS5	*DOD: <que va xxx> [//] El Padrino también pero otro que me gustaba más mucho, también <con este> [//] con Robert de Niro, como digo <Los agentes buenos> [//] Los chicos buenos, así se llama. *DOD: que va tres chicos que: hacen todo <xxx> [//] que son la cabeza de la <mafia> [= bafia] [*] y hostia <que> [/] que vas a morir. *MAO: y qué ocurre <en esa> [/] en esa película? *DOD: es una agente de policía y sabe todas sus trampas y lo quiere meter a cárcel y poco a poco <lo> [//] casi, empieza con los pies y se va arriba, arriba y por la fin de película lo meten a <la> [/] la: cárcel.	ser=haber	C
ROS9	*PAM: conoces a mucha gente aquí? *CAA: sí, <lo> [//] a mí no me gusta mucho aquí porque: eres <diferencia> [= diferencia] [*] aquí como en Rumania pero aquí <eres> [/] eres un poco: de la dinero e: una <diferencia> [= diferencia] [*].	ser=haber	C
ROS9	*CAA: sí, <lo> [//] a mí no me gusta mucho aquí porque: eres <diferencia> [= diferencia] [*] aquí como en Rumania pero aquí <eres> [/] eres un poco: de la dinero e: una <diferencia> [= diferencia] [*]. *CAA: <que> [//] como Rumania es un poco dinero pero <ahí> [//] aquí son muchos y eres una diferencia.	ser=haber [3]	C
ROS9	*PAM: y así has aprendido el español? *CAA: pero a mí no me parece que eres muy difícil. *PAM: hm, hm.	ser=haber	C

	*CAA: son muchas palabras a: idéntico como rumano.		
ROS9	*PAM: y de qué iba, te acuerdas cómo iba más o menos? *CAA: y: a: eres una chica cual tenía un: novio y: padre no quieres que su <hija> [= iha] [*] que está con esto +/. *CAA: entre <son> [= sont] [*] [/] <son> [= sont] [*] mucha distancia de <ellos> [= ejjos] [*].	ser=haber	C
ROS9	*CAA: eres una chica: con pelo <rojo> [= roxo] [*] y: eres muy xxx loca. *PAM: hm. *CAA: y haces mucha tontería, también eres un chico que su padre eres muy malo.	ser=haber	C
ROS10	*MIT: hay: nt hay el ateneo <de:> [/] de la ópera, que: hace quinientos años de cuando está ahí.. @Comment: entrevistada i entrevistador riuen *MIT: sabes? *MIT: y son muchos cosas de estos que: nt que marcan: en el ciudad y <allá fue:> [//] esto fue la xxx de: todo el tiempo.	ser=haber	C
ROS10	*DAB: y hay alguna otra lengua a parte del rumano que se enseñe? *MIT: no, no, sólo rumano y si quieres estudia:r puede(s) estudiar francés o: inglés o xxx e: alemán, son muchas cosas si quieres.	ser=haber	C
ROS10	*MIT: y <en:> [/] lal día de Navidad toda la gente van a iglesia, ahí se hace algo, no sé cómo explicarlo, <por e-0xxx> [//] pero es muy diferente d(e) aquí. *MIT: son muchas cosas que son diferentes, xxx cuando vosotros tené(i)s esto el Reis o algo.	ser=haber	C
ROS10	*MIT: a mí me gusta xxx mucho la crema de pimienta. *DAB: sí? *MIT: en mi país no se hace. *DAB: hm. *MIT: pues aquí se hace una crema, pero en mi país se hace sopa, sí, más xxx con no sé qué. *MIT: y es otra que me gusta mucho +... *MIT: ay, cómo se llama?	ser=haber	C

ROS10	<p>*MIT: pero cuando llegué a mi país digo +"/.</p> <p>*MIT: +" hostia y: es igual, es igual aquí o allá, no son tan, tan grandes los cambios, no sé qué, sí, aquí la economía es un poco más xxx pero es igual, también son: chicos locos, jóvenes, con problemas, ahí <tamb-0ién> [/] también a todo lado es igual.</p> <p>*MIT: y: <vine> [= bini] [*] de nuevo a vivir aquí.</p>	ser=haber	C
ROS10	<p>*DAB: vale, un poco, para acabar, aquí tú conoces diccionarios un poco rumano, castellano o catalán?</p> <p>*MIT: sí.</p> <p>*DAB: o libros que existan?</p> <p>*DAB: hay muchos o no?</p> <p>*MIT: sí, sí, hay unos, porque: <yo> [= Zo] [*] cuando venía aquí no sabía hablar.</p> <p>*DAB: hm.</p> <p>*MIT: y: compré unos diccionarios, unos de esto para <universidad> [=uniBersitat] [*] y son, son bastantes, y la encuentras en cualquier librería.</p>	ser=haber	C
ROS10	<p>*DAB: y has visitado otros sitios a: fuera <de> [/] de Girona, o sea +/.</p> <p>*MIT: sí, sí, sí.</p> <p>*DAB: otros sitios de Cataluña o de España?</p> <p>*MIT: fui casi todo el tiempo en Barcelona, en Alicante, es un pueblo que me gusta mucho cerca de Alicante, Calpe.</p>	ser=haber	C

haber=estar (6)

ROS4	<p>*MAO: hm, y la historia qué hay, cuántos protagonistas hay?</p> <p>*COC: e: +...</p> <p>*MAO: es de amor, tiene que haber por lo menos dos +...</p> <p>*COC: sí, es que hay <los> [/] los reyes de Troya, el viejo y los dos hijos, que uno de los hijos se enamora de la mujer de un rey griego, y lo coge y se va para Troya y el marido va.</p>	haber=estar	C
ROS8	<p>*DAB: y en Rumanía, por ejemplo, <qué> [//] a parte del rumano, se hablan otras lenguas?</p> <p>*ANF: no # que hay la <minoritar-0ia></p>	haber=estar	C

	[/] minoritate +/.		
ROS8	*DAB: y en: la escuela, por ejemplo, a parte del rumano, qué lenguas también se enseñan? *ANF: hay el que se hace: una hora o dos horas de: english@eng, francés, ahora: <española> [?] e: hay <quien> [= kine] [*] quiere: hablar en china o así.	haber=estar	C
ROS10	*DAB: y <la> [/] la ciudad más grande de Rumanía es Bucarest? *MIT: sí:, es la capital. *DAB: muy bien. *DAB: y así e: has dicho que tenía mucho historia? *MIT: sí. *DAB: hay algún edificio o algo que recuerde: e: algún hecho histórico? *MIT: sí, <hay la> [/] hay la plaza <de:> [/] de la independencia, hay la plaza de universidad donde pasó la última <que te dije antes> [?], hay muchos sitios. *MIT: hay: nt hay el ateneo <de:> [/] de la ópera, que: hace quinientos años de cuando está ahí:.	haber=estar [3]	C

tener=haber (3)

ROS9	*PAM: ves partidos de fútbol? *CAA: sí. @Comment: l'entrevistada riu *PAM: <pero> [/] pero el Barça no lo miras? *CAA: ayer me parece que tenía +/.	tener=haber	C
ROS9	*PAM: <pero> [/] pero el Barça no lo miras? *CAA: ayer me parece que tenía +/. *PAM: antes de ayer. *CAA: sí, tenía: pero no tenía mucho tiempo a las xxx me dan muy poco.	tener=haber	C
ROS10	*DAB: pero,, cómo, a ver, un poco por lo que has visto, cómo dirías que se prepara una paella? *MIT: pues tengo un rest (au) rante donde: veo de vez en cuando +/.	tener=haber	C

estar=haber (2)

ROS3	*MAO: alguna película que te haya gustado? *GAB: estaba una película de mi país.	estar=haber	C
ROS5	*DOD: últimamente que domingo está más trabajo , te vas a la once, a las doce y lunes cuando está más, más difícil la vía, te vas a fábrica a las seis de mañana.	estar=haber	C

ser=estar (5)

ROS8	*ANF: soy de Transilvania, de donde es Drácula. *DAB: sí. *DAB: <debe ser so-0xxx> [//] todo el mundo te debe decir lo mismo. *ANF: en la nuestro ciudad es el castel de Drácula.	ser=estar	C
ROS9	*PAM: y vivís todos juntos? *CAA: sí. *PAM: cerca de aquí? *CAA: en: a donde sabes eres Flotilandia. *PAM: dónde? *CAA: donde eres Mercadona. *PAM: hm. *CAA: un poco detrás eres Flotilandia. *PAM: hm. *CAA: y: donde eres a: autobús.	ser=estar [4]	C

ser=existir (1)

ROS10	*DAB: un poco <cómo> [//] cómo explicarías el argumento de Love Story? *MIT: es algo <que:> [//] que hace algo xxx cuerpo,, sabes, <porque ves allá> [//] sé que esto <no se> [//] no pasa y nadie lo tiene de verdad esto, porque un amor como allá nunca lo es , así, pero: nt pero te hace r(e)accionar xxx, pues sí, xxx.	ser=existir	C
-------	---	-------------	---

0=haber (2)

ROS5	<p>*MAO: sí, fiesta mayor,, no, las fiestas mayores de verano, las verbenas y eso +...</p> <p>*DOD: sí, hombre, éste digo, y: va a empezar con la música y todo:, comida, se prepara de días de días antes, con semanas para todos, que va a salir bien,, sabes xxx.</p> <p>*DOD: <si no llueve> [//] si está el tiempo muy bueno podemos salir y: mira si son pa(ra) fuera, lejos, todo venga aquí y se encuentra:, comida:, bebida: +...</p> <p>*DOD: también juega, música muy buena a mí, te diré una cosa, la música de mi país está muy buena,, eh.</p>	0=haber	O
ROS9	<p>*CAA: y: muchas albinas <y:> [//] y <después> [= despés] [*] el mirando a <perro> [= pero] [*] que he contraído y: ir mirando la <perro> [=pero] [*].</p>	0=haber	O

ERRORS POSSESSIVES

0=tener (1)

ROS4	<p>*MAO: y ahora estás de vacaciones.</p> <p>*COC: n:o.</p> <p>*MAO: no?</p> <p>*MAO: todavía estás trabajando?</p> <p>*COC: un día, un día de fiesta, nada más.</p>	0=tener	O
------	---	---------	---

ALTRES ERRORS

ser=hacer (4)

ROS9	<p>*PAM: de acuerdo e:, cuánto hace que estás por aquí Cataluña?</p> <p>*CAA: ahora soy de <cinco> [= sinko] [*] meses pero antes a: trabajar aquí en: e: Toledo trabajar a la vendimia.</p>	ser=hacer	C
ROS9	<p>*PAM: <un:> [//] una:, sé lo que quieres decir y era una princesa, cómo dices que iba?</p> <p>*CAA: y: <el> [//] estos, no me</p>	ser=hacer	C

	acuerdo muy bien porque eres de mucho tiempo.		
ROS9	*CAA: y: aquí salido en un cambio y: a un pasillo con su <perro> [= pero] [*] y mirando e: a la árboles como eres un tiempo y <en> [//] es un tiempo bueno para salir y:.	ser=hacer [2]	C

haber=hacer (2)

ROS8	*DAB: qué diferencias hay? *ANF: <porque> [/] porque <ejemplo> [= eksemplo] [*] en el (in)vierno hay frío mucho, nieve grande.	haber=hacer	C
ROS8	*ANF: porque como es la clima diferente, la nosotros se come comida <fuerte> [?]. *DAB: sí. *ANF: aquí más suave que hay calor, hay xxx.	haber=hacer	C

tener=hacer (2)

ROS9	*CAA: soy de <setembre> [= septembr@] [*]. *PAM: sí. *CAA: y tengo <cinc-0o> [//] <setembre> [= septembr@] [*] e: siete. *PAM: siete meses. *CAA: sí.	tener=hacer	C
ROS9	*PAM: cuánto hace que estudias catalán o sea que estás +... *CAA: sí, <cuanto> [= kuato] [*], no de mucho tiempo, <de una:> [//] no tengo unas: semanas.	tener=hacer	C

estar=hacer (1)

ROS8	*ANF: cuando está calor, por <ejemplo> [= esemplo] [*] el domingo pasado, fui: nt hay un xxx la Susqueda.	estar=hacer	C
------	--	-------------	---

tener=hacer/trabajar (1)

ROS9	*PAM: qué horario haces de trabajo, trabajas mucho? *CAA: e: una semana, tenías e: cincuenta.	tener=hacer/trabajar	C
------	---	----------------------	---

ser+a+inf=estar+ger (1)

ROS9	*PAM: hm y: em:, tema de comida, coméis comida <rumanesa> [//] rumana <o:> [/] o más catalana? *CAA: e: ahora no: <depende> [=depiende] [*], cuando soy a trabajar me hago un bocadillo o: comer frutas: porque ahora soy xxx poco de dieta.	ser=ir	C
------	--	--------	---

0=ser/hacer (1)

ROS4	*MAO: cómo es el clima en Rumanía? *COC: es casi igual como aquí pero <en invierno> [/] en invierno sí que más frío y para nosotros <no hay si bien> [?].	0=ser/hacer	O
------	---	-------------	---